РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Областна Администрация Сливен

ПЛАН
ЗА ЗАЩИТА ПРИ БЕДСТВИЯ
ОБЛАСТ СЛИВЕН

СЛИВЕН
2024

СЪДЪРЖАНИЕ:

№	Структура на плана:	Стр.
1.	Съдържание	2
2.	Документи за съгласуване и приемане на плана	4
3.	Предоставени екземпляри от плана	7
4.	Таблица на внесените промени	10
5.	Раздел I „Въведение“	12
6.	Раздел II „Профил на риска“	15
7.	Раздел III „Превенция“	56
8.	Раздел IV „Готовност“	68
9.	Раздел V „Реагиране“	76
10.	Раздел VI „Подпомагане и възстановяване“	106
11.	Раздел VII „Мониторинг и оценка“	112
12.	Раздел VIII „Приложения“	113

Част I “Защита при земетресение”.
Част II “Защита при наводнение”.
Част III “Защита при ядрена или радиационна авария”.
Част IV “Горски пожари”.

1. Заповед на Областния управител на област Сливен за утвърждаване на План за защита при бедствия на област Сливен.
2. Становище за съгласуване на План за защита при бедствия на област Сливен от Председателя на Съвета за намаляване на риска от бедствия към Министерския съвет за подпомагане формирането и осъществяването на държавната политика в областта на защитата при бедствия.
3. Модел на заповед на Областния управител на област Сливен за обявяване на бедствено положение на територията (или част от нея) на област Сливен (вариант).
4. Карта за управление защитата при бедствия.
5. Профил на риска от бедствия на територията на област Сливен.
6. Сведение за адресно регистрираните лица по постоянен и настоящ адрес в област Сливен.
7. Характеристика на сеизмичната скала на Медведев - Шпонхойер - Карник (МШК-64).
8. Регистър на язовирите в област Сливен, по общини.
9. Регистър на свлачищата в област Сливен, по общини.
10. Система за ранно предупреждение „Средна Тунджа“.
11. Здравни норми за прилагане и наличност на средства за йодна профилактика, по общини.
12. Лечебни заведения в област Сливен, по общини.
13. Рискови категории на ядрени обекти.
14. Международна скала за оценка на ядрени и радиационните събития INES.
15. Режим за поведение на населението при ядрена авария.
16. Места за настаняване на население, по общини и населени места.
17. Схема за оповестяване на органите на изпълнителната власт и съставните части на ЕСС при авария в АЕЦ „Козлодуй“.
18. Схема за оповестяване на органите на изпълнителната власт и съставните части на ЕСС при авария в АЕЦ „Черна вода“ - Румъния.

19. Правила за лична деконтаминация.
20. Разчет за храна, вода и продукти от първа необходимост при бедствия, необходими на човек за едно денонощие.
21. Списък на регистрираните транспортни фирми за превоз на пътници и товари на територията на област Сливен, по общини.
22. Категории общински пътища.
23. Регистър на защитените територии в област Сливен, по общини.
24. Нива на намеса при аварийно и хронично облъчване и предотвратими дози за прилагане на краткосрочни и дълговременни защитни мерки.
25. Критерии за вземане на решение за евакуация на населението в случай на бедствия и аварии с цел осигуряване на минималните жизнени потребности на хората.
26. Сборни пунктове за евакуация на населението в община Сливен.
27. Разчет за евакуация и настаняване на населението на селищата от заливната зона на язовир „Жребчево".
28. Заверено копие на заповед на Областния управител на област Сливен, № РД-11-10-003/18.01.2024 г., относно назначаване на работна група за разработване на План за защита при бедствия на област Сливен.
29. Протокол от заседание на работната група за приемане на проект на План за защита при бедствия на област Сливен, рег. № ОА 21-01676 / 24.04.2024 г.
30. Протокол от заседание на Областния съвет за защита при бедствия към Областния управител на област Сливен за приемане на проект на План за защита при бедствия на област Сливен, рег. № ОА 21-02256 / 05.06.2024 г.
31. Процедура за привличане на формирования от въоръжените сили на Република България, за оказване на помощ на населението при бедствия (*приета на заседание на Съвета за намаляване на риска от бедствия към Министерския съвет за подпомагане формирането и осъществяването на държавната политика в областта на защитата при бедствия с протокол № 8121п - 26678 от 22.11.2023 г.)*
32. Искане за предоставяне на помощ при провеждане на спасителни и неотложно-възстановителни работи за защита на населението при бедствия (*прието на заседание на Съвета за намаляване на риска от бедствия към Министерския съвет за подпомагане формирането и осъществяването на държавната политика в областта на защитата при бедствия с протокол № 8121п - 26678 от 22.11.2023 г.)*
33. Приложение № 33: Ресурси за овладяване и/или преодоляване последствията от бедствия на територията на област Сливен.

ДОКУМЕНТИ ЗА СЪГЛАСУВАНЕ И ПРИЕМАНЕ НА ПЛАНА:

1. Заповед на Областен управител на област Сливен за утвърждаване на План за защита при бедствия на област Сливен, (приложение № 1).

2. Писмо за съгласуване на плана от Председателя на Съвета за намаляване на риска от бедствия към Министерския съвет, (приложение № 2).

3. Планът е съгласуван от:

№ по ред	Име и фамилия	Длъжност	Дата	Подпис и печат
1	Хатче Мустафова	Заместник областен управител на област Сливен		
2	Цецка Христова	Главен секретар на Областна администрация Сливен		
3	Мартина Желева	Директор на дирекция „АКРРДС“ в Областна администрация – Сливен		
4	Стефка Шивачева-Панова	Представител на Общински съвет Сливен		
5	Захари Захариев	Представител на Общински съвет Нова Загора		
6	Али Чобанов	Представител на Общински съвет Котел		
7	Петко Неков	Представител на Общински съвет Твърдица		
8	Румен Иванов	Представител на община Сливен		
9	Севдалин Сарафов	Представител на община Нова Загора		
10	Живко Недялков	Представител на община Котел		

№ по ред	Име и фамилия	Длъжност	Дата	Подпис и печат
11	Мордън Мордънов	Представител на община Твърдица		
12	Димитър Василев	Директор на Областна дирекция на МВР – Сливен		
13	Денчо Чонжилов	Директор на РД "Пожарна безопасност и защита на населението" – Сливен		
14	Стоян Димитров	Директор на ТД „Национална сигурност" Сливен		
15	Любомир Вълев	Командир на военно формирование 22220 – Сливен		
16	Др Николина Иванова	Директор на Регионална здравна инспекция – Сливен		
17	Васил Симеонов	Директор на ЦСМП – Сливен		
18	Димо Конаев	Директор на Областна дирекция по безопасност на храните – Сливен		
19	Пърлин Трифонов	Управител на „В и К - Сливен" ООД		
20	Митко Иванов	Директор на Областно пътно управление – Сливен		
21	Мария Дамянова	Началник на Областен отдел „Автомобилна администрация" – Сливен		
22	Пламен Иванов	Управител на „Напоителни системи" – Сливен, клон Средна Тунджа		
23	Димо Родев	Директор на Югоизточно държавно предприятие – Сливен		

№ по ред	Име и фамилия	Длъжност	Дата	Подпис и печат
24	Неделчо Недков	Директор на Регионална дирекция по горите – Сливен		
25	Тодор Братанов	Директор на Областна дирекция „Земеделие" – Сливен		
26	Светлана Ганева	Началник на РДНСК – Сливен		
27	Ирена Иванова	Директор на дирекция „Инспекция по труда" – Сливен		
28	Мария Сърова	Директор на Областен съвет на БЧК – Сливен		
29	Вл. Ив.	Директор на РД „Социално подпомагане" – Сливен		
30	Кристиана Добрева – Станкова	Началник на Регионално управление по образованието – Сливен		
31	Тодор Димов	„Електроразпределение Юг" Ръководител отдел Сливен		
32	Румен Узунов	ЕСО - ЕАД Ръководител отдел Сливен		
33	Румен Лечев	Директор на Басейнова дирекция „Дунавски район" - Плевен		
34	Явор Димитров	Директор на БД „Черноморски район" - Варна		
35	Васил Узунов	Директор на БД „Източнобеломорски район" - Пловдив		
36	Анна Диана Гаева	Директор на РИОСВ - Стара Загора		

ПРЕДОСТАВЕНИ ЕКЗЕМПЛЯРИ ОТ ПЛАНА:

№ по ред	Организация / структура	Ръководител / Представител	Дата	Подпис
1	Община Сливен			
2	Община Нова Загора			
3	Община Котел			
4	Община Твърдица			
5	Областна дирекция на МВР – Сливен			
6	Регионална дирекция ”Пожарна безопасност и защита на населението” – Сливен			
7	Териториална дирекция „Национална сигурност“ – Сливен			
8	Военно формирование 22220 – Сливен			
9	Военно окръжие II степен – Сливен			
10	Регионална здравна инспекция – Сливен			
11	ЦСМП – Сливен			

№ по ред	Организация / структура	Ръководител / Представител	Дата	Подпис
12	Областна дирекция по безопасност на храните – Сливен			
13	„В и К" ООД Сливен			
14	Областно пътно управление – Сливен			
15	Областен отдел „Автомобилна администрация" – Сливен			
16	„Напоителни системи" – Сливен, клон Средна Тунджа			
17	Регионална дирекция по горите – Сливен			
18	Областна дирекция „Земеделие" – Сливен			
19	Регионална дирекция за национален строителен контрол – Сливен			
20	Дирекция „Инспекция по труда" – Сливен			
21	Областен съвет на БЧК – Сливен			
22	Регионална дирекция „Социално подпомагане" – Сливен			

№ по ред	Организация / структура	Ръководител / Представител	Дата	Подпис
23	Регионално управление по образованието – Сливен			
24	Електроразпределение Юг ЕАД отдел Сливен			
25	ЕСО - ЕАД отдел Сливен			
26	Басейнова дирекция „Източнобеломорски район“ - Пловдив			
27	Басейнова дирекция „Черноморски район“ - Варна			
28	Басейнова дирекция „Дунавски район“ - Плевен			
29	Регионална инспекция по опазване на околната среда - Стара Загора			
30				
31				
32				

ЗАБЕЛЕЖКА: Настоящият план се съхранява на хартиен и електронен носител в Областна администрация – Сливен. На останалите структури на ЕСС, които са посочени в таблицата, се предоставя при поискване сканиран екземпляр от плана в електронен вид (записан във формат *.pdf). При отправено писмено искане до Областния управител на област Сливен от ръководител на структура от състава на ЕСС, Областна администрация – Сливен предоставя на същата, екземпляр от плана (заверено копие) на хартиен носител.

ТАБЛИЦА НА ВНЕСЕНИТЕ ПРОМЕНИ:

№ на промяната	Дата	Основание за промяната	Променена част, страница/и	Дата на изпращане	От кого е изпратена
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					

№ на промяната	Дата	Основание за промяната	Променена част, страница/и	Дата на изпращане	От кого е изпратена
11					
12					
13					
14					
15					

ЗАБЕЛЕЖКИ:

1. Промени в Областния план за защита при бедствия (ОПЗБ) се извършват от Областния съвет за намаляване на риска от бедствия (ОСНРБ), съгласно т. 8, 9 и 10 от Раздел I. ВЪВЕДЕНИЕ и реда определен в Раздел VII. МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА.

2. При настъпили изменения в наименованието и/или организационната структура на някоя от частите на ЕСС със задължения и отговорности по изпълнението на този план, както и при промяна на длъжностни лица и експерти, контакти, статус на ресурсите включени в ОПЗБ и реда за тяхното привличане, ръководителят на съответната структура на ЕСС предприема незабавно действия за извършване на необходимата актуализация на информацията и данните в плана и приложенията към него, като писмено информира Областния управител и лицето определено за координатор на ОПЗБ и предоставя копия на страниците от плана с нанесени корекции.

3. Промени в ОПЗБ се извършват след приемането им от Областния съвет за намаляване на риска от бедствия, съгласно протокол от проведено заседание на съвета, след което лицето определено за координатор на ОПЗБ отразява промените в оригиналния хартиен екземпляр на плана в Областна администрация – Сливен. Координаторът на ОПЗБ сканира и изпраща в електронен вид актуалната версия на плана на всички лица за контакт от съответните структурите на ЕСС на които е предоставен екземпляр от плана, заедно с копие от протокола за приемане на промените от ОСНРБ.

4. Несъществени изменения в плана (изменения по т. 2, които не налагат съществени промени за изпълнението на функциите и задачите, заложени в плана) се отразяват от координатора на ОПЗБ по реда на т. 3, без да се изисква приемане на измененията от ОСНРБ.

Раздел I
ВЪВЕДЕНИЕ

Съдържание: Разделът включва целите и задачите на плана, нормативните изисквания географския район за който се прилага и аудиторията, за която е предназначен. Посочени са структурата на плана, както и процесите по неговото разработване и актуализиране.

Бедствие е значително нарушаване на нормалното функциониране на обществото, предизвикано от природни явления и/или от човешка дейност и водещо до негативни последици за живота или здравето на населението, имуществото, икономиката и за околната среда, предотвратяването, овладяването и преодоляването на което надхвърля капацитета на системата за обслужване на обичайните дейности по защита на обществото.

Областният план за защита при бедствия (ОПЗБ) е разработен в изпълнение на изискванията по чл. 9, ал. 1 от Закона за защита при бедствия (ЗЗБ) и съгласно „Указания за разработването и готовността за изпълнението на плановете за защита при бедствия", дадени от Съвета за намаляване на риска от бедствия към Министерския съвет (Съвета по чл. 62, ал. 3 от ЗЗБ) от 2017 г.

Този план определя:

- Целите и връзката на плана с Националната стратегия за намаляване на риска от бедствия 2018 – 2030 г. (НСНРБ);
- Опасностите и рисковете от бедствия на територията на област Сливен;
- Мерките за предотвратяване или намаляване на риска от бедствия;
- Мерките за защита на населението;
- Разпределението на задълженията и отговорните органи и длъжностни лица за изпълнение на предвидените мерки;
- Средствата и ресурсите, необходими за изпълнение на дейностите;
- Начина и реда на взаимодействие между съставните части на Единната спасителна система (ЕСС);
- Реда за ранно предупреждение и оповестяване на органите на изпълнителната власт, на съставните части на ЕСС и населението при опасност или възникване на бедствие;
- Реда за обявяване на „бедствено положение";
- Мерките за възстановяване;
- Сключването на споразумения с юридическите лица и едноличните търговци за изпълнение на предвидените мерки и дейностите в плана.

Планът е разработен в съответствие с националните и европейски нормативни актове, както следва:

- Закон за водите;
- Закон за опазване на околната среда;
- Закон за устройство на територията;
- Закон за отбраната и въоръжените сили;
- Закон за Министерството на вътрешните работи;
- Закон за здравето;
- Закон за безопасно използване на ядрената енергия;
- Закон за държавните резерви и военновременни запаси;
- Закон за защита от вредното въздействие на химическите вещества и смеси;
- Закон за здравното осигуряване;
- Закон за достъп до обществена информация;
- Разпоредби от други закони или подзаконови регламентиращи документи, с отношение към защита от бедствия;

• Директива 2013/59/Евратом на Съвета от 05.12.2013 г. за определяне на основни норми на безопасност за защита срещу опасностите, произтичащи от излагане на йонизиращо лъчение и за отмяна на директиви 89/618/Евратом, 90/641/Евратом, 96/29/Евратом, 97/43/Евратом и 2003/122/Евратом (ОВ L 13, 17/01/2014 г.);

• Решение на Съвета от 14.12.1987 г., относно договорености на Общността за ранен обмен на информация в случай на радиационна опасност (87/600/Евратом) (OJ L 371, 30.12.1987 г.);

• Директива 2012/18/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 04.07.2012 г., относно контрола на опасностите от големи аварии, които включват опасни вещества, за изменение и последваща отмяна на Директива 96/82/ЕО на Съвета (ОВ L 197, 24.07.2012 г.) (Директива Севезо III/;

• Наредба на опасните химически вещества и препарати, подлежащи на забрана или ограничения при търговия и употреба;

• Директива 2008/68/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 24.09.2008 г., относно вътрешния превоз на опасни товари (ОВ L 260, 30.09.2008 г.);

• Директива 92/43/ЕИО на Съвета от 21.05.1992 г., за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна (ОВ L 206, 22.07.1992 г.);

• Директива 2009/147/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 30.11.2009 г., относно опазването на дивите птици (ОВ L 20, 26.01.2010 г.).

Планът е разработен при спазване на следните ***принципи***:

• Право на защита на всяко лице;

• Предимство на спасяването на човешкия живот пред останалите дейности по защитата;

• Публичност на информацията за рисковете от бедствия и за дейностите на органите на изпълнителната власт по защитата при бедствия;

• Приоритет на превантивните мерки при осигуряване на защитата;

• Отговорност за изпълнението на мерките за защита;

• Поетапно предоставяне на сили и ресурси за защита.

Цели на плана:

• Осигуряване на ефективно и ефикасно управление на риска от бедствия, чрез партньорство и по-добра координация за защита здравето, живота и имуществото на населението и целостта на инфраструктурата;

• Своевременно оповестяване и информиране на населението при заплаха от възникване или за възникнало бедствие;

• Намаляване на рисковете от природни и причинени от човека опасности, чрез ефективно разходване на финансови средства;

• Повишаване капацитета на органите за управление и областната администрация за организиране и координиране на превантивната дейност;

• Осигуряване надеждно ръководство и организация за провеждане на ефективни защитни, спасителни и неотложни аварийно-възстановителни работи при бедствия;

• Организиране на взаимодействието с основните съставни части на ЕСС - РД „Пожарна безопасност и защита на населението“ - Сливен, ОД на МВР - Сливен, Български червен кръст - Сливен и Център за спешна медицинска помощ - Сливен;

• Свеждане до минимум неблагоприятното въздействие на опасностите върху човешкия живот, социалната и икономическата структура на общностите, инфраструктурата, собствеността и природната среда;

• Създаване на способности за реагиране и възстановяване от природни и технологични бедствия.

Планът се прилага в случай на опасност или възникване на бедствие на част от територията на област Сливен или на територията на цялата област.

Необходимото управление на структурите на ЕСС и защитата при бедствия на областно ниво се определя от:

- План за защита при бедствия на област Сливен;
- Закон за защита при бедствия (ЗЗБ);
- Национална стратегия за намаляване на риска от бедствия 2018-2030 г. (НСНРБ);
- Национален план за защита при бедствия (НПЗБ);
- Общинските планове за защита при бедствия и плановете за защита при бедствия на съставните части на ЕСС на територията на област Сливен, за изпълнение на задачите, произтичащи от областния и общинските планове за защита при бедствия.

За изпълнение на целите на Националната програма за намаляване на риска от бедствия и във връзка с намаляване на рисковете, определени с този план е разработена Областна програма за намаляване на риска от бедствия.

Планът е предназначен за:

- Членовете на Областния съвет за намаляване на риска от бедствия, както и за членовете на щаба за изпълнение на ОПЗБ, длъжностните лица и частите на ЕСС на територията на областта, които имат роли и отговорности по изпълнението на ОПЗБ;
- Информиране на населението, относно опасностите и рисковете на територията на област Сливен и организацията за посрещане на тези опасности и рискове, чието управление ще се осъществява на областно ниво.

Областният план за защита при бедствия се разработва, преразглежда и актуализира от Областния съвет за намаляване на риска от бедствия към областния управител на област Сливен (ОСНРБ - Сливен), на основание чл. 9, ал. 8, както и чл. 64 б, т. 3 от ЗЗБ. Планът се утвърждава със заповед на областния управител, след съгласуване с председателя на Съвета за намаляване на риска от бедствия към Министерския съвет (Съвета по чл. 62, ал. 3 от ЗЗБ).

Областният план за защита при бедствия се преразглежда от ОСНРБ на област Сливен и при необходимост се актуализира:

- Най-малко веднъж на 5 (пет) години;
- След всяко въвеждане на плана (вкл. провеждането на тренировки и учения);
- При промяна на нормативната уредба, свързана с изпълнението на плана.

На основание чл. 9, ал. 16 от ЗЗБ, ОСНРБ на област Сливен може да преразгледа ОПЗБ по всяко време, като при необходимост ОПЗБ може да бъде изменен, допълнен, отменен или заменен по реда на чл. 9, ал. 8 и 9 от ЗЗБ.

Въвеждане в действие на Плана за защита при бедствия:

Планът за защита при бедствия на област Сливен, се въвежда в действие със заповед на Областния управител на област Сливен за обявяване на бедствено положение на територията на повече от една община или при обявяване на бедствено положение на територията на една община, когато силите и средствата, предвидени в съответния Общински план за защита при бедствия не са в състояние да се справят с възникналата ситуация.

При необходимост се въвеждат, след съгласуване и:

- Сили и средства на основните и другите съставни части на Единната спасителна система (РД „ПБЗН", Център за спешна медицинска помощ и други лечебни заведения, модулни формирования на Министерство на отбраната), намиращи се на територията на областта;
- Сили и средства на незастрашени обекти от областната критична инфраструктура (търговски дружества, еднолични търговци и юридически лица с нестопанска цел), по разпореждане на областния управител, след мотивирано искане до техните ръководители или упълномощени лица.

Структура и съдържание на Областния план за защита при бедствия:

1. Заглавна страница.
2. Съдържание.
3. Документи за съгласуване и приемане на плана.
4. История на разпространените екземпляри от плана.
5. История на направените промени в плана.
6. Раздел I. Въведение.
7. Раздел II. Профил на риска.
8. Раздел III. Превенция.
9. Раздел IV. Готовност.
10. Раздел V. Реагиране.
11. Раздел VI. Възстановяване и подпомагане.
12. Раздел VII. Мониторинг и оценка;
13. Раздел VIII. Приложения.

При обявено бедствено положение са в сила разпоредбите на чл. 5, т. 7 от Закона за отговорността за предотвратяване и отстраняване на екологичните щети (Обн. ДВ, бр. 43/ 2008 г., изм. посл. ДВ, бр.102/08.12.2023 г.).

Плановете за конкретните специфични опасности (наводнение, земетресение, ядрена или радиационна авария и др.), по чл. 9, ал. 2 от Закона за защита при бедствия и оперативни процедури са неразделна част от ОПЗБ и са описани в Раздел VIII – Приложения.

Раздел II
ПРОФИЛ НА РИСКА

Съдържание: Разделът включва дефиниране на средата, посочени са рисковете и тяхното определяне на базата на сценарии, анализ на риска с изследване на идентифицираните рискове и оценка на риска, спрямо потенциалните вредни последици и вероятността те да се случат.

Използваната методология за оценка на риска от бедствия се основава на:

- „Указания за разработването и готовността за изпълнението на плановете за защита при бедствия“ на Съвета за намаляване на риска от бедствия към Министерския съвет;
- Принципите и методите в БДС ISO 31000: „Управление на риска – принципи и указания“, както и БДС ISO 31010: „Управление на риска – методи за оценяване на риска“.

Процесът на управление на риска, включва няколко етапа:

- Установяване на обстоятелствата;
- Идентифициране на рисковете;
- Анализ на риска;
- Преценяване на риска и идентифициране на мерки за въздействие, чрез превенция, готовност, реагиране и възстановяване.

ОБОБЩЕНО ОПИСАНИЕ

на природната, социалната и икономическата среда и инфраструктурата, свързани с управлението на риска от бедствия:

А) Природна среда:

Област Сливен е разположена в Югоизточна България. Със своите 3544,066 km² тя обхваща 3,19 % от територията на страната, което я поставя на 15-то място сред останалите области в България. На север граничи с областите Шумен, Търговище и Велико Търново, на юг и запад с област Стара Загора, на изток с област Бургас, а на югоизток с област Ямбол.

Територията на областта е с разнообразен релеф. Южно от Стара планина се включва част от Тунджанската хълмиста област, Новозагорското, Керменското и Сливенското полета, като последното най-голямо от всички - с площ 830 km².

На север те се ограждат от източните склонове на Средна гора и Стара планина – Елено-Твърдишка планина (принадлежаща към средния дял на Стара планина) и част от Източна Стара планина, която от прохода Вратник се разделя на Котленско-Върбишки и Сливенски дял. Това определя наличието на два района в релефно отношение – на север – полупланински и планински, а на юг – равнинен.

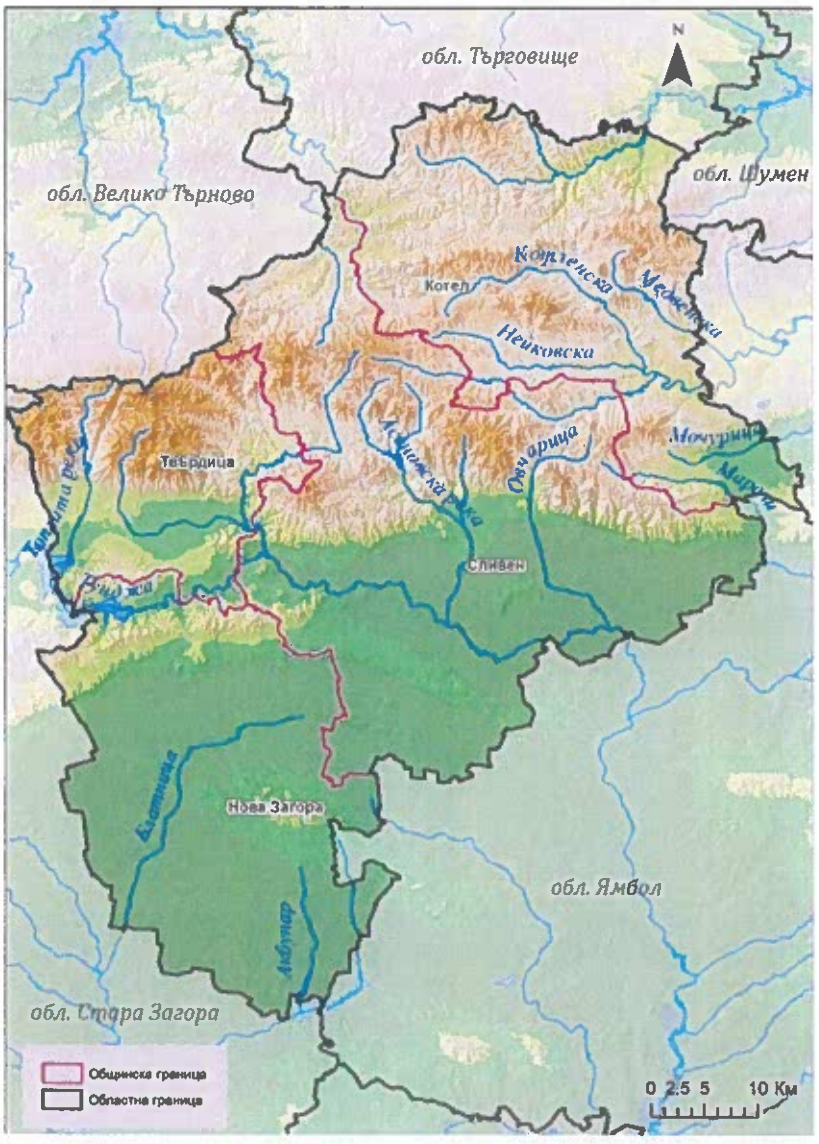
Територията на областта разположена на север от билото на Стара планина е разположена в Предбалкана, а южната част на общините Сливен и Твърдица - в Подбалкана.

Територията на община Нова Загора обхваща Новозагорското поле и Светиилийските възвишения. Голяма част от нея е сред най-плодородните земи в страната.

По високи върхове са Чумерна (1536 m) в Средния дял на Стара планина, а в Източния – Българка (1181 m) и Разбойна (1128 m). Средната надморска височина на Сливенското поле е 150 m, а на Керменското и Новозагорското – около 130 m.

В административно отношение, област Сливен включва 4 общини – Сливен, Нова Загора, Котел и Твърдица, показани на графиката по-долу с центрове – едноименните градове. Областен център е град Сливен.

На територията на областта са разположени 24 защитени зони по НАТУРА 2000:

- По Директивата за местообитанията:
  - = Гора Блатец;
  - = Гора Желью войвода;
  - = Гора Тополчане;
  - = Гребенец;
  - = Керменски възвишения;
  - = Котленска планина;
  - = Луда Камчия;
  - = река Блатница;
  - = река Блягорница;
  - = река Горна Луда Камчия;
  - = река Мочурица;
  - = река Овчарица;
  - = река Тунджа 1;
  - = Св. Илийски възвишения;
  - = Сините камъни;
  - = Стара река;
  - = Съдиево;
  - = Твърдишка планина.
- По Директивата за птиците:
  - = Адата Тунджа;
  - = Каменски баир;
  - = Котленска планина;
  - = Сини камъни - Гребенец;
  - = язовир „Жребчево“;
  - = язовир „Овчарица“.

Северно от гр. Сливен е разположен Природен парк „Сините камъни“ с площ 12500 ha. В Сливенска планина е разположен резерват „Кутелка“ с площ 645 ha, а в района между гр. Котел и с. Медвен - резерватът „Орлицата“ с площ 566 ha.

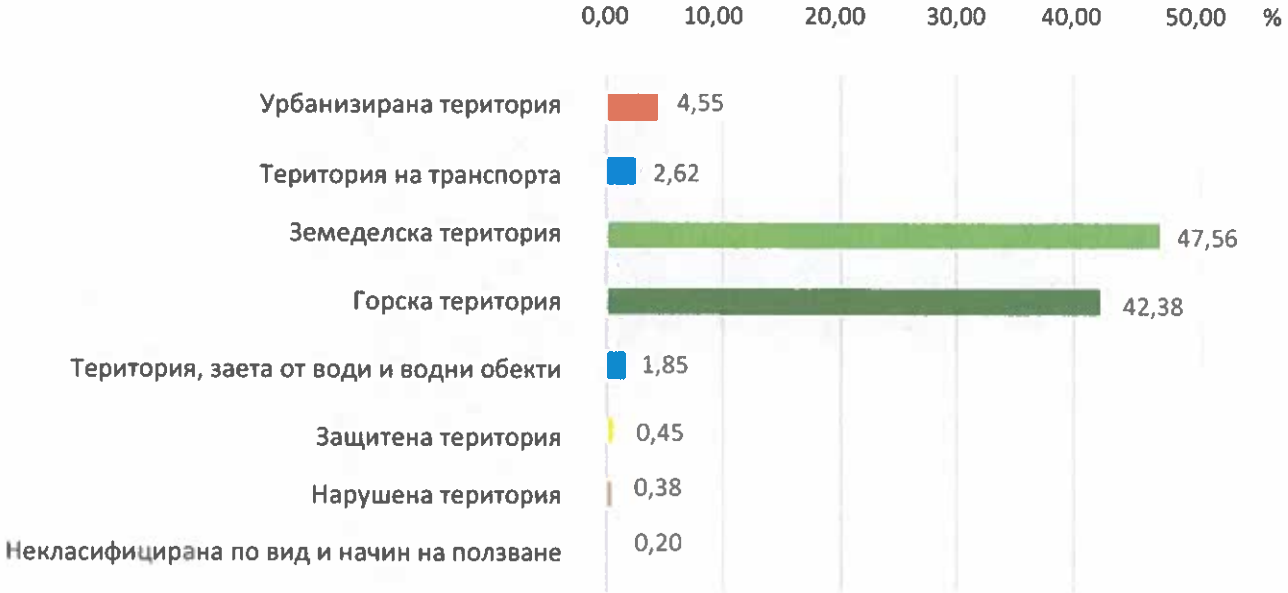
Старинната част на гр. Котел е обявена за резерват с архитектурно-музейно значение, а селата Жеравна и Катунище са обявени за национални архитектурни резервати.

Територия на област Сливен по общини към 31.12.2021 г.

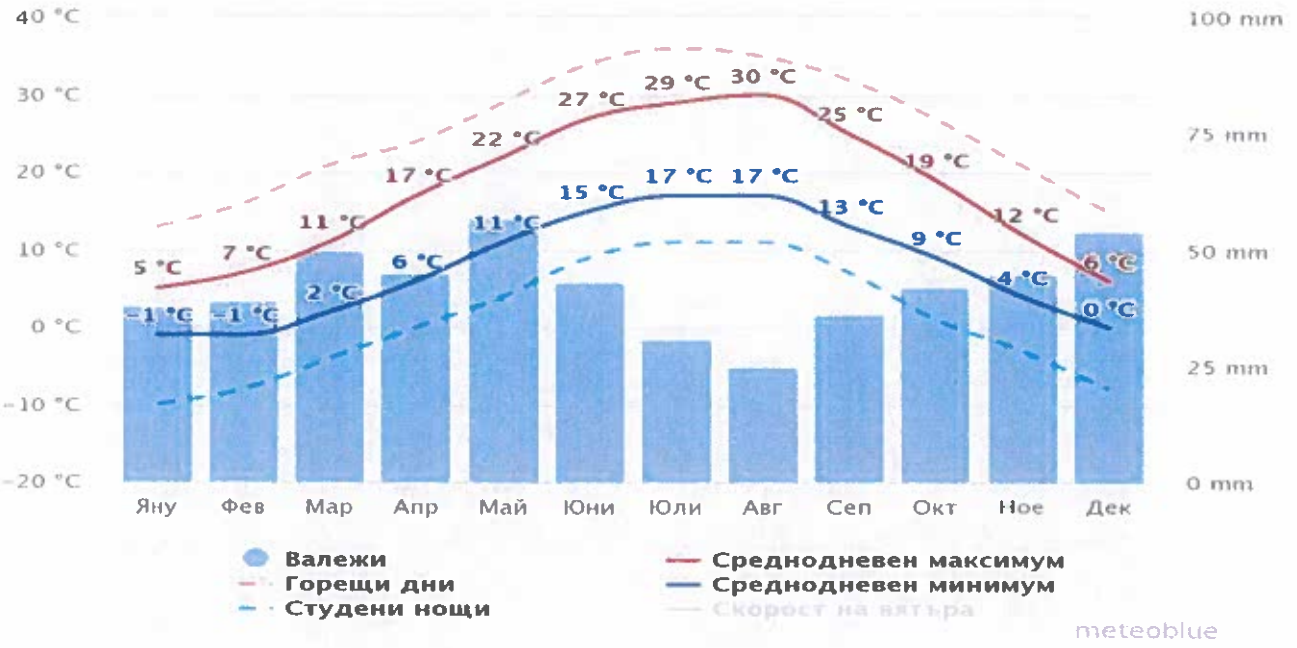
Баланс на територията на област Сливен към 31.12.2021 г.

Вид територия	Квадратни километри	Хектари	Относителен дял (%)
Общо	3544,06	354156,29	100,00
Урбанизирана територии	161,20	16119,94	4,55
Територия на транспорта	92,68	9267,90	2,62
Земеделска територия	1684,25	168425,33	47,56
Горска територия	1501,00	150100,23	42,38
Територия, заета от води и водни обекти	65,68	6567,56	1,85
Защитена територия	16,11	1611,18	0,45
Нарушена територия	13,59	1358,66	0,38
Некласифицирана по вид и начин на ползване	7,05	705,49	0,20

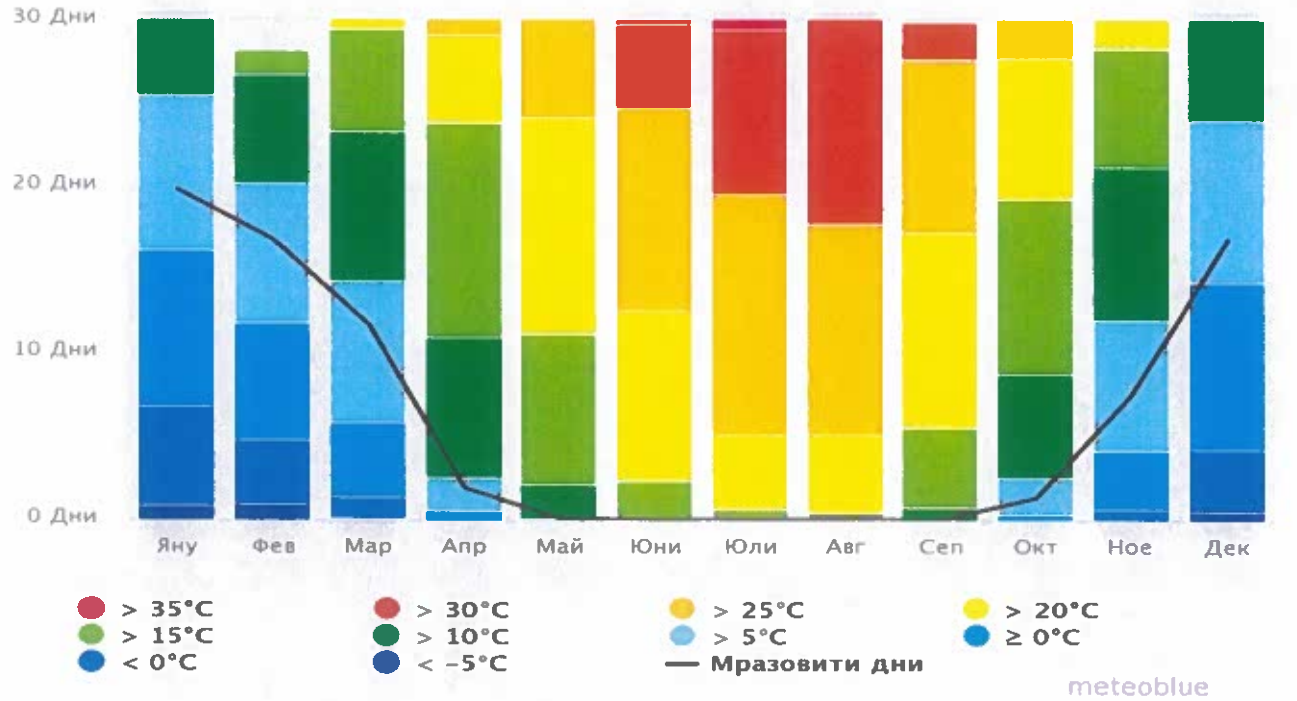

А 1) ***Температура:***

Температурите са умерени. Областта спада към областите с умереноконтинентален и преходноконтинентален климат, дължащ се на средиземноморско влияние. Характеризира се с кратка зима и прохладно лято. Средногодишната температура на въздуха е 12,4° С. През зимата средномесечните температури са сравнително високи: от – 2,0° С до + 1,2° С, а през лятото средните температури са от +16,1° С до + 23,2° С.

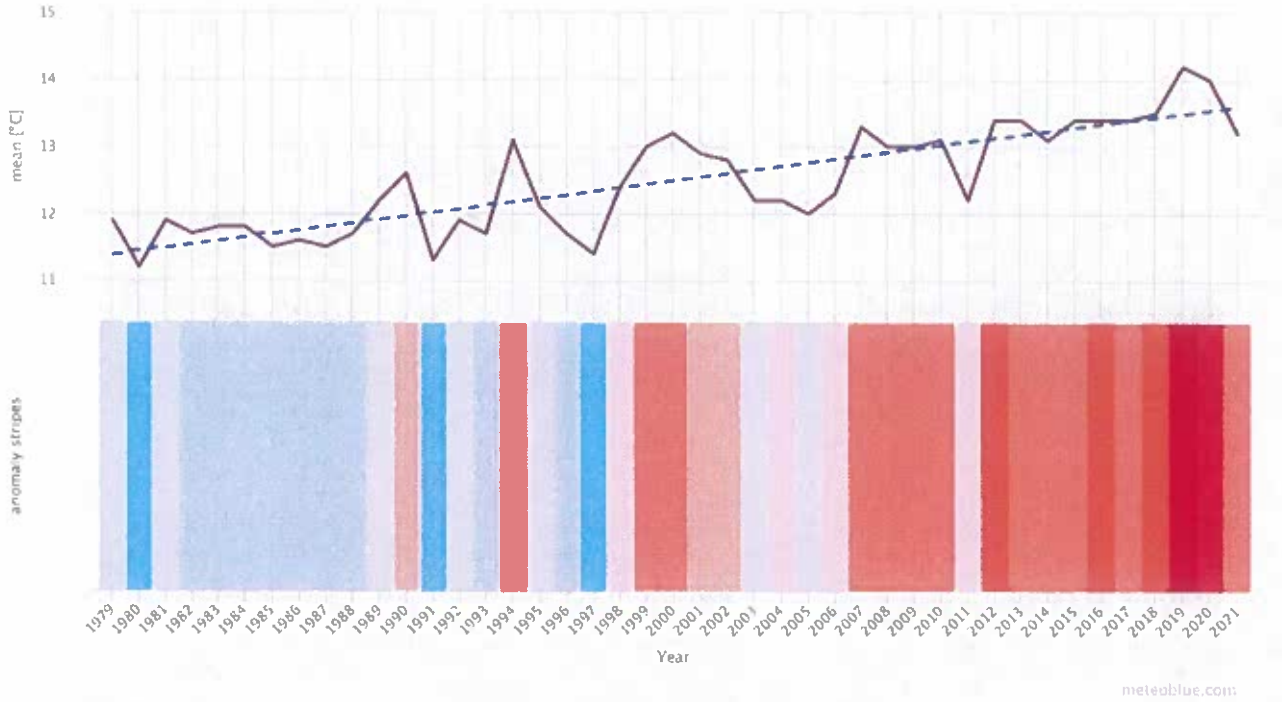
На следващата графика са показани дните на средномесечна база, в които са достигнати определени температурни стойности за по-големия регион на Сливен:

До края на XXI-ви век, според симулациите за промените на климата, направени на базата на основните емисионни сценарии, се очаква повишение на температурите от 2° до 5°.

На следващата графика е показана линейната тенденция на климатичните промени за по-големия регион на Сливен.

Линейна тенденция на изменението на климата за 40 годишен период

В горната част на графиката е показана приблизителна оценка на средната температура. Прекъснатата синя линия показва положителната линейна тенденция на нарастване на средногодишната температура.

В долната част на графиката са показани т.н. ивици на затопляне. Всяка цветна ивица представлява средната годишна температура за съответната година (в синьо - за по-студени години и в червено - за по-топли години).

Високите температури засягат отводняването и увеличават еутрофикацията на водата (т.н. цъфтеж на водата, при който се повишават стойностите на азота и фосфора във водата, в следствие на което бурно се развиват някои видове водорасли и водата се оцветява в зелено).

Бързото развитие на водораслите е свързано с образуване на токсични вещества, при което намалява съдържанието на кислород във водата и стават причина за измиране на риби и др. водни обитатели. Намаленото количество кислород във водата влошава нейните качества, при което същата става негодна за пиене.

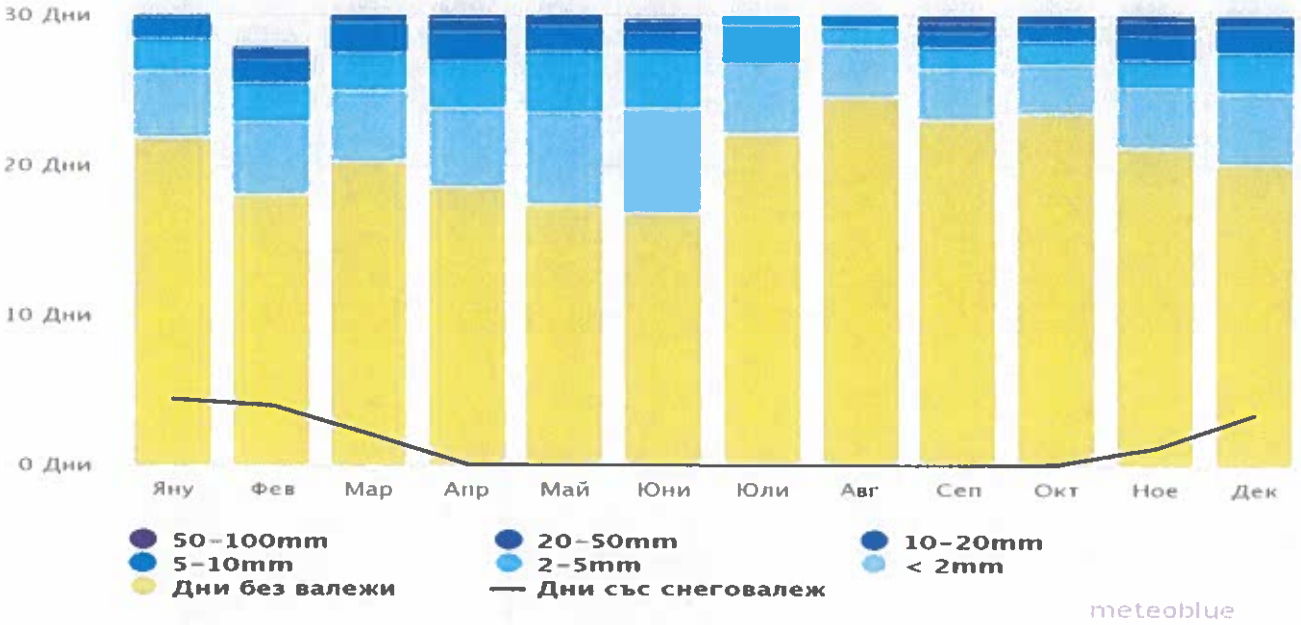
Високите температури могат да доведат до пожари. Метеорологичните условия също влияят на икономиката и по този начин увеличават натиска върху околната среда от тези сектори. Температурата влияе и върху консумацията на енергия за отопление и климатизация, като по този начин засяга замърсяването на въздуха, свързано с производството на енергия от ТЕЦ.

А 2) ***Валежи:***

Основните характеристики на валежите са следните:

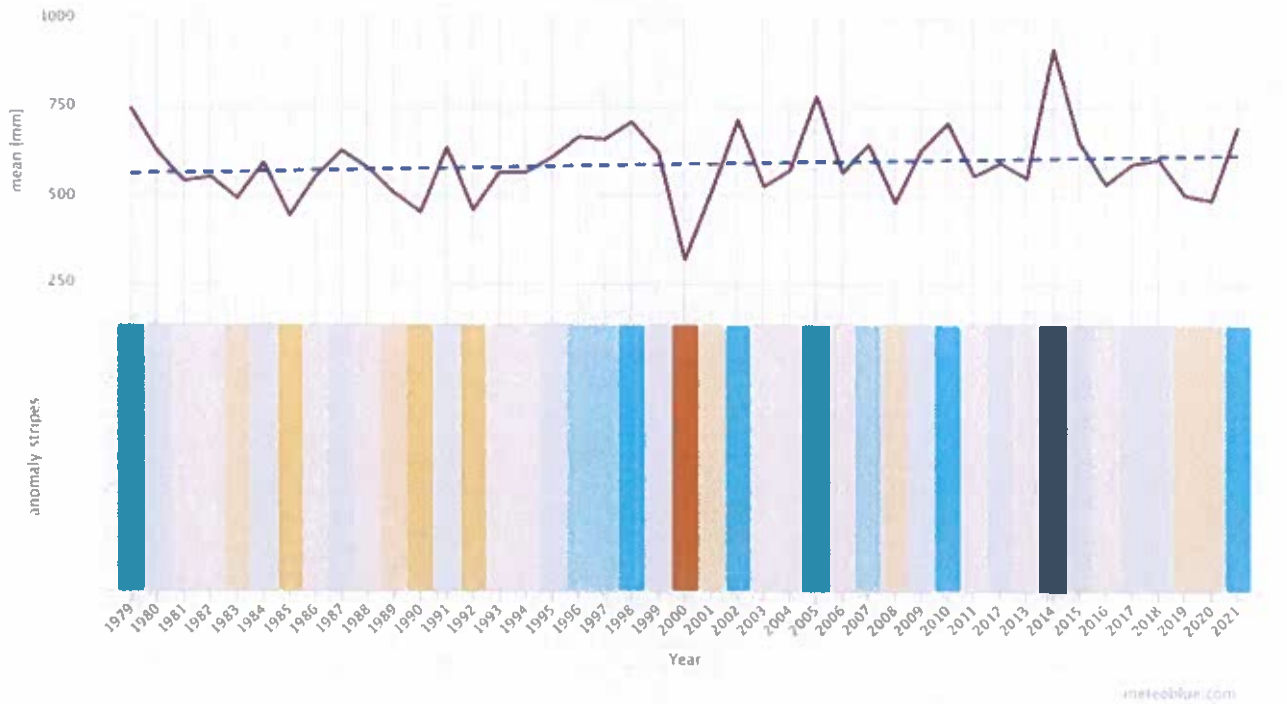
- Количество – дебелината на водния слой (в mm воден стълб), който може да се образува над хоризонтална непропусклива повърхност. Тази единица за количество е идентична на използваната в практиката литър на квадратен метър (l/m^2);
- Интензивност – количество валеж, паднал за единица време (mm/h);
- Продължителност;
- Вид на валежа.

Разпределението на валежите в областта по сезони е неравномерно. Средногодишните валежи са около 600 mm, с максимум през лятото 165 mm и вторичен максимум през пролетта, а минимумът е през зимата - 134 mm.

Между общините Сливен и Нова Загора е изграден команден пункт на Регионална дирекция „Борба с градушките“ с. Старо село, който защитава около 215000 ha земеделска земя в общините Сливен, Нова Загора и Твърдица.

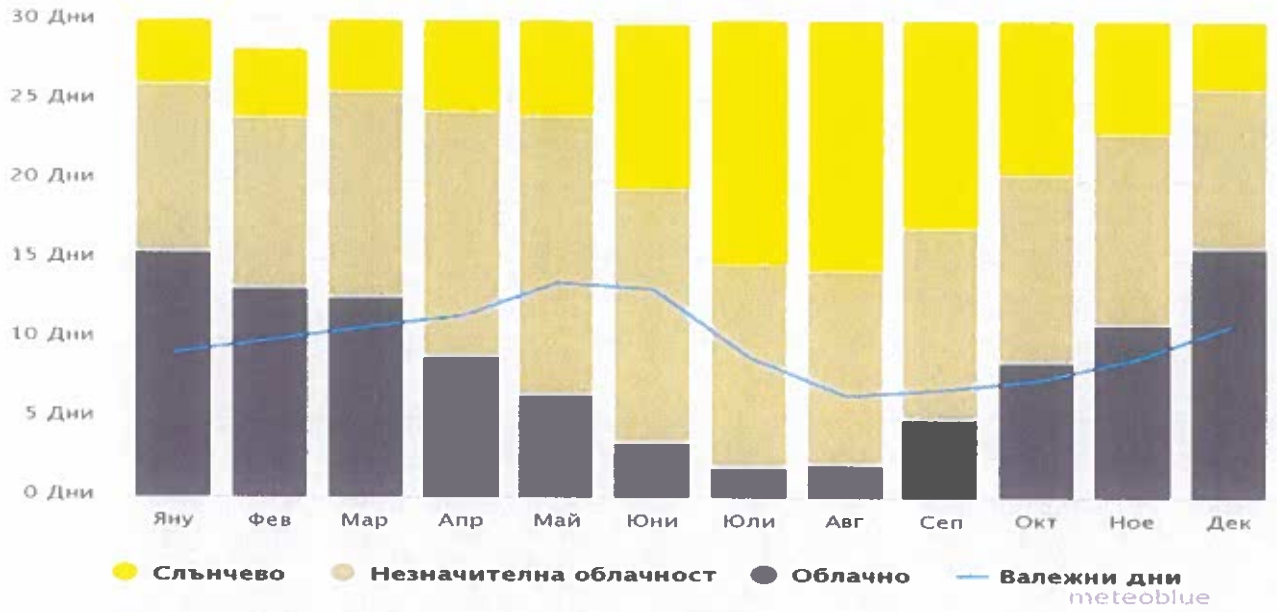
Годишна промяна на валежите за 40 годишен период

В горната част на графиката е показана оценка на средното общо количество валежи за по-големия регион на Сливен. Прекъснатата синя линия показва постепенна линейна положителна тенденция на изменението на климата и в региона на Сливен ще става все по-влажно поради изменението на климата. Ако прекъснатата синя линия беше хоризонтална - няма тенденции за изменение на климата, а ако върви постепенно надолу, условията в Сливен ще стават все по-сухи с течението на времето.

В долната част на графиката са показани т.н. ивици на валежите. Всяка цветна ивица представлява общата сума на валежите за съответната година (в зелено - за по-влажни години и в кафяво - за по-сухи години).

Дните с мъгла средно за годината са 46, от тях 39 са през периода октомври – март.

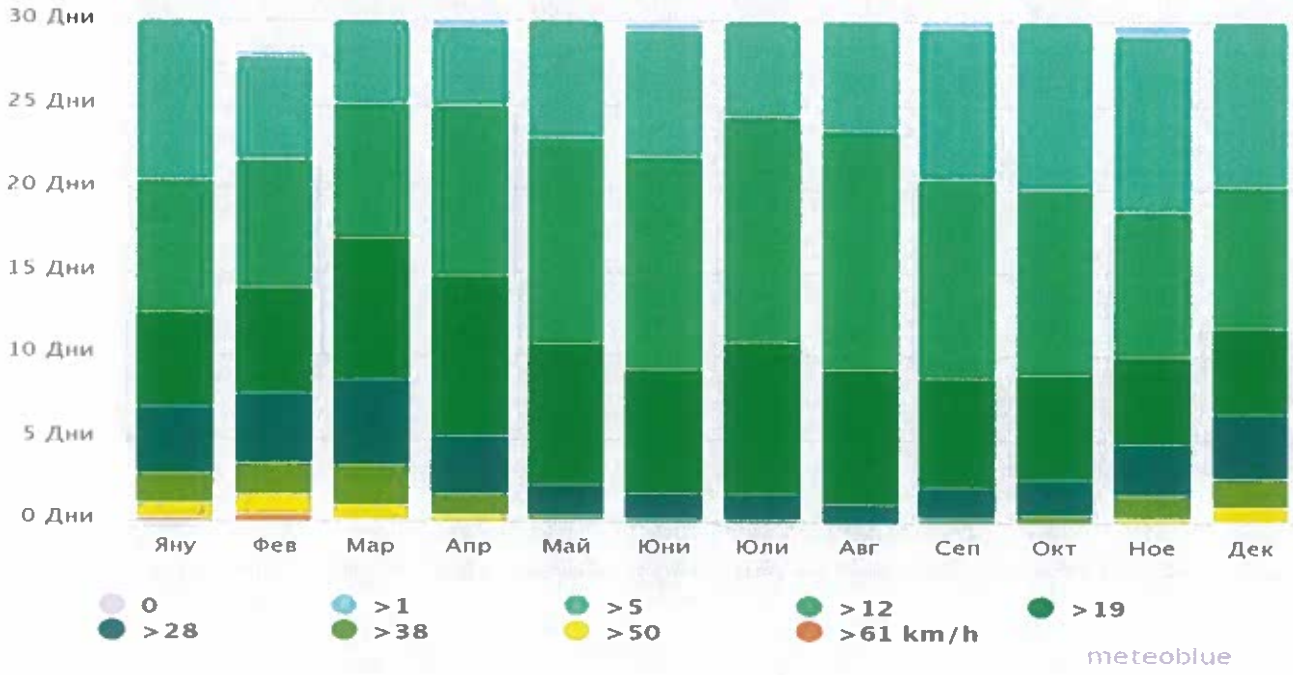

Горната графика показва броя на слънчевите дни, тези с разкъсана облачност, облачните и валежните дни, като дни с облачност под 20 % се приемат за слънчеви, с облачност от 20 до 80 % за такива с разкъсана облачност, а с повече от 80 % - за облачни дни.

А 3) ***Ветрове:***

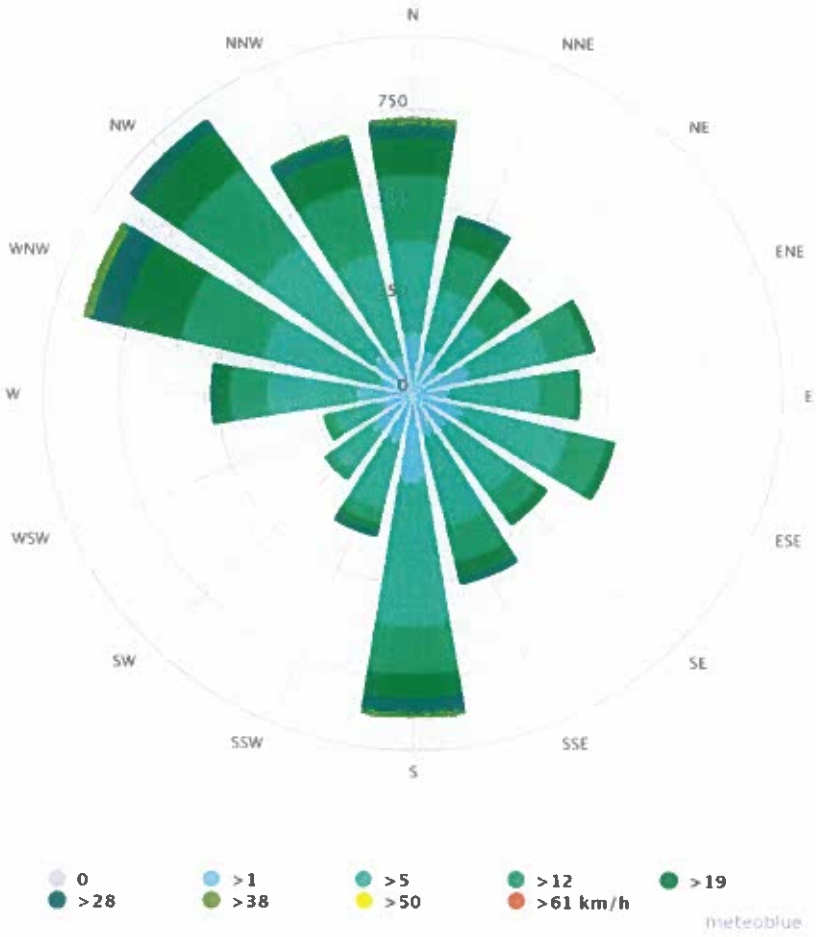
Ветровитото време за по-големият регион на Сливен е около 56% през годината, като най-ветровити са зимните месеци. За района на Сливен е характерен студеният и много силен падащ вятър „бора“, който достига понякога скорост до 40 m/sec и повече и причинява големи щети.

Диаграмата за скоростта на вятъра показва средния брой дни в месеца, през който вятърът достига определена скорост.

На територията на областта преобладават северозападните ветрове 39,7 % от случаите и почти по равно на западните (12,3 %) и северни ветрове (12,1 %). По-слабо проявление имат южните ветрове – 3,3 %.

Розата на ветровете за гр. Сливен изглежда така:

А 4) ***Повърхностни и подземни води:***

За територията на област Сливен, в басейна за управление на Източнобеломорски район попадат изцяло или частично 23 повърхностни и 12 подземни водни тела, като повърхностните водни обекти се отнасят към две категории - „реки“ и „езеро“.

Типология на повърхностните водни обекти в категория „река“:

- Планински реки - р. Твърдишка, р. Беленска (от изворите до вливането и в Боровдолска река), р. Блягорница и р. Асеновска (от изворите до гр. Сливен), р. Стара река, р. Сайганица, р. Карадере, р. Боаз тепе и р. Кючук дере;
- Полупланински реки - р. Асеновска (от гр. Сливен до устието и), Новоселска река;
- Големи равнинни реки - р. Тунджа (от вливането на р. Асеновска до границата на областта);
- Малки и средни равнинни реки - р. Блатница, р. Овчарица от с. Сотиря до вливането и в р. Тунджа, Ляв приток на р. Тунджа минаващ през с. Блатец.

Типология на повърхностните водни обекти в категория „езеро“:

- Големи и дълбоки язовири - яз. Жребчево;
- Средни и малки полупланински язовири - яз. Асеновец;
- Малки и средни равнинни язовири - с. Николаево.

Хидроложките запаси в областта не са големи. Основен воден ресурс е р. Тунджа, с водосборен басейн около 7 800 km^2, от които водосбор на територията на областта около 2000 km^2. Тя е четвъртата по дължина река в България (328,4 km на територията на страната), от които около 80 km на територията на областта. Водите ѝ се използват за питейни нужди и напояване.

На територията на областта има 112 язовира държавна, общинска и частна собственост, с основно предназначение – напояване. Най-много – 81, са в община Нова Загора. В община Сливен са 15, а в общини Котел и Твърдица – съответно 6 и 10.

Регистър на язовирите в областта по общини е показан в приложение № 8.

Основен воден обект на територията на област Сливен, в басейна за управление на Източнобеломорски район е река Тунджа. На нея е изграден един от най-големите язовири в страната – яз. "Жребчево", който е с обем 400 млн. m^3, с основно предназначение - напояване. След язовира реката прави две малки долинни разширения до 500 – 800 m, със силно извити меандри, като средния и наклон в този участък е 1,7 ‰.

При село Бинкос, р. Тунджа излиза от пролома и навлиза в Сливенското поле, в което протича около 70 km. Долината ѝ става широка около 2 – 3 km, а надлъжният ѝ наклон пада до 1,0 ‰. Тук меандрите се увеличават, появяват се разклонения, ръкави и старици (изоставени речни корита).

В източната част на Сливенското поле долината ѝ достига, а на места и надминава 7 km. Югоизточно от село Желю войвода реката завива на юг и навлиза в територията на област Ямбол.

Скоростта на водното течение на река Тунджа е в порядъка на 1,5 – 2 m/s.

Централната част на област Сливен попада изцяло във водосборния басейн на река Тунджа. Реката приема много притоци на територията на областта и образува гъста речна мрежа с ясно изразен асиметричен характер, като левите (старопланински) притоци са по-многобройни, по-дълги и по-пълноводни

За гр. Кермен и с. Скобелево, община Сливен е характерно наличието на високи нива на подпочвените води.

В река Тунджа на територията на областта се влива река Асеновска с нейните притоци Селишка (Аблановско дере), Новоселска и Дюлева река, преминаващи през град Сливен. Територията е прорязана и от реките Сотирска, Каменица, Сажевица, Беленска, Новачевска и Старорешка (с обща дължина 46 km в регулация).

Река Асеновска е с дължина 36 km и се явява ляв приток на р. Тунджа и води началото си от южните склонове на Стара планина (на около 2 km, североизточно от връх „Брусия" на кота 1 084 m). До хидрометричната станция „Предела", която попада в тялото на язовирната стена, средният наклон на реката е 38,2 %, при средна надморска височина 741 m и собствена водосборна площ 74,5 km^2. Реката преминава през града, поема водите на реките Новоселска и Селишка, след което се влива в река Тунджа в района на с. Самуилово.

Беленска река (наричана още Бяла река) е с дължина 29 km и има водосборен басейн 370 km^2, което представлява 4,39 % от водосборния басейн на р. Тунджа. Тези 370 km^2 водосборна площ включват 130 km^2 водосборна площ на река Блягорница, която има дължина 25 km и е най-големия приток на Беленска река.

На р. Асеновска е изграден язовир "Асеновец", с обем 28,2 млн. m^3, който е основно съоръжение в схемата на водоснабдяване на гр. Сливен. Разположен е в долината на р. Асеновска на 9 km от града, в началото на тесен скалист пролом, след събирането на реките Асеновска и Магарешка.

Теренът в района на хидровъзела има планински характер с много стръмни брегове. В отвора на стената скатовете са стръмни, скалисти и на места с почти отвесни откоси.

За пълнене на водохранилището е изградена вододовеждаща деривация „Амза дере" с дебит 1160 l/sec, включваща три водохващания на водите на р. Беленска над мина „Качулка". Водохващанията са изградени на „Арнаут дере", „Търнишко дере" и „Емишал дере", съответно за водни количества 312, 520 и 248 l/s.

Пътната връзка до язовира представлява третокласен път, с отклонение от съществуващия път от гр. Сливен за с. Бяла.

Дюлева река се явява граница между жилищните комплекси „Сини камъни" и „Дружба" и вилната зона на град Сливен и селищно образование „Изгрев". Водосборният басейн на реката е с площ 10 km^2 и дължина 9 km, средното водно количество е 107 l/s. Широчината на речното корито варира между 1,8 и 14 m. Бреговете й са с различна височина.

При високи води се получават заливания на околните терени. Бреговете са подложени на ерозия. Понастоящем е частично коригирана.

Основен воден ресурс за община Котел и северната част на община Сливен е р. Голяма Камчия с нейните притоци на територията на областта. Основните водни обекти от нейния водосборен район на територията на областта, се категоризират като „река" от тип „планински реки". Това са реките Луда Камчия, Котленска река, Нейковска река и Медвенска река.

Река Луда Камчия (в миналото наричана река Луда Тича) води началото си от извор-чешма в северното подножие на връх Вратник в Сливенска планина. На територията на областта, реката в дълбока и тясна долина, обрасла с широколистни гори. Площта на водосборния и басейн е 1612 km^2, което е 30,1 % от водосборния басейн на река Камчия. Река Луда Камчия е с дъждовно-снежно подхранване, като максималният отток е през месеците февруари и март, а минималният – през август и септември.

Котленска река (или Котлешница) е дължина 25 km и се явява ляв приток на р. Луда Камчия. Площта на водосборния и басейн е 232 km^2, което е 14,4 % от водосборния басейн на р. Луда Камчия. Реката е с дъждовно-снежно подхранване с максимален отток през месец март-април, а минимален – септември-октомври. Подхранването на Котленска река е предимно от карстови извори.

Медвенска река води началото си под името Черна река от 926 m н.в. в Котленска планина, на около 5 km североизточно от град Котел. Протича в югоизточна посока в дълбока, на места каньоновидна и залесена долина с множество бързеи и малки водопади (каскадата „Скоковете").

След село Медвен долината ѝ се разширява. Влива се отляво в река Луда Камчия извън пределите на областта. Площта на водосборния басейн на реката е 61 km^2, което представлява 3,8 % от водосборния басейн на р. Луда Камчия. Реката е с дъждовно-снежно подхранване с максимален отток през месец март-април, а минимален – септември – октомври.

Нейковска река (или наричана още Горански дол) има дължина около 15 km и преминава през селата Нейково и Катунище и се влива в Котленска река на около 1 km северно от с. Градец, община Котел.

В северната част на община Сливен и западната част на община Котел, които принадлежат към Дунавския район за басейново управление на водите, основен воден обект е река Стара река (наричана в долното си течение Лефеджа), чийто водосборен басейн е част от водосборния басейн на река Янтра.

Река Стара река се образува от сливането на Голяма река (лява съставяща) и Малка река (дясна съставяща) южно от село Стара река, община Сливен, извира североизточно от местността „Агликина поляна", западно от прохода Вратник, в Елено-Твърдишка планина и преминава в област Велико Търново. На територията на областта преминава единствено през с. Стара река, община Сливен. Максимумът на реката е от април до юни, а минимумът – август-октомври.

Част от водосборния район на Стара река е този на река Карадере, която преминава през землищата на селата Кипилово и Боринци, община Котел. Реката има дължина 29 km и водосборен басейн 124 km^2, което представлява 5,0 % от водосборния басейн на река Стара река.

За начало се приема Голяма река, която извира североизточно от местността „Агликина поляна", западно от прохода Вратник, в Елено-Твърдишка планина. Поради малкото населени места по течението на реката и липсата на промишлени предприятия в района водите на реката са изключително чисти. Максимумът на реката е от април до юни, а минимумът – август-октомври.

За всички населени места в областта е изградено питейно водоснабдяване. Водните количества за питейно–битово водоснабдяване на територията на областта се добиват чрез сондажни и шахтови кладенци от подземни водни тела, както и чрез речни водохващания на река Луда Камчия и от притоци на р. Тунджа и от яз. „Асеновец".

Язовир „Камчия", който е изграден на територията на област Бургас осигурява питейно–битово водоснабдяване на около 1500 жители в селата Пъдарево и Мокрен и полевия учебен полигон „Ново село" от Сливенска област.

В областта има 13 населени места, които са на сезонен режим на водоподаване в последните 3 години – обикновено през лятото в рамките на 4 до 6 месеца според влажността на годината. Основна причина за това е намаляване дебита на водоизточниците. В приложение са показани населените места със сезонен режим на водоподаване. Вляво на графиката са показани населените места на воден режим.

Потреблението на вода от домакинствата е относително устойчиво.

Сливен е сред областите с най-ниско потребление на вода (71 l/ човек/ден), като най-ниско то е в област Търговище (68 l/ човек/ден).

В областта има няколко находища на минерални води, от които три по-големи:

- Находище „***Шивачево – м. Топлата вода***" в община Твърдица е с температура около 23°C, каптиран естествен извор „Хаджи Димитър", с дебит – около 5 l/sec. Находището се намира северно от гр. Шивачево, в южните склонове на Стара планина. Изворът е със сравнително постоянен режим, който варира в границите 4,5-5,5 l/sec. Температурата на минералните води в находището също варират в порядъка от 22 до 30°C, като най-често при измерване на температурата стойностите отчитат 23°C.

В експертната балнеологична оценка на Министерството на здравеопазването се отбелязват две основни лечебни свойства на минералната вода:

❖ При използването ѝ за питейно балнеолечение и балнеопрофилактика, след темперирane до 35-37°C, се оказва благоприятно въздействие при заболявания на стомашно-чревния тракт, жлъчно-чернодробни заболявания, бъбречно-урологични заболявания и др.;

❖ При използването ѝ за външно балнеолечение и балнеопрофилактика, след темперирane до 33-35°C, се наблюдава благоприятното въздействие при следните заболявания: заболявания на опорно-двигателния апарат, ставни заболявания, травматологични заболявания, заболявания на периферната нервна система и др.

• Находище *„Кортенски минерални бани"* в община Нова Загора се състои от два каптирани естествени извора и един сондаж. Минералните води са с температура 57°C и с обща минерализация 1 g/l. Минералната вода съдържа флуорни, сулфатни, хидрокарбонатни и натриеви йони, както и метасилициева киселина. Минералните води в находището на с. Баня се използват за балнеолечение, като оказват благоприятно влияние върху стомашно-чревния тракт, ревматологични заболявания, ортопедични и травматологични заболявания, заболявания на периферната нервна система, метаболитни заболявания и др.;

• Находище *„Сливенски минерални бани"* се намира край с. Мечкарево, на 12 km югозападно от гр. Сливен. Водата има две основни лечебни свойства:

❖ Питейното балнеолечение, след темперирane на водата до 37°C, влияе благоприятно върху стомашночревния тракт, жлъчно-чернодробната и бъбречно-отделителната системи;

❖ При използването на минералните води за външно балнеолечение и балнеопрофилактика, след темперирane на водата до 33-35°C, се оказва благоприятно влияние върху дегенеративните и възпалителните ставни заболявания, заболяванията на периферната нервна система, ортопедични, дерматологични заболявания и др.

А 5) ***Почви, полезни изкопаеми и териториални ресурси:***

Почвеното разнообразие в област Сливен е голямо. Характерни са карбонатните черноземни смолници в най-южната част на областта (община Нова Загора), черноземни смолници - южно от Свети Илийските възвишения, излужени черноземни смолници - северно от Свети Илийските възвишения (община Нова Загора).

В Сливенското поле почвите са предимно алувиално-ливадни и смолници.

В полупланинската част (община Твърдица, община Сливен) преобладават каneлените горски почви.

В северната част на областта, където теренът е планински и полупланински, почвите са светлосиви горски (община Котел), излужени канелени горски почви (по склоновете и билните части на Стара планина и Средна гора).

Областта не разполага с големи запаси и находища на полезни изкопаеми. На територията на община Твърдица има находище на горивно-енергийни ресурси (въглищен басейн), но добивната дейност е прекратена.

Запасите от медни руди са съсредоточени в района на с. Прохорово, община Нова Загора, но добив не се извършва. В землището на с. Струпец е единственото находище на кварцит за динасов огнеупор, но добивът е почти прекратен поради намаленото търсене.

На територията на община Сливен, в землището на с. Голямо Чочовени е проучен кварцит за феросилиций. Добив не се извършва.

В с. Боров дол, община Твърдица има находище на долмит, но добив не се извършва.

При с. Кипилово, община Котел, се намира единственото находище в страната на бели пясъчници за облицовка.

В структурата на поземления фонд на областта преобладават земите за земеделско ползване. Те заемат 52,0 % от цялата й територия. Горският фонд обхваща 40 % от територията на областта, а на фонд "Населени места" се падат 3.5 %.

Горската растителност е представена от широколистни и иглолистни високостеблени гори (бук, келяв габър, зимен дъб, цер, бор, клен, липа, акация, смърч), както и различни видове храсти и тревисти растения (леска, дрян, къпина, шипка, хвойна, диво кокиче, минзухар, иглика, дребна папрат). Около 30 от тях спадат към категорията редки и защитени видове, а голяма част се използват и като билки.

Представителите на фауната са над 160 вида, 36 от които са защитени. С най-голямо природозащитно значение са грабливите дневни и нощни птици (египетски лешояд, скален орел, белоопашат мишелов, бухал и др.). Срещаните видове гръбначни животни са между 123 и 160, като 20 от тях са представители на птичия свят и са намерили място в Червената книга на България.

Разнообразието на релефа в областта, в съчетание с почвеноклиматичните условия, дават възможност за развитие на редица стопански дейности - селско стопанство, туризъм в някои негови форми, промишленост за храни и напитки и други стопански дейности. Климатичните условия и натрупаният опит са добри предпоставки за ускорено развитие на лозарството и увеличаване дела на обработваемите площи с лозови насаждения.

Б) Социална среда:

Б 1) ***Демография:***

В административно отношение, област Сливен включва 4 общини – Сливен, Нова Загора, Котел и Твърдица, с центрове – едноименните градове. Областен център е град Сливен. Населените места в областта са 110, от които 6 градове и 104 села.

По данни на НСИ от преброяването към 31.12.2021 г., населението на областта е 180 058 души, от които 87 332 мъже и 92 726 жени, което е около 2,76 % от населението на страната. В градовете живеят 117 394 души (65,2 % от населението на областта) и 62 664 души в селата (34,8 %). Само в областния център живеят 46,6 % от населението на областта. Близо 2/3 от населението на областта живее само в община Сливен, а най-малка по брой на население е община Твърдица (7,7 %) спрямо областта.

Най-висок е процентът на урбанизация в община Сливен - 72,7 %, като същият остава почти постоянен през периода 2017 - 2022 г., следвана от община Твърдица с резултат 69,7 %, община Нова Загора - 57,4 % и най-нисък е той в община Котел - 27,9 %. За последните 5 години ръстът на градското население е най-голям в община Твърдица - 1,14 %. Минимален 0,07 % е той в община Нова Загора и отрицателен в общини Сливен и Котел - (- 1 %).

Една година по-късно, също по данни на НСИ, населението на област Сливен е вече 170 583 души. Намалението спрямо Преброяване 2021 е с 9 475 души (5,26 %).

Население на област Сливен към 31.12.2022 г., по общини, местоживеене и пол

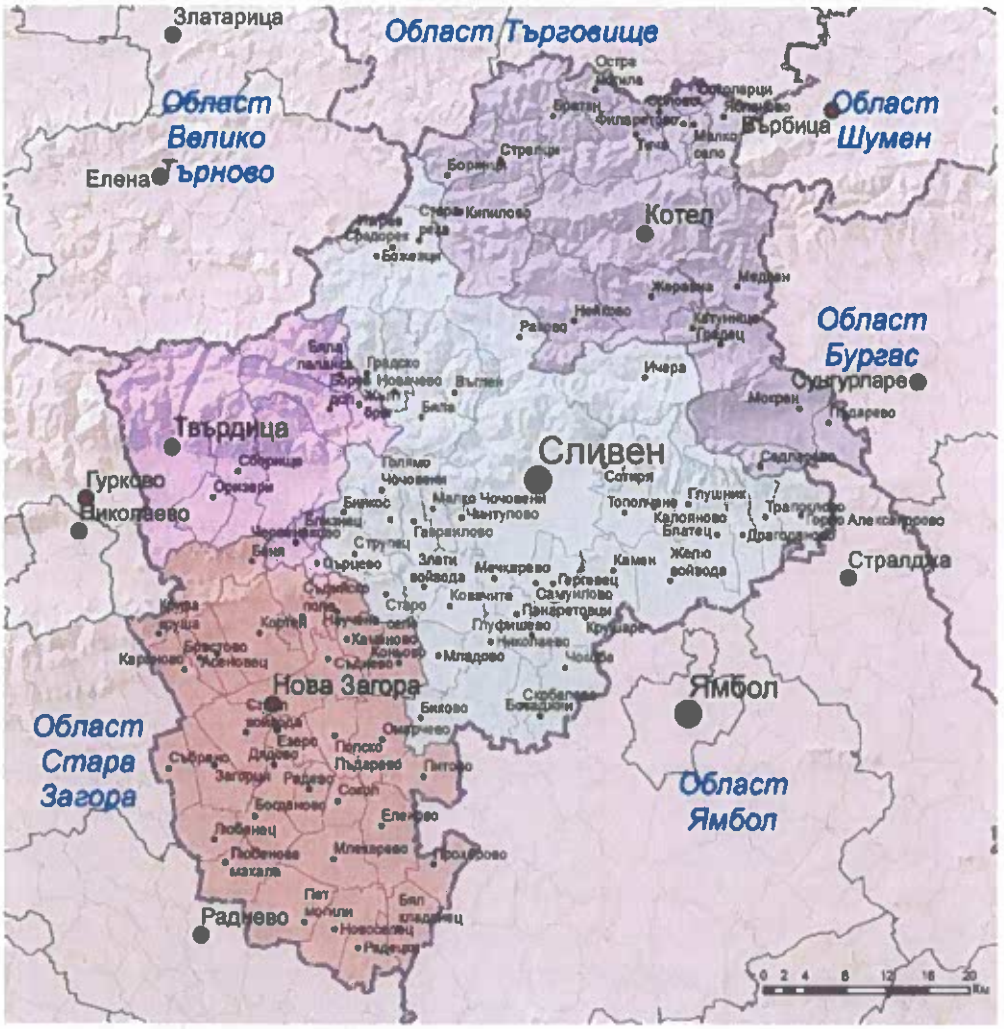
Общини	Общо			В градовете			В селата		
	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
Сливен	111 392	53 379	58 013	80 788	38 145	42 643	30 604	15 234	15 370
Н. Загора	30 081	14 499	15 582	16 659	7 922	8 737	13 422	6 577	6 845
Котел	15 873	7 861	8 012	4 795	2 293	2 502	11 078	5 568	5 510
Твърдица	13 237	6 539	6 698	9 276	4 641	4 635	3 961	1 898	2 063
Област Сливен	170 583	82 278	88 305	111 518	53 001	58 517	59 065	29 277	29 788

За 50-годишен период, от 1972 г. до момента, населението на областта е намаляло с близо 66 000 души, като само за периода между последните две преброявания, намалението е с 24 783 души (- 12,6 %), като то е най-голямо в община Нова Загора (- 21,6 %), следвана от община Котел (- 17,9 %), община Сливен (- 9,8 %) и най-малко е то в община Твърдица (- 3,5 %).

Факторите, които оказват влияние върху броя на населението, са естественото движение (раждания и умирания), външната и вътрешна миграция. Намалението на населението в резултат на отрицателния естествен прираст е (-) 6 834, или 27,6 % от общото намаление. Естественият прираст за всички години от периода между преброяванията през периода 2011 - 2021 г. е отрицателен, като най-голямо е намалението на броя на населението през 2021 година (-) 1 622 души. Останалите 72,4 % от намалението се дължат на механично движение на населението - вътрешна (в др. области) и външна миграция (извън страната), или броят на лицата, напуснали областта през периода 2011 - 2021 година е 17 949 души.

Област Сливен е сред седемнадесетте области с отрицателен коефициент на механичен прираст - (-) 4,80 ‰. Само за 2021 г. В областта са се заселили 3 571 души, а са се изселили 4 442 души. Средната възраст на населението в областта е 41,7 години, близка до средната за страната. От жителите на областта 99,6 % се определят с българско гражданство, като от тях 0,3 % са с двойно гражданство - българско и друго.

Средната гъстота на населението в областта е 48,8 души/km^2. Гъстотата на населението по общини варира от 18,6 души/km^2 за община Котел до 82,7 души/km^2 в община Сливен. В общините Нова Загора и Твърдица гъстотата на населението е съответно – 34,9 и 30,1 души/km^2. На следващата графика са показани по-голямата част от населените места в областта, по общини:

Във възрастово отношение, населението е разпределено, както следва:

- От 0 до 19 г. - 44 248 души (24,6 %);
- От 20 до 64 г. - 99 278 (55,1%);
- От 65 до 100+ г. - 36 532 (20,3%).

Област Сливен е на първо място в страната по дял на младото население. За 2022 г., областта е с най-висока раждаемост в страната - 15,1 % на 1000 души население, при средно за страната - 8,8 % на 1000 души.

Смъртността за 2022 г. е 18,1 % на 1000 души население, съизмерима със средната за страната - 18,4 % на 1000 души.

Структурата на населението според данните от Преброяване 2021 показва, че процентът на застаряващото население (над 65 г. възраст) е 21,8 %, близък до средния за страната - 21 %, като най-голям е той в община Нова Загора - 24,8 % и най-нисък в община Котел - 18,9 %. Населението във възрастовата група 31 - 40 година е само 9,2 %, при 24 % на национално ниво.

По етноси - най-голяма е българската етническа група - 76,5 % от всички самоопределили се. Следват ромската етническа група - близо 12 %, турска - 10 %, каракачанска - около 1 %, руска - 0,13 %, гръцка - 0,05 % и украинска - 0,03 %.

При ромският етнос се наблюдават няколко отчетливи струпвания. Над ¼ от населението са те в общините Котел и Твърдица, а един от най-явните клъстери на компактно ромско население е край Сливен. Областният център Сливен е с най-многобройно ромско население (15 000 души) от останалите областни центрове.

По показател естествен прираст на населението, областта е на второ място в страната за 2022 г. с (-) 6,0 %, след София-град с резултат (-) 3,4 %, но значително по-добър от средния за страната (-) 9,6 %. Възпроизводството на трудоспособното население се характеризира най-добре, чрез коефициента на демографско заместване (Кдз), който показва съотношението между броя на влизащите в трудоспособна възраст (15 - 19 г.) и броя на излизащите от трудоспособна възраст (60 - 64 г.).

По данни от Преброяване 2021, Кдз = 79 и бележи спад в сравнение с Преброяване 2011, където всеки 100 лица, излизащи от трудоспособна възраст, са били заместени от 84 млади хора. Въпреки това, област Сливен е с най-благоприятен Кдз в страната.

Въпреки отлива на част от населението, демографската картина в областта се определя като много добра и я подрежда на едно от челните места в страната.

В същото време областта не успява да привлича население и коефициентът на механичен прираст продължава да е отрицателен (– 4,8 ‰). Коефициентът на възрастова зависимост, показващ съотношението на населението на над 65 години към това на възраст до 14 години, в област Сливен намалява още и първенството на областта със 108,8 % (при 149,3 % за страната) се запазва.

През 2021 г., 1 871 души са променили своя настоящ адрес от област Сливен в друго населено място на страната, а 1 359 души са променили настоящия си адрес от населено място в страната в област Сливен. От изселващите се от областта за свое ново местоживеене най-голям брой са избрали областите Стара Загора (385), София (столица) (332) и Бургас (269). Най-голям е броят на преселилите се в област Сливен от областите София (столица) (245), Бургас (237) и Стара Загора (226).

По-ниско остава и съотношението на населението на възраст над 65 години към това на 15–64 години – 33,2 % (при 34,0 % в страната). Делът на градското население в областта е по-нисък от средния за страната, но гъстотата, измерена чрез средния брой лица, живеещи на единица площ от територията на населените места, остава втората най-висока в страната след тази в столицата.

Б 2) ***Здравеопазване:***

Основните демографски характеристики на населението в област Сливен, с пряко отношение към системата на здравеопазване и потребностите от здравни услуги са застаряване на населението и стационарен тип възрастова структура в преход към регресивен с постепенно намаление на относителният дял на децата и лицата в трудоспособна възраст.

Детската смъртност в областта е по-висока от тази за страната. През 2022 г. тя е 8,1‰, при средно за страната - 4,8‰. Причини за това са влошените социално-икономически условия, високият процент малцинствено население, значителен брой новородени деца с вродени малформации и хипотрофия, ниска здравна култура, необразованост, неангажираност към бременността на голяма част от майките от ромски произход и др.

Към 31.12.2022 г. в областта са регистрирани 82 лечебни заведения за първична извънболнична медицинска помощ, от които 73 индивидуални и 9 групови практики за първична медицинска помощ. Броят на общопрактикуващите лекари в тях е 106. В извънболничната медицинска помощ се наблюдава намаляване на броя на амбулаториите за първична медицинска помощ – индивидуални и групови практики. Продължават да преобладават индивидуални практики за първична медицинска помощ като форма на организация на работа на общопрактикуващите лекари. Показателите за 2023 г. за броя на лекарите и болничните легла в областта са под средните за страната. Един общопрактикуващ лекар в областта се грижи средно за 1 916 души (при 1 734 души средно за страната). Индексът за достъп до лекари специалисти също е по-неблагоприятен от средните стойности в страната. Броят на болничните легла в областта е 1025 бр. (6,16 ‰ на хиляда души).

Налице е сравнително добра задоволеност с легла за активно и интензивно лечение, която е съизмерима с националните показатели за осигуреност на населението. Проблем е осигуреността с някои видове легла като психиатрични, за физиотерапия и рехабилитация и такива за дългосрочна грижа. Делът на здравноосигурените лица е сравнително нисък – 86,7 % (при 88,7% за страната). На територията на областта функционират:

- Лечебни заведения за болнична помощ - 6, от които многопрофилни болници за активно лечение - 3 (в гр. Сливен - 2 и в гр. Нова Загора - 1) и специализирани болници - 3, (в гр. Сливен - 2 и в гр. Котел -1);
- Лечебни заведения за извънболнична помощ - 49. От тях: диагностично-консултативни центрове - 3, медицински центрове - 12, дентални центрове - 1, самостоятелни медико-диагностични и медико-технически лаборатории - 33 и др. лечебни и здравни заведения - 4.

Капацитетът на лечебните заведения в областта е показан в приложение № 12.

В областта са разкрити 55 аптеки, като такива с денонощен режим на работа няма. По общини, те са разпределени така: Сливен - 40, Нова Загора - 9, Котел 4 и Твърдица - 2.

Б 3) ***Образование:***

Образователните показатели на област Сливен за 2023 г. не са добри. Делът на второгодниците (ученици, които повтарят даден клас) е 1,85 %, напусналите основно и средно образование ученици са 4,35 %, показатели, които са сред най-високите в страната.

Броят на учителите в областта е значително по-висок от средния за страната – 116 на хиляда, при 97 на хиляда ученици в страната. Тенденцията на ниски резултати от 2022 г., на учениците се запазва и през 2023 г. Средният успех на националното външно оценяване по математика след VII клас е 25,3 т. (при 35,3 т. в страната). Резултатите на матурата по български език и литература също са сравнително ниски – „Добър“ 3,65 (при „Добър“ 3,93 в страната), а делът на слабите оценки е 23 % (при 16,73 % в страната).

Коефициентът на записване на населението в V–VII клас се стабилизира и той се движи със средния за страната – 85,3 % в областта при 85,9 %.

Делът на лицата с висше образование е 16,4%, или всеки шести е висшист. В сравнение с предходното преброяване относителният дял на лицата с висше образование се увеличава с 3,4 %. Относителният дял на жените с висше образование достига 19,3 %, а на мъжете – 13,4 %, като в сравнение с преброяването от 2011 г. делът се увеличава съответно с 4,0 % и 2,7 %. По общини, най-голям е относителният дял на висшистите в община Сливен – 19,1 %, следвана от община Нова Загора (14,3 %), а най-нисък е в общините Твърдица (8,5 %) и Котел (8,0 %).

В същото време лицата с начално и по-ниско образование в област Сливен са 20,4 %. Този показател за община Сливен е 18,7 %, за община Нова Загора - 19,2 %, а най-висок е в общините Твърдица (34,9 %) и Котел (24,4 %). Относителният дял на неграмотните в областта е 5,0 %, при средно за страната 1,3 %.

Буди тревога, че в община Твърдица, от лицата с навършени 7 и повече години, 35 % са с начално, незавършено начално образование или никога не са посещавали училище. Същият показател за община Котел е 34 %.

Делът на неграмотното население е по-висок в селата (7,3 %) отколкото в градовете (3,9 %). Най-висок е относителният дял на неграмотните в общините Твърдица (10,8 %) и Сливен (4,8 %), а най-нисък - в общините Нова Загора (3,6%) и Котел (4,4%). По тези два показателя - дял на лицата с начално и по-ниско образование и дял на неграмотното население, областта е на първо място в страната.

Б 4) ***Околна среда:***

Област Сливен показва добри резултати в сектор „Околна среда".

Предизвикателство остава ниският дял на населението в жилища с достъп до обществена канализация (64,8 % при 76,3 % в страната) и с такава, свързана с пречиствателна станция за отпадъчни води (56,9 % при 66,7 % в страната).

Обемът на образуваните битови отпадъци е близък, но под средния за страната – 368 kg на човек годишно в областта при 409 kg на човек в страната през 2020 г. Делът на предадените за третиране и рециклиране отпадъци пък е почти равен на средния – малко над 69 %. Делът на горската територия е сравнително висок – 42,4 % (при 33,1 % средно за страната), а този на нарушената – около средния през 2021 г.

Друга особеност на околната среда в областта е наличността на голям брой свлачища и ерозионни деформации, разположени в планинските части на общините Сливен, Котел и Твърдица. Свлачищата са неблагоприятни явления, които формират потенциална геодинамична опасност. Проявлението им като природно явление се изразява в нарушаване устойчивостта на големи земни или скални маси с предпоставки за придвижването им в посока плъзгателни равнини.

Причини за възникване на свлачища са предимно специфика на релефа, геоложки дадености за района и преовлажняване. В планински райони обилните валежи или наводненията могат да доведат до кални или скални свлачища. Свлачища могат да се получат също и при земетресения и поройни дъждове, както и при интензивни валежи и снеготопене през пролежите месеци.

Свлачищата могат да бъдат прогнозирани. За намаляване риска от опасността, която те създават е необходимо своевременно предприемане на мерки по отвеждане на повърхностните води от мястото на свлачищния масив, укрепителни работи, изграждане на подпорни стени или заскаляване на участъците

За периода 2005-2021 г. от „Геозащита" ЕООД Варна са обследвани и регистрирани в Националния регистър на свлачищата към Министерството на регионалното развитие и благоустройството 65 броя свлачища, като част от тях са потенциално активни, а на други са извършени укрепителни работи, с което са преустановени свлачищните процеси. Регистър на свлачищата на територията на област Сливен, по общини е даден в приложение № 9.

В по-голяма част от случаите, свлачищната опасност няма внезапен характер, което позволява да бъдат регулирани с технически средства. Те причиняват множество пропадания по пътните настилки, прекъсване на единствени пътни връзки и възпрепятстване движението на хора и превозни средства, като успоредно с това застрашават живота и безопасността им.

С предприети и изпълнени по предписания на геозащитното дружество незабавни спасителни и неотложни аварийно-възстановителни работи, по-голямата част от тях към момента не представляват опасност за населението, инфраструктурата и околната среда.

В) Икономическа среда:

В 1) ***Доходи и условия на живот:***

Съществуват значителни разлики в икономическите обстоятелства между общностите в малките и големите населени места в областта и следователно различни възможности за осигуряване на ежедневните нужди и подготовката за бедствия.

Като цяло икономическото развитие на областта може да се определи като незадоволително. Свиването на икономическата активност е съпроводено от намаляване на заетостта и повишаване на безработицата. Ставките върху търговията на дребно и таксиметровия превоз са значително по-ниски от средните за страната.

Област Сливен произвежда приблизително 1,3 %, или 2,153 млн. лв. от брутния вътрешен продукт (БВП) на страната през 2022 г., което е по 12 583 лв. на човек от населението. Въпреки че брутният вътрешен продукт на човек от населението в областта нараства, той е сред най-ниските в страната. Единствено област Силистра е с по-нисък БВП на човек от населението - 12 087 лева.

Заплатите и доходите в областта се увеличават, но остават значително под средните нива. Годишната брутна заплата на наетите по трудово и служебно правоотношение през 2022 г. достига 15 312 лв. (при средно 21 242 лв. в страната). Броят на наетите лица по трудово и служебно правоотношение запазва тенденцията към намаляване от 2019 г.

Сливен е областта с най-висок дял на населението, живеещо с материални лишения – 34,1 % (при 19,4 % средно за страната). Делът на населението, живеещо под линията на бедност, също е значително по-висок от средната стойност – 32,0 % за областта, при 22,1 % за страната през 2021 г.

Дигиталната свързаност е относително добра – достъпът на домакинствата до интернет през 2021 г. е 83,3 % (при 83,5 % в страната). Нисък остава делът на газифицираните домакинства – 1,0 % (при 5,3 % в страната).

В 2) ***Инвестиции:***

Инвестиционната активност е изключително слаба и областта се нарежда на последно място в тази категория. Броят на нефинансовите предприятия е 38 на хиляда души население през 2020 г. и остава сравнително нисък – средно за страната показателят е 60 предприятия на хиляда души. Размерът на вътрешните и външните инвестиции също остава нисък. Разходите за придобиване на дълготрайни материални активи намаляват до 1 100 лв. на човек (при 3 300 лв. човек в страната). Преките чуждестранни инвестиции за 2020 г. са 867 евро на човек, като те не нарастват спрямо предходната година и са над четири пъти по-ниски от средните за страната (3 900 евро на човек).

Произведената продукция в областта е едва 12 000 лв. на човек (при 27 200 лв. в страната) и намалява спрямо 2019 г. Най-висока тя е в община Сливен - 17 811 лв. на човек, следвана от община Нова Загора с 13 531 лв. на човек, община Твърдица с 2 439 лв. на човек и най-малко в община Котел - 2 055 лв. на човек от населението.

За сравнение произведената продукция в „най-богатите“ общини е 243 810 лв. на човек от населението за община Гълъбово и 189 978 лв. за община Девня.

Сливен е и областта с най-ниска степен на усвояване на европейски средства. Към 30 юни 2022 г. стойността на изплатените суми по оперативните програми е 1339 лв. на човек от населението. В рамките на областта най-много средства е усвоила община Сливен, но и там сумата е далеч под средните стойности за страната.

В 3) ***Пазар на труда:***

Икономическите центрове са тези, които привличат основната част от инвестициите в страната – 81 % от всички преки чуждестранни инвестиции в страната до края на 2020 г. са се насочили към тях. Формираното икономическо ядро в специфичния икономически център на територията на съседната на Сливен област - Стара Загора, включващ и общини Раднево и Гълъбово, има висока концентрация на наети лица, генерира относително голяма продукция и привлича значителна ежедневна трудова миграция от съседната им община Нова Загора.

Общо за областта, коефициентът на икономическа активност (отношението на броя на икономически активните лица към населението във възрастовата група 15 – 64 навършени години) е 61,1 % (63,0 % за мъжете и 59,1 % за жените). Най-висок, той е в община Котел – 63,6 %, следвана от Сливен - 62,9 % и Нова Загора – 58,0 %. Този показател е най-нисък в община Твърдица – 48,6 %. Спрямо преброяването на населението през 2011 г., броят на икономически активните лица намалява с 14 214 души, или със 18,0 %. Това свиване на активността е съпроводено от намаляване на заетостта и повишаване на безработицата. Коефициентът на заетост е 62,4 % (при 68,1 % за страната), а този на безработица – 9,4 % (при 5,3 % в страната).

Коефициентът на безработица е най-нисък в общините Сливен – 12,5 % и Нова Загора – 13,8 % и по-висок в община Твърдица – 22,7 % и община Котел – 42,9 %.

Предизвикателство пред местния пазар на труда остава образователният статус на работната сила.

В 4) ***Отраслово развитие:***

Характерни за областта са разнообразната отраслова и подотраслова структура, доброто разположение на промишлените мощности, напълно изградената инфраструктура в промишлените зони, което създава благоприятни условия за привличане на местни и чуждестранни инвеститори и развитие на икономиката на областта.

Като стар промишлен център, гр. Сливен има традиции в производството на текстил и трикотаж, храни и напитки, на машини и оборудване. Благоприятният климат е предпоставка за утвърждаването на областта, като важен доставчик на селскостопанска продукция. По-важните за областната икономика отраслови сектори на преработващата промишленост са:

- Производство на текстил, изделия от текстил и облекло. В Сливен се намират едни от най-големите текстилни предприятия в страната. Значително място заемат множеството малки фирми, произвеждащи хавлиени тъкани и изделия, мъжки и дамски чорапи, облекло и др. Регионът е известен и с традиционното за гр. Котел и селищата около него ръчно производство на изтъкани килими;
- Производство на хранителни продукти и напитки. Това е вторият по значение отрасъл в Сливенска област. Той има силни позиции във винопроизводството, в млекопреработката, в производството на месо и месни продукти, на плодови и зеленчукови консерви. Основно място в развитието на отрасъла има и производството на плодови и зеленчукови консерви, които се реализират на пазарите на Европа. В Сливен се намират и едни от най-големите предприятия за преработка и пакетиране на ядки.
- Производство на машини и оборудване. Този отрасъл е традиционен за областта. Представен е от няколко големи фирми в градовете Сливен и Нова Загора, които произвеждат универсални стругове, колонни пробивни, дървообработващи, металорежещи машини и селскостопанска техника.

• Земеделие и горско стопанство. Земеделските земи заемат 1 827 хил. дка. - 51,5% от територията на областта, от които 257 хил. дка с възможности за напояване. За развитието на селското стопанство стратегическо значение има растениевъдството. Той осигурява производството на продукти, необходими за изхранване на населението и основни суровини за преработвателните предприятия и продуктивното животновъдство.

Над половината от обработваемата земя в областта предимно в общините Сливен и Нова Загора се използва за отглеждане на зърнени култури. Почвено-климатичните условия в долината на река Тунджа на територията на Сливенска област са най-благоприятните в страната за отглеждането на прасковената култура, поради което тя заема най-големи площи.

Приоритетен сектор за областта е развитието на лозарството, за което благоприятстват почвено-климатичните особености и наличието на големи предприятия за винопроизводство, както и на множество малки винарски изби.

Животновъдството е втори основен подотрасъл на селското стопанство в областта. Доброто фуражно производство в полската част на областта – общините Нова Загора и Сливен - създава условия за развитие на говедовъдството и свиневъдството, а наличието на ливади и пасища в планинската и полупланинската част – общините Котел и Твърдица - благоприятстват за развитието на овцевъдството и месодайното говедовъдство.

Горските участъци заемат 40% от територията на областта. Средната възраст на горите е 58 г. с преобладание на широколистните – 82% - бук, зимен дъб, цер.

Област Сливен се очертава като една от най-слаборазвитите области в България. Институтът за пазарна икономика я категоризира, като област с „много лошо социално-икономическо състояние и негативни тенденции на развитие“ – това е най-ниската оценка. За сравнение съседните на Сливен области Ямбол и Стара Загора са с „добри тенденции на развитие“, област Бургас е с „добро социално-икономическо развитие“, област Велико Търново с „лошо социално-икономическо развитие“, област Шумен със „средно социално-икономическо развитие“, а област Търговище с „контрасти в социално-икономическото развитие“. Мъжете преобладават в икономически дейности като „Добивна промишленост“, „Строителство“, „Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива“ и „Транспорт, складиране и пощи“, а жените - в дейностите „Образование“, „Хуманно здравеопазване и социална работа“ и „Финансови и застрахователни дейности”.

Г) Инфраструктура:

Г 1) *Производствена инфраструктура:*

Предназначението на производствената инфраструктура е да обслужва основните дейности на производствената дейност в различните отрасли от икономиката. Тя включва:

• *Транспортна инфраструктура.*

Базовата физическа инфраструктура в областта продължава да бъде на високо ниво. Гъстотата на пътната и железопътната мрежа е сравнима със средната за страната. Делът на автомагистралите и първокласните пътища е сравнително висок – 22,2 % (при 18,5 % за страната) за 2021 г. През областта преминава автомагистрала „Тракия“, която е част от Паневропейски транспортен коридор № 8 от Дурас (Албания) до Констанца (Румъния).

Републиканската пътна мрежа е с дължината 540,55 км.

Първокласните пътища изградени през областта са два: I-6 Гюешево, София, Карлово, Бургас (участъкът от него през областта е с дължина 68,7 км - от км 352^{+400} до 421^{+100}) и I-7 Силистра, Шумен, Ямбол, Лесово с дължина на участъка 16,088 км - от км 217^{+600} до 233^{+688}).

Пътищата втори клас са пет: II-48, II-53, II-55, II-57 и II-66 с обща дължина 201,61 км. Третокласната пътна мрежа е с обща дължина 242,054 км.

Гъстотата на пътната мрежа на територията на областта за 2021 г. е 16,4 km на 100 km^2 територия. Сливен е областта с най-висок дял на пътната настилка в добро състояние – 79,4% при 41,4% за страната през 2021 г.

Сведение за категориите общински пътища с техните идентификационни номера е показано в приложение № 22.

През областта преминават две главни железопътни линии № 3 (София, Карлово, Карнобат, Варна) с дължина на участъка 61,94 km на територията на областта - от km 249^{+370} до km 311^{+310} и № 8 (Пловдив, Стара Загора. Ямбол, Бургас) с дължина на участъка 40,4 km от km 125^{+600} до km 166^{+000}. Гъстотата на изградената железопътна мрежа на територията на областта е 3,8 km на 100 km^2 територия;

- *Комуникационна инфраструктура.*

Включва цялата изградена подземна и надземна система за комуникации и пренос на данни, чийто увреждане може да доведе до Сериозни и често фатални наранявания могат да възникнат при работа в близост до електрически, газови и водни съоръжения, съпроводени от значителни прекъсвания на обществени услуги и бизнес операции. Основните рискови дейности или такива в непосредствена близост могат да включват:

= Когато е засегнат електрически кабел, това би могло да доведе до късо съединение, последвано от пожар и експлозия. Токови удари са възможни по-рядко, но също толкова са опасни. Токов удар от голям електрически кабел може да достигне температура над 5 000°C. Тези кабели могат да захранват сгради, пътна сигнализация и улично осветление. Проблясъци от електрическа дъга, експлозии и пожари от повредени електрически кабели също могат да причинят щети на други услуги.

= Водопроводни и топлофикационни тръби: Водата може да се пренася със значително налягане, а в случай на централно отопление – при висока температура. Тръбите могат също така да предизвикат внезапни наводнения и да доведат до срутване на открити изкопи, което води до потенциално значителни материални щети и опасност за работещите на съответния обект. Ако ремонтът на тръбите не е извършен правилно, питейната вода може да бъде замърсена и негодна за консумация.

= Газопреносни тръби. Газът, както водата, може да се пренася под голямо налягане и внезапно изпускане може да доведе до сериозни наранявания на всеки, който е наблизо. Природният газ освен това се възпламенява много бързо, причинявайки пожари и експлозии, ако в близост има източник на запалване.

= Комуникационни кабели: Когато се засегнат комуникационни кабели, макар и да не са непосредствено опасни за хората и околната среда, повредата може да доведе до загуба на връзка с интернет и на телефонни услуги. Това може да прекъсне връзката с аварийните служби и да причини сериозни пречки на домакинствата и бизнеса.

- *В и К инфраструктура.*

По данни на „В и К - Сливен" ООД, доставянето на водните количества от водоизточниците до населените места се осигурява от 638,7 km довеждащи водопроводи. За разпределение на водните количества до потребителите са изградени 1234 km селищни разпределителни водопроводи и 62 494 бр. сградни водопроводни отклонения.

Всички селища са водоснабдени с изключение на 4 села – с. Дъбова, с. Братан, с. Графитово и с. Въглен. Три от тези населени места (с. Дъбова, с. Братан и с. Въглен) ползват местни водоизточници и се обслужват от кметствата. Село Графитово няма жители.

По-голямата част от водопреносната мрежа (около 78 %) е изградена преди 1987 г. и водопроводите са с експлоатационна възраст повече от 26 години. Експлоатационният период на водопроводите, изградени главно от азбестоциментови, стоманени и поцинковани

тръби, отдавна е изтекъл. Тази експлоатационна възраст на външните водопроводи обуславя големи загуби, намалена проводимост, чести аварии и влошено качество на доставяната питейна вода. Загубите, които отчита операторът варират от 72 % до 86 %, като средните за областта са 85 %, което е изключително високо и е над средното за страната.

Канализационната мрежа е предназначена да отвежда отпадъчните води от населените места (смесено или разделно се отвеждат битови, дъждовни и индустриални води) с последващо пречистване, чрез градски пречиствателни станции за отпадни води (ПСОВ). В обособената територия на „В и К - Сливен" има изградени канализационни мрежи. По-голямата част от тези системи се заустват (без пречистване) директно в различни водоприемници като дерета, отводнителни канали и реки. По степен на изграденост канализационната мрежа в населените места има значително изоставане спрямо развитието на водоснабдителните системи. На територията на областта има само 5 населени места с изградена канализация от общо 111 населени места.

На територията на областта Сливен с цел водообезпечаване на селскостопанските площи е изградена Напоително-отводнителна система „Средна Тунджа" за общините Сливен, Нова Загора и Твърдица и Напоително-отводнителна система „Каябашко блато" за община Котел. Изградените площи са в размер на 472 559 da, в т. ч. Област Сливен - 331 168 da и област Ямбол – 141 139 da. Основен водоизточник на НС „Средна Тунджа" е яз. „Жребчево". За НОС „Каябашко блато" основен водоизточник е яз. „Каябашко блато", но поради разрушени тръбна мрежа и съоръжения в землищата на с. Мокрен и Пъдарево напояването е компрометирано.

На територията на „Напоителни системи" ЕАД клон Сливен напояваните и отводнявани площи са следните: напоителни полета НС „Средна Тунджа" - изградени – 439 306 da, от тях годни 343 499 da, отводнителни полета НОС „Средна Тунджа" - с открити отводнителни канали и систематичен дренаж, изградени – 278 946 da, от тях годни – 214 984 da и отводнителни полета НОС „Каябашко блато" - с открити отводнителни канали и систематичен дренаж, изградени – 11 241 da, всички годни.

НС „Средна Тунджа" е разпределена на четири основни експлоатационни единици: „Бинкос – Мараш", „Кермен – Роза", „Нова Загора" и „Млекарево - Пъдарево".

Район „Бинкос – Мараш". Обхваща землищата на селата: Бинкос, Селиминово, Струпец, Гавраилово, Малко Чочовени, Чинтулово, кв. Речица, кв. Дебелата кория, Мечкарево, Гергевец, Самуилово, Крушаре, Камен, Желью войвода, Тополчане, Калояново, Глушник, Блатец, Драгоданово, Трапоклово и Г. Александрово. По одобрена схема, водата от яз. „Жребчево" се транспортира по р. Тунджа, чрез бент „Бинкос" и магистрален канал М-1 за напояване на селскостопанските площи в район „Бинкос - Мараш".

Бент „Бинкос" е изграден на р. Тунджа на 25 km след яз. „Жребчево". Предназначението му е да балансира водата на р. Тунджа и левия приток на р. Бели дере и я отклони в магистрален канал М-1. Този канал започва от запорно съоръжение на бент „Бинкос". Общата дължина на канала е 51 763 m. По трасето на канала са изпълнени 3 бр. изпускателни съоръжения: на р. Коруча, р. Сотирска и Султан дере. Изградени са 10 бр. помпени станции. От Магистрален канал М-1, по дюкер „Драгоданово" и разпределителни канали Р-9 – Р-10, както и по главен стоманен тръбопровод - ГСТ „ Стралджа" се подава вода и за област Ямбол. От магистрален канал М-1 се захранват главен напоителен канал (ГНК) ГНК-1 с дължина 19 184 m, обезпечаващ землищата на района от с. Селиминово до с. Гергевец и ГНК-2 с дължина 8 290 m, обезпечаващ землищата на селата: Ковачите, Мечкарево и Панаретово.

Район „Кермен – Роза". Обхваща землищата на селата Злати войвода, Ковачите, Николаево, Панаретовци, Глуфишево, Чокоба, гр. Кермен, с. Скобелево и с. Бозаджии. За обезпечаване на селскостопанските площи в район „Кермен – Роза" и площите вдясно на р.

Тунджа, необходимото водно количество се подава от Разпределителна шахта с. Гавраилово и дюкер „Джиново" по магистрален канал М 1-1. Каналът започва от разпределителната шахта при с. Гавраилово и има дължина 5 936 m. Изградени са две помпени станции: ПС „Джиново и ПС „Ковачите". Осигурява се вода за 49 864 da поливни площи.

От края на магистрален канал М-1-1 по тунел „Ковачите" с дължина 3 004 m се захранва Магистрален канал М-1-3, осигуряващ вода за напояване на 250 хиляди дка в района на „Кермен Роза" и област Ямбол. Магистрален канал М-1-3 се стопанисва от „Напоителни системи" ЕАД клон Ямбол. От тунел „Ковачите" по Напоителен канал „Ковачите – Кермен" с дължина 4,597 km се обезпечават 11 035 da поливни площи на землищата на с. Младово, с. Николаево, гр. Кермен, с. Скобелево и с. Чокоба. Поливните площи на с. Бозаджии се водообезпечават от напоителен канал „Бозаджии" с дължина 2320 m. От р. Тунджа се захранват Главен напоителен канал ГНК-3 с дължина 23 808 m, ГНК-4 с дължина 4 584 m и ГНК-5 с дължина 1700 m, обезпечаващи землищата на селата: Мечкарево, Самуилово, Крушаре, Камен и Желью войвода.

Район „Нова Загора" и „Млекарево - Пъдарево". Обхваща землищата на гр. Нова Загора и селата Кортен, Брястово, Асеновец, Караново, Стоил войвода, Загорци, Събрано, Любенец, Езеро, Полско Пъдарево, Биково, Омарчево, Богданово и Любенова махала.

От яз. „Жребчево" по тунел „Кортен" от магистрален канал М-2 и М-3 се транспортира вода за обезпечаване на селскостопанските площи на район „Нова Загора". Магистрален канал М-2 с обща дължина 3 429 m обслужва 12 361 da поливни площи в землището на с. Кортен. Магистрален канал М-3 с дължина 8 495 m обслужва 64 072 da поливни площи в землищата на с. Кортен, с. Асеновец, с. Брястово, с. Караново, Стоил войвода, Събрано, Загорци и Любенец. В края на магистрален канал М-2 от Дюкер „Нова Загора" с дължина 9 299 m се подава вода за напояване на 9 637 da в район Млекарево – Пъдарево. От тунел „Ковачите" по временен канал „Младово - Нова Загора" с дължина 15 876 m се обслужват 22 920 da поливни площи в землищата на селата: Младово, Коньово, Каменово, Съдиево и гр. Нова Загора.

- *Енергопроизводствена, електропреносна и газопреносна инфраструктура.*

Енергопроизводствена инфраструктура е представена основно от няколко водноелектрически централи, една електрическа централа на газ от възобновяеми източници и повече фотоволтаични и вятърни електроцентрали. На територията на областта, по данни на ВЕИ регистъра, на територията на областта са изградени следните производствени инсталации:

✓ ***Община Сливен*** - фотоволтаични електрически централи (ФЕЦ) - 46 бр. с общ производствен капацитет - 59,064 MW;

- вятърни електрически централи (ВтЕЦ) - 13 бр. с общ производствен капацитет - 12,005 MW;

✓ ***Община Нова Загора*** - ФЕЦ - 19 бр. с общ производствен капацитет - 10,552 MW;

- ВЕЦ - 2 бр. с общ производствен капацитет - 15,83 MW, от които ВЕЦ „Жребчево" - 15,43 MW и ВЕЦ „Караново" - 0,4 MW;

- електрическа централа на газ от ВЕИ (БиоГЕЦ) - 1 бр. с производствен капацитет - 1,5 MW;

- микро водноелектрическа централа - МВЕЦ „Събрано" с производствен капацитет - 1,575 MW;

✓ ***Община Котел*** - ФЕЦ - 7 бр. с общ производствен капацитет - 7,647 MW;

✓ ***Община Твърдица*** - ФЕЦ - 13 бр. с общ производствен капацитет - 11,035 MW;

- ВЕЦ - 2 бр. с общ производствен капацитет - 0,879 MW, от които ВЕЦ „Кутра - Твърдица" - 0,412 MW и МВЕЦ „Сборище" - 0,467 MW;

Електропреносната инфраструктура включва основните електропроводи 220 kV - „Хемус - Стара планина“ и електропроводи 110 kV - „Шивачево“, „Струпец“, „Панайот Хитов“, „Стефан Караджа“, „Батмиш“, „Петрол“, „Жеравна“, „Морава“, „Чаталджа“, „Калояново“, „Гурко“ и „Калитиново“.

Газопреносната инфраструктура е представена в областта с магистрален газопровод на „Булгаргаз” ЕАД район Стара Загора с 55,4 MPa работно налягане и дължина на участъка 60,5 км и магистрален продуктопровод на „Лукойл” с 70 MPa работно налягане и дължина на участъка 60,5 км.

Трасетата на продуктопровода и газопровода преминават – южно от с. Блатец, северно от с. Жельо войвода, северно от с. Крушаре, южно от с. Ковачите, северно от с. Младово, северно от с. Коньово, северно от с. Съдиево, северно от гр. Нова Загора, северно от с. Събрано. Нисък е делът на газифицираните домакинства – 1,0 % (при 3,1 % в страната).

Г 2) ***Непроизводствена инфраструктура (Социална):***

Социалната инфраструктура обслужва преди всичко осъществяването на голяма част от жизнените функции на населението – обитаването, отдиха и обслужването. Тя обхваща материално-техническата база на отраслите и дейностите на обслужващата сфера.

Основните елементи на социалната инфраструктура са:

- Държавните институции и банки, застрахователни и осигурителни компании обслужващи финансовия сектор от икономиката;
- Търговски обекти, обслужващи населението – магазини, търговски комплекси, увеселителни заведения и др.;
- Жилищно стопанство – жилищни комплекси, сгради от държавния или частния жилищен фонд;
- Образователни институции – детски градини, училища, филиали на университети, библиотеки и др.;
- Здравни институции – поликлиники, болници, диспансери и др. лечебни заведения;
- Материално-техническа база за отдих и спорт – почивни станции, хотели, стадиони, спортни площадки и др.

В обобщение характерът на описаните по-горе природна, социална, икономическа и инфраструктурна среда определя следните ключови предизвикателства:

- Неголям географски район с много населени места, изложени на широк спектър от опасности;
- Нарастващ натиск от застаряване на населението на територията на областта, урбанизация и използване на земята, изложени на редица природни опасности;
- Слаба местна икономика, която произвежда незначителна част от БВП на страната;
- Важни преносни проводи (мрежи) на техническата инфраструктура и транспортни коридори изложени и източник на специфични опасности.

Критични места и потенциално опасни обекти на територията на областта са:

- Система за отвеждане на водите на р. Овчарица;
- Хидротехнически съоръжения - яз. „Жребчево“ и яз. „Асеновец“;
- Магистрален продуктопровод „Лукойл”;
- Магистрален газопровод „Булгаргаз”;
- Електропроводи 220 kV - „Хемус - Стара планина“;
- Електропроводи 110 kV - „Шивачево“, „Струпец“, „Панайот Хитов“, „Стефан Караджа“, „Батмиш“, „Петрол“, „Жеравна“, „Морава“, „Чаталджа“, „Калояново“, „Гурко“ и „Калитиново“.

Трите основни компонента на анализа на вероятните бедствия са ***опасност***, ***изложеност*** и ***уязвимост***.

Идентифицираните значими рискове и свързаните с тях опасности и сценарии за максимално вероятно събитие за територията на област Сливен са следните:

РИСК ОТ НАВОДНЕНИЕ

Ако една речна система не разполага с дренажен капацитет, за да се справи с обема на водата, генерирана от валежите, това води до речни наводнения. Те могат да възникнат при интензивно пролетно снеготопене или след обилни валежи, най-често през пролетта и есента. Речната мрежа на територията на областта е формирана основно от речните басейни на р. Тунджа, р. Луда Камчия и р. Голяма Камчия. В северозападната част на областта има няколко малки реки и дерета, които оттичат в Дунавския водосборен район.

Наводнения могат да се очакват в идентифицираните райони със висок потенциален риск от наводнение. Тези райони по басейнови дирекции са следните:

- *Басейнова дирекция „Дунавски район"* - няма райони определени като такива със значителен потенциален риск от наводнения. За управление на риска от наводнение, с Решение № 941/28.12.2023 г. е приет План за управление на риска в Дунавския район;
- *Басейнова дирекция „Черноморски район"*. В тази територия има два района със значителен потенциален риск от наводнения (РЗПРН):

= **BG2 APSFR KA 10** обхваща долината на река Котленска, приток на р. Луда Камчия, през гр. Котел и два от левите й притоци. В този район могат да възникнат единствено речни или дъждовно поройни (внезапни) наводнения. Застрашена е южната част и промишлената зона на гр. Котел, както и село Градец;

= **BG2 APSFR KA 11** обхваща долината на р. Луда Камчия в района на с. Градец, както и р. Нейковска от с. Катунище до вливането и в р. Луда Камчия с идентифицирано единствено речно наводнение. В този район застрашени са селата Раково, Ичера и Градец, в случай на рязко повишаване нивото и излизане на водите от коритото на река Луда Камчия.

- *Басейнова дирекция „Източнобеломорски район":*

= **BG3 APSFR TU 02**. Районът започва от с. Самуилово, област Сливен и достига до с. Тенево, област Ямбол. Дължината му на територията на областта е около 25 km. В този район са възможни предимно речни наводнения и значително и техногенни наводнения с ниска степен на вероятност. Наводнения могат да се очакват в населените места в средното течение на реката (селата Бинкос, Мечкарево, Самуилово, Гергевец, Глуфишево, Крушаре, Жельо войвода и Камен). Най-сериозни потенциални последствия се очакват в жилищните райони на посочените по-горе села, в които живеят около 10 000 души. Усложнена обстановка ще възникне при внезапно наводнение в тъмната част от денонощието. В следствие на наводнение може да се очакват прекъсвания в електрозахранването и водоснабдяването в засегнатите райони, както и възникването на промишлена авария.

Допълнително информация и карти на районите под заплаха от наводнения и карти на райони с риск от наводнения, може да бъде намерена в част II плана - „Защита при наводнение.

НАВОДНЕНИЕ ПРИ АВАРИЯ И/ИЛИ РАЗРУШАВАНЕ НА СТЕНАТА НА ЯЗОВИР „ЖРЕБЧЕВО"

Наводнение може да възникне по поречието на р. Тунджа при пълно или частично разрушаване на язовирната стена от земно-насипен тип, поради:

✓ Преминаване на висока вълна с обезпеченост, по-ниска от проектната при интензивни валежи и преливане на вода през короната;

✓ Сеизмични въздействия;

✓ Увеличена филтрация или теч на вода, необичайни премествания, деформации, пукнатини, свличане на скатове и други;

✓ В резултат на преднамерени действия срещу сигурността на страната.

В заливната зона на язовира по поречието на р. Тунджа след язовирната стена попадат:

- Участък от главен път II-53 от разклона за с. Гергевец до пътен възел „Ямбол“ на автомагистрала „Тракия“;
- 366 жилищни сгради в с. Баня, разположено на 1,5 km от стената на язовира, 26 жилищни сгради в с. Сърцево (5 km от стената на язовира), 206 жилищни сгради в с. Бинкос (7,5 km от стената на язовира), 250 жилищни сгради в с. Мечкарево (15 km от стената на язовира), 534 жилищни сгради в с. Самуилово, около 100 жилищни сгради в с. Панаретовци, (разположени на 16 km от стената на язовира), 160 жилищни сгради в с. Гергевец (17 km от стената на язовира), около 500 домове в с. Желью войвода и 650 жилищни сгради в с. Крушаре (20 km от стената на язовира);
- В заливната зона ще попадне население около 15 000 души.

При запълнен максимален обем на язовира заливната вълна ще премине през територията на областта за 4 h, като при селата Желью войвода и Крушаре, същата ще бъде с височина около 3 m и скорост 10 km/h. Водата ще се задържи около седмица, след което ще започне нейното оттичане в естественото корито.

При наводнение от яз. „Жребчево“, ще бъдат изцяло залети центровете за административно обслужване в кв. „Речица“. Щетите ще бъдат в големи мащаби:

- Ще бъдат залети големи селскостопански площи и фирми;
- Ще бъдат прекъснати магистралните трасета на газопровода и продуктопровода;
- Ще бъде нарушено електро и водоснабдяването;
- Ще бъдат нарушени отводнителни, канализационни съоръжения, предпазни диги, брегови ивици на дерета и реки, мостови съоръжения;
- Ще бъдат прекъснати комуникационно-информационните трасета и подземните силови кабели в наводнените райони
- Ще бъде парализиран транспорта в засегнатите населени места и инфраструктурата към нея
- Ще се образуват множество баражи, вследствие отлагане на наноси;
- Ще бъде затруднена организацията за евакуация и настаняване на населението от застрашения и пострадал район;
- Ще възникнат изключително много проблеми от социален и икономически характер по пътя на евакуация,
- Ще бъде затруднено снабдяването с хранителни и други продукти и продоволствия;
- е бъде затруднена организацията за евакуацията на животни и материални ценности;
- Ще има недостиг от транспортна техника;
- Ще възникнат проблеми с населението от пострадалите райони, което ще откаже да напусне домовете си и да изостави своето имущество и домашни животни;

Очакват се разрушения по инфраструктурата и наводняване на жилищни сгради в близост до коритото на р. Тунджа в с. Червенаково и с. Близнец,

В резултат на скъсването на язовирната стена възможните последствия биха били: паника, наранявания и загинали хора; част от населението ще остане без подслон и ще се нуждае от настаняване и осигуряване на средства за живеене.

Усложнена обстановка се очаква в тъмната част от денонощието.

НАВОДНЕНИЕ ПРИ АВАРИЯ И/ИЛИ РАЗРУШАВАНЕ НА СТЕНАТА НА ЯЗОВИР „АСЕНОВЕЦ“

Наводнение може да възникне по поречието на р. Асеновска при пълно или частично разрушаване на язовирната стена от земно-насипен тип, поради:

✓ Преминаване на висока вълна с обезпеченост, по-ниска от проектната при интензивни валежи и преливане на вода през короната;

✓ Сеизмични въздействия;

✓ Увеличена филтрация или теч на вода, необичайни премествания, деформации, пукнатини, свличане на скатове и други;

✓ В резултат на преднамерени действия срещу сигурността на страната.

В заливната зона по поречието на р. Асеновска след язовирната стена попадат:

• Производствени сгради и вилни постройки разположени в Асеновското дефиле, на разстояние от 1 до 2,5 км от стената на язовира;

• Участък от главен път I-6 с дължина 2 km от разклона за гр. Нова Загора до разклона за гр. Ямбол;

• Части от квартали „Клюцохор“, „Комлука“ и „Даме Груев“ на гр. Сливен, разположени успоредно по поречието на реката, на 3 km от стената на язовира;

• 534 жилищни сгради в с. Самуилово (9 km от стената на язовира) и 160 жилищни сгради в с. Гергевец (10,5 km от стената на язовира);

• Ще пострадат около 30 000 души и ще бъдат залети селскостопански площи;

• Ще бъдат засегнати западна промишлена зона и частично промишлена зона „Юг“;

• Водния стълб се очаква до достигне 19 m височина в района на ДКЦ-2 и около 2 m при с. Самуилово;

• Водният стълб ще достигне границата на града за 11 min., което означава, че оттичането на водата ще стане за приблизително същото време;

▪ Вилна зона „Кироолу“;

• Ще бъдат залети предприятията в Индустриална зона;

• Ще излязат от строя пречиствателните съоръжения на „Тирбул” ЕАД, „Колхида“ и „Е. Миролио” ЕАД;

• Ще се парализира автомобилния и ж. п. транспорт;

• Ще излезе от строя подстанцията в района на ЕВН - „Централна градска”;

• В пострадалия район ще бъдат нарушени отводнителни, канализационни съоръжения, предпазни диги, брегови ивици, мостови съоръжения, пътна инфраструктура;

• Ще бъдат разрушени складовите помещения в района на Памукова мелница;

• ВИК“ ООД ще остане под вода;

• Незалети ще остават кварталите „Ново село“, „Колю Фичето“ и „Република“;

• Частично или изцяло ще бъдат залети жилищни имоти, обществени сгради, складови помещения в засегнатия район в близост до коритото на реката в гр. Сливен;

• Ще бъдат нарушени отводнителни, канализационни съоръжения и пътната инфраструктура;

• Ще бъдат прекъснати телефонни свръзки, подземни силови кабели, парализирани транспортни връзки в засегнатия район и инфраструктурата;

• Ще бъдат нарушени снабдяването с хранителни и други продукти и продоволствия;

• Ще бъдат затруднени действията на специализираните институции и екипите им при провеждане на спасителни и възстановителни мероприятия;

• Усложнена обстановка се очаква в тъмната част от денонощието.

СЕИЗМИЧЕН РИСК

Земетресението е природно бедствие с най-висок риск Те настъпват вследствие натрупано напрежение и деформации в земната кора и възникват най-често там, където има разломи в земната кора. Основната част от земетресенията са с плитки огнища на дълбочина до 60 km, което силно увеличава ефектите върху земната повърхност. При висока гъстота на населението и голяма плътност на застрояване, този факт означава значителни последствия дори и при сравнително слаби земетресения (магнитуд М = 5,0 - 6,0).

Част от земетресенията, реализирани в пределите на Балкански полуостров, са с огнища на дълбочина 100 - 200 km (т.н. междинно-фокусни земетресения или плитко-корови) и са типични за районите на Вранча и т. н. „Хеленска арка" (районът обхващащ части от Гърция през Кипър и Родос до Югозападна Турция). Силни земетресения от такива огнища оказват неблагоприятни последствия на големи разстояния, както се случи в България при земетресението във Вранча през 1977 г.

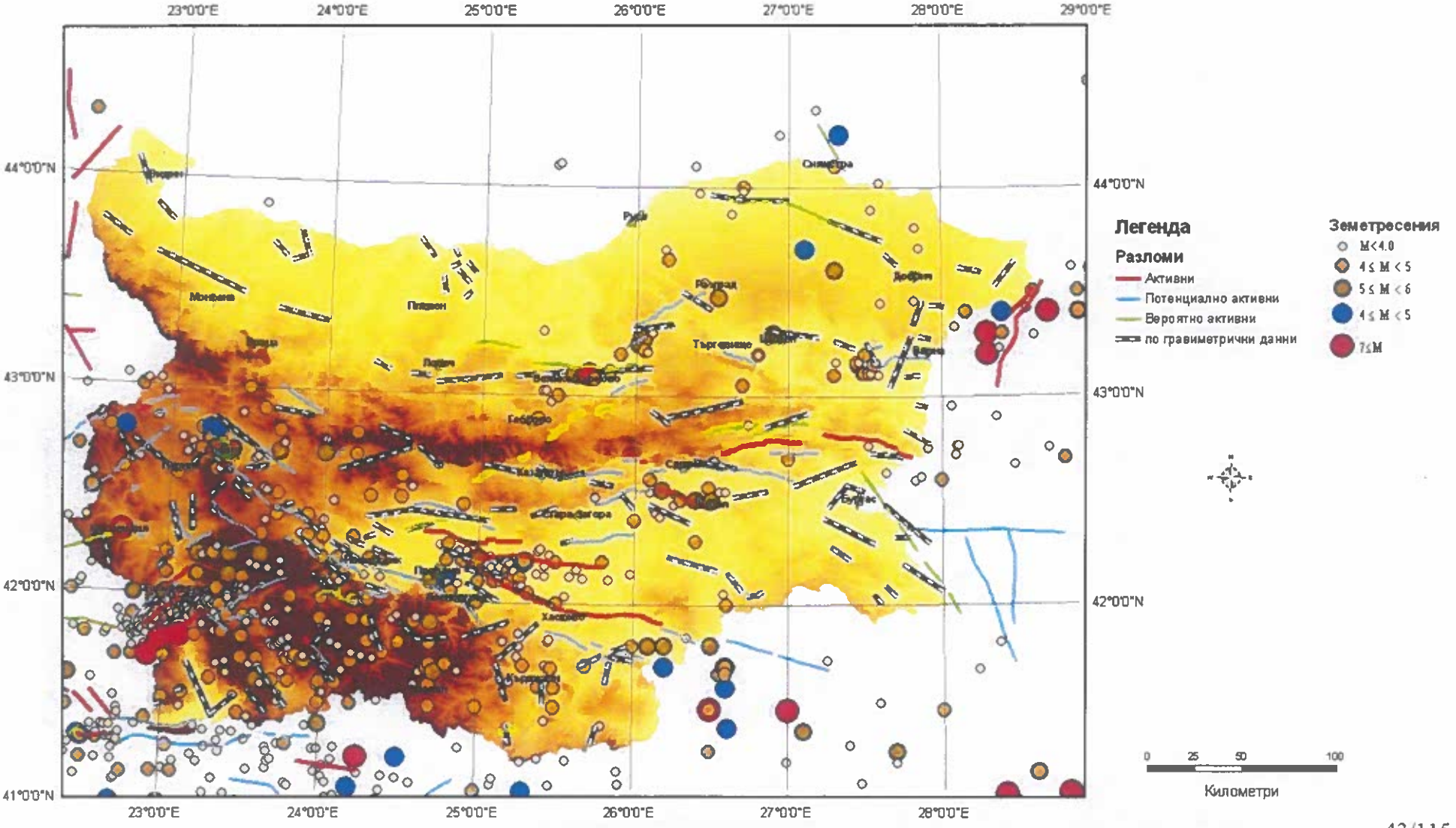
Северната (планинската) част на областта попада в периферията на Горнооряховската сеизмична зона, където земетресения могат да възникнат с максимален магнитуд 7-ма степен по скалата на Рихтер. Сериозни разрушения могат да се очакват в сгради неотговарящи на изискванията за сеизмична устойчивост, особено в градските части с преобладаващи сгради, строени в периода преди въвеждане на нормите от 1978 г. Най-силното известно земетресение в тази зона на Горна Оряховица и Велико Търново е събитието от 14 юни 1913 г. в близост до Горна Оряховица с магнитуд М = 6,8 и интензивност IX - X по скалата на Медведев-Шпонхойер-Карник. Разрушени са Горна Оряховица – до 95 %; Велико Търново, Лясковец и Долна Оряховица – до 80 %. Сериозно засегнати са много селища. Площта, на която е усетено земетресението, е оценена на около 400 000 км^2.

Южната част от областта попада в Тунджанската сеизмична зона, която има дължина около 50 - 100 km и възможен магнитуд 7,5-8,0 по скалата на Рихтер и интензивност VIII степен по скалата на Медведев-Шпонхойер-Карник, с очертани три разломни района с осови линии: Казанлък - Сливен, Нова Загора - Котел и Стара Загора - Твърдица. За тази зона не са характерни чести трусове с голям магнитуд. Най-силното земетресение в тази зона е през 1909 г., с магнитуд 6-та степен по скалата на Рихтер. Характеристика на степените на скалата на Медведев-Шпонхойер-Карник е показана в приложение № 7.

Тунджанската сеизмична зона е част от Маришкия сеизмичен район, който е на 2-ро място по опасност след Струмския сеизмичен район. Тук през 1928 г. по долината на р. Марица се реализира поредица от три разрушителни земетресения едно от които наричано Чирпанското земетресение с магнитуд 6,8 - 7,0 по скалата на Рихтер. Събитията предизвикват значителни разрушения в градовете Пловдив, Чирпан и Първомай. Напълно разрушени са 74 000 сгради, загиват 114 души.

В областта преобладават жилищни сгради със зидани конструкции. При възникване на събитие в тъмната част от денонощието, най-сериозни потенциални последствия за хората се очакват в жилищните райони. През светлата част от денонощието по-сериозни последствия може да се очакват за хората в обществени сгради и промишлени обекти. Усложнената обстановка ще включва прекъсване на електрозахранване и водоснабдяване, възникване на промишлени аварии и пожари. Вероятно е да има човешки жертви, тежко пострадали или затрупани хора. Част от населението ще остане без подслон и ще изисква временно настаняване. Хидротехническите съоръжения на територията на областта може да получат значителни повреди и да създадат опасност от наводнения, които може да бъдат значителни.

Разломи и огнища на земетресения на територията на Република България

РИСК ОТ ЯДРЕНА ИЛИ РАДИАЦИОННА АВАРИЯ

Ядрената авария е авария, свързана с изхвърляне на радиоактивни вещества в околната среда или с потенциално опасно облъчване на персонала или населението, предизвикана от нарушаване на контрола и управлението на верижна реакция на делене, образуване на критична маса, нарушаване отвеждането на топлина от облъчен ядрен материал или повреждане на ядрен материал, включително ядрено гориво.

Ядрена авария е възможно да възникне:

- ✓ В АЕЦ "Козлодуй";
- ✓ В съседна на страната АЕЦ;
- ✓ При трансграничен пренос на радиоактивни вещества;
- ✓ На територията на площадките, разположени на Специализирано поделение „Радиоактивни отпадъци" (СПРАО) – АЕЦ "Козлодуй";
- ✓ Постоянно хранилище за радиоактивни отпадъци – Нови хан.

Радиационната авария е авария, различна от ядрената авария, която води или може да доведе до облъчване на професионално облъчвани лица и/или лица от населението или до радиоактивно замърсяване на околната среда над допустимите граници, определени в Наредбата за радиационна защита. Такава авария е възможно да възникне при следните ситуации:

- ✓ Намиране, загубване и кражба на опасен радиоактивен източник;
- ✓ Превоз, включително транзитен превоз на ядрен материал (свежо или отработено гориво), радиоактивни отпадъци (РАО) и / или източници на йонизиращо лъчение (ИЙЛ);
- ✓ Ситуация, свързана със злонамерено използване на ядрени и радиоактивни материали на обществени места и последващо радиоактивно замърсяване;
- ✓ Регистриране на нелегален трафик през ГКПП или на територията на страната;
- ✓ Попадане на ИЙЛ в металургични предприятия, които преработват скрап и местата, където се складира скрап;
- ✓ Падане на изкуствен спътник с опасен радиоактивен източник;
- ✓ Авария в обекти, използващи или съхраняващи източници на йонизиращи лъчения.

В Република България се извършва непрекъснат мониторинг на гама-фона от пет ведомства:

- Изпълнителна агенция по околна среда към МОСВ, поддържа Националната автоматизирана система за непрекъснат контрол на гама-фона (BULRaMo система);
- Национален център по радиобиология и радиационна защита към МЗ;
- Главна дирекция "Пожарна безопасност и защита на населението" към МВР получава данни от измерването на гама-фона от 335 поста, разположени в общински администрации и от 28 поста, разположени в областни администрации;
- АЕЦ "Козлодуй" измерва гама-фона чрез Автоматизираната информационна система за външен радиационен контрол (АИСВРК), която е обединена със системата BULRaMo, както и чрез Автоматизираната информационна система за радиационен мониторинг (АИСРМ) „Катрин";
- Институт за ядрени изследвания и ядрена енергетика (ИЯИЯЕ) към БАН извършва измервания на вр. Мусала и в 7 точки на територията на института.

Агенцията по ядрено регулиране (АЯР) събира и обработва постъпилите данни, които характеризират аварийната обстановка или трансграничния пренос и радиационната обстановка, прави прогнози за развитието им и за последиците за населението и ги предоставя на Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението" - МВР.

За територията на страната естественият радиационен гама-фон е в границите от 0,06 до 0,40 μSv/h.

Повишаване на радиационния гама фон и радиоактивно замърсяване на територията на областта може да възникне при авария в АЕЦ „Козлодуй“, съпроводена с освобождаване на радиоактивни вещества в околната среда или при трансгранично замърсяване, вследствие на авария в ядрени обекти и съоръжения извън територията на страната:

Държава	АЕЦ	Брой реактори	Мощност MW	Местоположение	Вид на реакторите
България	„Козлодуй“	2	x 1000	Козлодуй	ВВЕР - 1000
Румъния	„Черна вода“	2	x 650	Черна вода	CANDU
Словения	„Кръшко“	1	730	Кръшко	PWR
Украйна	„Запорожие“	6	x 1000	Енергодар	ВВЕР - 1000
	„Хмелницка“	2	x 1000	Нетишин	PWR
	„Южноукраинска“	3	x 1000	Южноукраинск	ВВЕР - 1000
	„Ровно“	2	x 1000	Кузнецовск	ВВЕР - 1000
		2	x 440		ВВЕР - 440
Унгария	„Пакш“	4	x 440	Пакш	ВВЕР - 440

Такава авария може да възникне по всяко време, като експлоатиращите организации имат задължението да изпратят съобщение до компетентните органи с предупреждение за възникналата опасност. В тази връзка може да се приеме, че на областно ниво ще се получи предупреждение за опасността и ще има период от време, в който да се предприемат защитни действия.

Изхвърлените при авария в ядрен обект или ядрено съоръжение радиоактивни вещества в околната среда, в зависимост от тяхното количество и метеорологичните условия, могат да се пренесат чрез въздушните течения на големи разстояния и да достигнат територията на област Сливен в рамките на няколко часа до няколко дни.

Преносът на радиоактивни вещества и попадането им върху територията на областта ще да доведе до замърсяване на сгради и инфраструктура, почва, води, растителност, храни от растителен и животински произход, включително хора на открито (най-голям брой хора на открито може да се очаква в светлата част на денонощието и особено през летните месеци).

В резултат на радиоактивното замърсяване е възможно:

✓ Многократно превишаване на естествения радиационен фон;

✓ Вътрешно облъчване от вдишваните радиоактивни аерозоли и външно (при радиоактивно замърсяване на неувредена и увредена кожа и дрехите) на населението;

✓ Замърсяване на почвата, селскостопанските култури, растителността, животните, водата, въздуха и храните;

✓ Енергийната мощ в областта ще се снижи рязко.

Утежняване на радиационната обстановка и допълнителни замърсявания ще се получат при валежи от дъжд.

Радиоактивните вещества, постъпили в организма на човека създават предпоставки за възникване на болестни състояния (лъчева болест, различни видове рак) и нарушават основни функции на човешкия организъм.

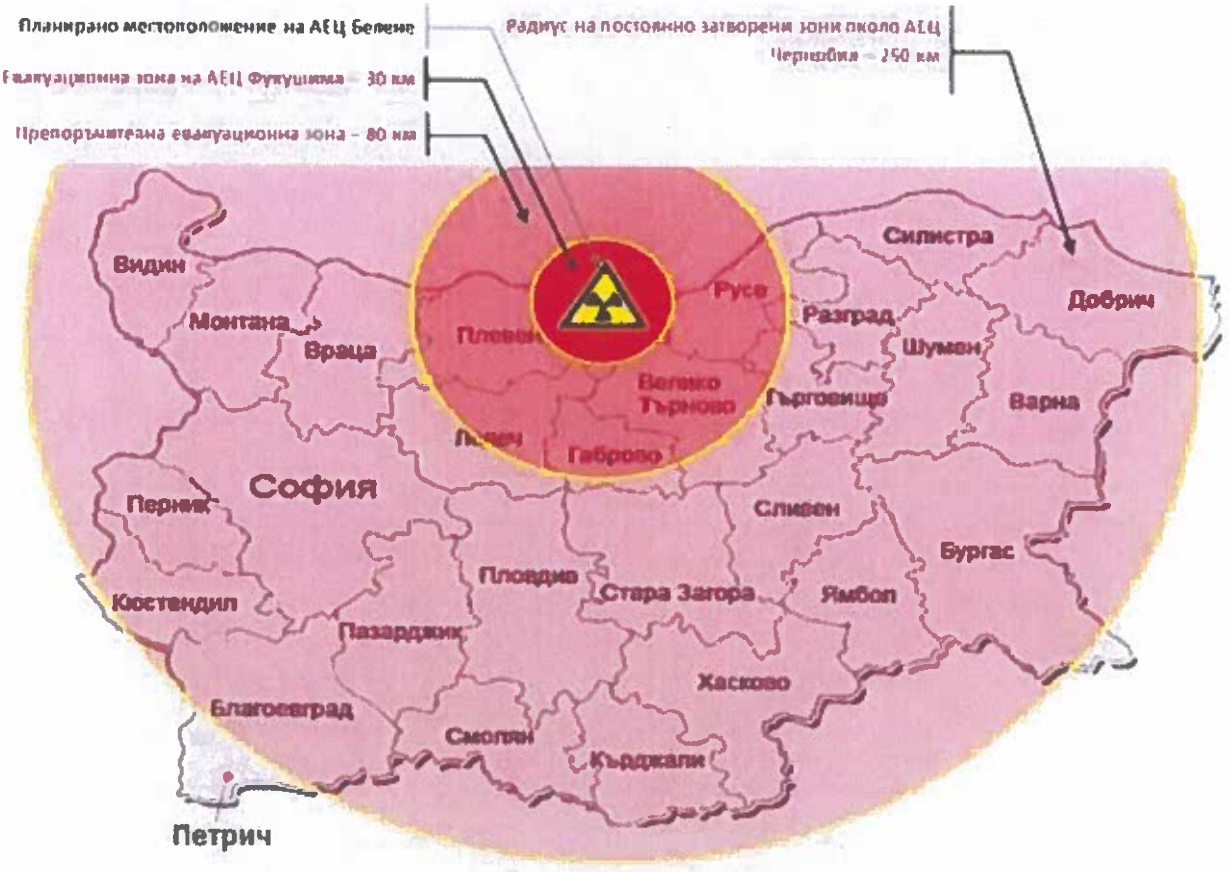
Особеното в радиоактивното замърсяване е, че то не се усеща от човека- няма мирис, цвят или вкус. Изотопите изхвърлени във въздуха имат период на полуразпад от части от секундата до милиони години.

За оценка на ядрените събития е разработена международна скала от 0 до 7-ма степен. Нивата до 3-та степен се отнасят за района на самата централа и при тях няма изхвърляне на радиоактивни частици и замърсяване на околната среда. Нивата от 4-та до 7-ма са аварии са с различна степен на изхвърляне на радиоактивност в околната среда.

Най-високата степен 7-ма "Глобална авария" съответства на голяма ядрена авария с последствия за населението и околната среда, които засягат много голяма територия. Времето за изхвърляне на радиоактивни вещества може да бъде от няколко минути и да продължи няколко дни. На територията на страната са определени следните зони:

- ***Зона за превантивни защитни мерки*** е определена територия около АЕЦ, за която се планират спешни мерки за защита и където е необходимо да се проведат неотложни защитни мерки веднага след обявяване на обща радиационна авария. Тази зона отговаря на досега приетата в Република България санитарно-хигиенна зона с условен радиус 3 km;
- ***Зона за неотложни защитни мерки*** е определена територия около АЕЦ, за която се планира прилагане на неотложни защитни мерки въз основа на резултатите от контрола на околната среда. Тази зона отговаря на досега приетата в Република България зона за аварийно планиране с условен радиус 30 km;
- ***Зона за дълговременни защитни мерки*** е определена територия около АЕЦ, разположена на десетки километри от него и включваща в себе си зоната за неотложни защитни мерки.

При изграждане на нова АЕЦ „Белене" и настъпване на авария от мащабите на аварията в АЕЦ „Чернобил" през 1986 г., цялата територия на страната в R = 250 km, ще бъде постоянно затворена зона.

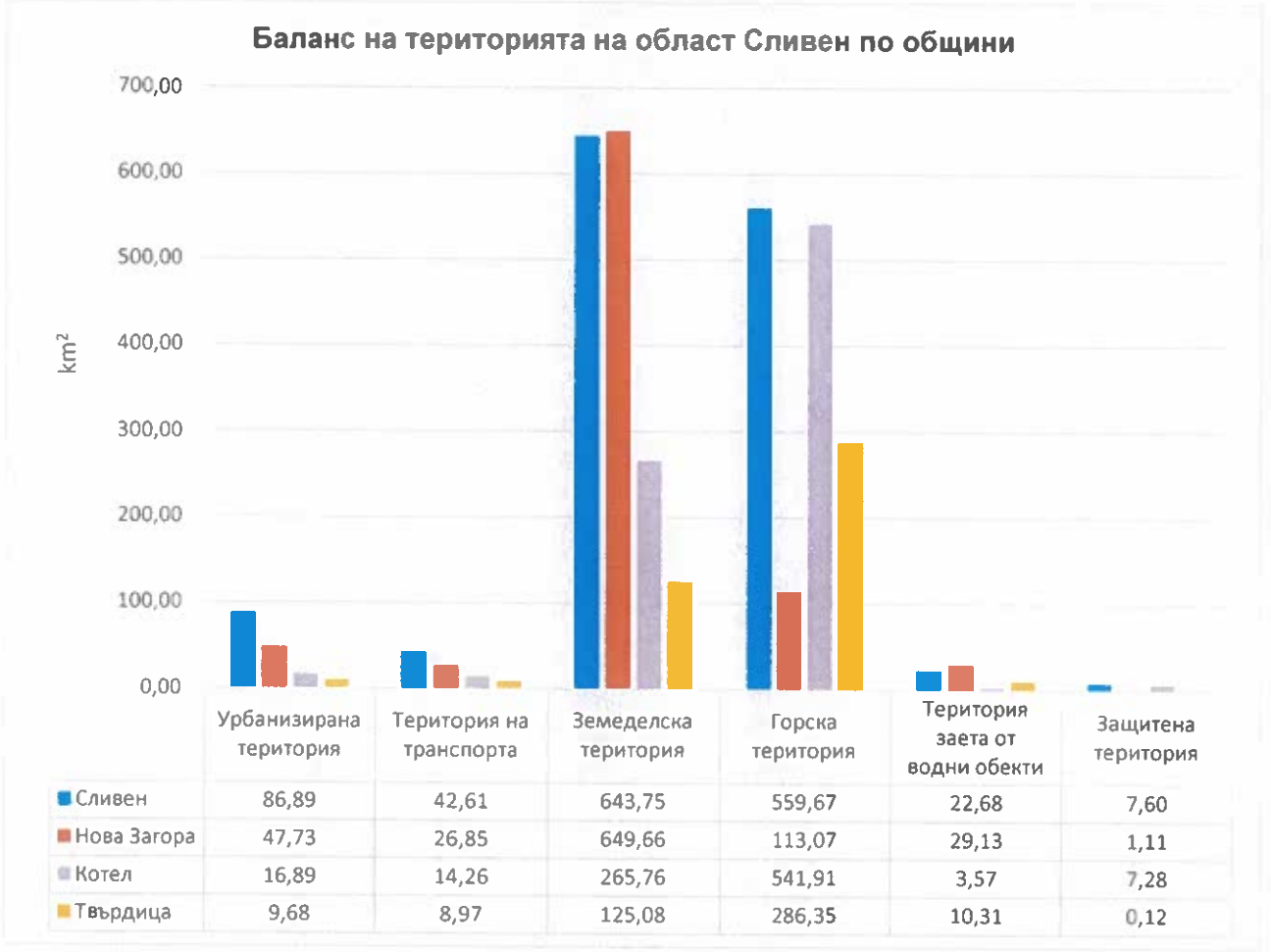

РИСК ОТ ПОЖАРИ

Горските пожари са може би най-често възникващото природно бедствие. Основните причини за близо 93 % от възникналите през 2022 г. горски пожари на територията на областта, са свързани с човешко действие или бездействие и при около 4 % причините са умишлени.

Характерно за пожарите е, че те се разпространяват бързо на големи площи в пресечени местности и труднодостъпни места за техника и хора. Нанасят огромни щети на горския фонд, флората и фауната и могат да доведат до екологична катастрофа. Често взимат човешки жертви и представляват опасност за населените места в близост до горските масиви. Вследствие на вятъра и турбулентните въздушни течения при пожар, фронтът на пожара често променя посоката си. Сухото време, изсъхналата тревна растителност и вятъра са фактори, които бързо усложняват пожарната обстановка.

Горските пожари се разделят на ***низови***, ***върхови*** и ***подземни*** (торфени), с различна скорост на развитие и различни начини и способи за гасене. Ликвидирането на горските пожари изисква значителен технически и човешки ресурс. По общини балансът на видовете територии в област Сливен е показан в следващата диаграма:

	Урбанизирана територия	Територия на транспорта	Земеделска територия	Горска територия	Територия заета от водни обекти	Защитена територия
Сливен	86,89	42,61	643,75	559,67	22,68	7,60
Нова Загора	47,73	26,85	649,66	113,07	29,13	1,11
Котел	16,89	14,26	265,76	541,91	3,57	7,28
Твърдица	9,68	8,97	125,08	286,35	10,31	0,12

По данни на НСИ към 31.12.2021 г., горската територия в областта е 1501 km^2 или 150 100 ha, което представлява 42,38 % от територията на областта.

Горската територия е значително повече от средната за страната - 33,13 %. Горите са разположени предимно в пресечени местности, до които водят черни, тесни и с големи наклони пътища. Липсва противопожарно водоснабдяване, естествени и изкуствени водоеми или водоизточници, което в голяма степен затруднява пожарогасенето.

Горският фонд в Сливенска област е разположен от 140 m до 1200 m надморска височина. Разпределението по видове ва горския фонд е както следва:

- ✓ Иглолистни гори - 20 800 ha (13,86 %);
- ✓ Широколистни гори - 121 100 ha (80,68 %);
- ✓ Незалесени площи - 8 200 ha или 5,46%.

От наличният горски фонд в първа степен на пожароопасност попадат 16,5 % от горите. Фактическата горимост на горският фонд за областта е 0,92 ha на 1000 ha гора, което определя риска от възникване на горски пожари като **СРЕДЕН**. Като пожароопасен период в годината се определя времето от април до октомври, но не са изключени пожари и през м. ноември. Средногодишно в областта възникват около 17-20 пожара в горските територии, като опожарената площ е около 140 - 150 ha, като средногодишната опожарена площ е около 0,09 - 0,12 % от залесената горска територия. Около 76,42 % от възникналите пожари са низови, останалите са върхови - 23,58 %.

Рискът от възникване на пожари е най-висок в граничните зони между горския и поземления фонд, тъй като голям брой от горските пожари възникват след пренасяне на огъня от поземления фонд върху горските масиви.

В предвид, че 42 % от територията на областта е заета от горски площи, рискът за мащабни горски пожари със значителни екологични и материални щети е напълно реален. Застрашени са всички населени места и обекти в близост до горски масиви, като опасността е най-висока за населените места в близост до иглолистните и смесените гори.

Земеделският фонд в областта е 1684,25 km^2 (168 425,33 ha) или 47,56 %, по-малко от средния за страната - 54,16 % . Пожари в земеделския фонд възникват ежегодно на територията на областта. Подобно на горските пожари, продължителните засушавания, изсъхналата растителност и вятърът са фактори, които способстват за бързото им развитие. Пожари в необработваеми земи са характерни и през зимните месеци в периодите със сух студ. Характерно при тях е бързото развитие, особено при наличие на вятър. В такава обстановка линейната скорост на разпространение на огъня в житни масиви може да достигне до 500 - 580 m/min. Подобен тип пожари нанасят огромни загуби на житни култури, лозови и овощни масиви, унищожават кошери, флората и фауната в района на пожара. Често са причина за разпространението на огъня в горски масиви. Представляват опасност за населените места, транспортните средства и за хората и животните в зоната на пожара. Възможни са и човешки жертви. На територията на областта особено рискови са териториите преди планинските масиви на Стара планина и източния дял на Средна гора.

Пожарите в урбанизираната територия (в жилищните и обществени сгради) се характеризират с висока температура и обилно димоотделяне, поради високо горимо натоварване и използваните изкуствени материали. Този тип пожари могат да доведат до голям брой жертви и силни обществени реакции. В зависимост от степента на застрояване на територията и в съчетание с природни фактори (суша или силен вятър) е възможно огъня да обхване голям брой сгради и да предизвика значителни материални щети и човешки жертви. Възможно е да се наложи мащабна евакуация и много жители да останат продължителен период без дом.

Рисков е зимния отоплителен сезон, при който отоплителните уреди и човешката небрежност се явяват като основни фактори за възникване на пожари в сградите. Възможно е да възникнат и вследствие разпространението на горски пожар или пожар в необработваеми земи.

РИСК ОТ ГОЛЯМА ПРОМИШЛЕНА АВАРИЯ

Авария е опасно произшествие от техногенен характер, което може да доведе до големи разрушения при дадения обект или в околната среда, както и да застраши живота на хора. Когато аварията е свързана с раняване на хора или причиняване на смъртта им, тя се нарича катастрофа. В зависимост от технологичните процеси и използваните вещества в производството е възможно да се получат опасни разливи с изпарения, възникване на взрив или пожар с отделяне на опасни продукти на горене, чрез които в зависимост от посоката на въздушните течения да се получи обгазяване на определени територии, да се наложат ограничения на жители на населени места, включително и да се извърши евакуация. Възможно е да има човешки жертви, значителни материални и екологични щети. Предприятията с висок и нисък рисков потенциал в областта, които могат да предизвикат голяма промишлена авария са разположени на територията на общини Сливен и Нова Загора:

• „***Алгънс***“ ЕООД София, община Сливен е с основен технологичен процес - асемблиране, сглобяване и ремонт на оръжия, попадащи в обхвата на чл. 13 от Закона за оръжията, боеприпасите, взривните вещества и пиротехническите изделия. Основна дейност на предприятието - съхранение на взривни вещества, боеприпаси и оръжия с капацитет 49 т тротилов еквивалент. Определя се като предприятие с висок риск, но нисък рисков потенциал. Подлежи на проверка от РИОСВ - Стара Загора ежегодно;

• ДА ДРВВЗ „***Петролна база Сливен***“ към ТД ДР Бургас, община Сливен – висок риск, класифицирано е като предприятие с висок рисков потенциал. Базата е обект за приемане на железопътни и автоцистерни с нефтопродукти, дългосрочно съхраняване на големи количества, прехвърляне при необходимост на дизелово гориво, керосин и други петролни продукти. Предприятието съхранява големи количества петролни продукти (използваем резервоарен капацитет от 216 853 тона), разположено в близост до жилищен район. Потенциално опасните събития със заплаха за населението и инфраструктурата, както и причините които ги предизвикват са пожар и взрив. В резултат на тези обстоятелства съществува реален риск с възможни последствия за населението и химически замърсяване на околната среда, без да се изключват пораженията в самото предприятие с висок рисков потенциал, са детайлно описани във външния авариен плана за предприятието. Като резултат са възможни обгазявания и химически замърсявания не само от продуктите на пожара, но и при катастрофа на железопътна композиция или отделни автоцистерни, транспортиращи петролни продукти от и до базата. При възникване на авария в резултат на пожар или взрив, би могло да се предизвика т.нар. „ефект на доминото“, предвид разположената в непосредствена близост бензиностанция. Подлежи на проверка от РИОСВ - Стара Загора ежегодно;

• „***Екоенержи***” ООД, община Сливен – среден риск, класифицирано е като предприятие с нисък рисков потенциал; съхранява втечнен въглеводороден газ; през годините не са установени груби нарушения на екологичното законодателство. Предприятието е разположено в близост до жилищен квартал. Подлежи на проверка от РИОСВ - Стара Загора на всеки две години.

На основание чл. 157 а от Закона за опазване на околната среда, трите предприятия подлежат също и на съвместни проверки от комисии, назначени със заповед на министъра на околната среда и водите, съставени от оправомощени представители на териториалните и регионални структури на МОСВ, МВР, ИА „Главна инспекция по труда“ и кметовете на общини.

РИСК ОТ ОБИЛНИ СНЕГОВАЛЕЖИ И СНЕГОНАВЯВАНИЯ

Снегът е валеж под формата на множество ледени кристали (снежинки) и образуваните от него натрупвания по земната повърхност. Снегоносните облаци най-често се формират в зони с ниско атмосферно налягане, които обикновено съчетават топъл и студен фронт. Физиката на развитието на снежните кристали в облаците е резултат от сложно съчетание на параметри, сред които влажността и температурата. Снеговалежите варират според географската ширина, надморската височина и други фактори, които оказват влияние на времето по принцип. Снежните бури възникват и се развиват, подхранвани от източници на атмосферна влага и студен въздух.

За областта през последните години все по-рядко вали сняг, в предвид промените в климата, но за северната (планинската) част на областта, зимите продължават да бъдат изпитание.

Обилните снеговалежи предизвикват нарушения в електроснабдяването, водоснабдяването, телекомуникациите, транспортните услуги, образованието, болничната дейност и други услуги за населението. Натрупването на тежък сняг по покривите на сградите може да доведе до разрушаване на конструкциите. При топене на снега от покривите на сградите често се изсипват по-големи количества сняг, които могат да застрашат минувачи и паркирали автомобили. Големи ранни снеговалежи могат да нанесат значителни поражения на дървета. Рязкото снеготопене може да е предпоставка за наводнения.

Снегонавяването е неблагоприятно климатично явление от обилен снеговалеж съпроводен със силен вятър, който през зимните месеци за региона на Сливен е особено характерен. Рискови за снегонавяване са откритите и равнинни части на областта, но е възможно да се образуват и в открити планински части. Преспите могат да блокират автомобилни и железопътни трасета.

Почти всяка година на територията на планинската част от областта падат значителни количества сняг, които обикновено са по-големи от равнинната част на областта, но в последните години няма обявявано бедствено положение в областта поради обилни снеговалежи и снегонавявания.

РИСК ОТ ПОЛЕДИЦИ И ОБЛЕДЯВАНИЯ

Поледицата е много тънък слой лед, който се образува по пътища и тротоарни настилки, при понижаване на температурата на въздуха и почвата. Поледицата се наблюдава само на нивото на земната повърхност. Тази тънка кора лед има цвета на материала под нея и е много трудно забележима. Може да създаде хлъзгави и опасни условия, без водачите на пътни превозни средства или пешеходците да забележат променящите се метеорологични условия. В действителност този лед е толкова тънък, че е напълно прозрачен и по тази причина изглежда същия цвят какъвто е предмета, обикновено т. н. „черен“ лед. Може да се образува на повърхността на вода, а също така и при мостове.

Терминът “обледяване” обхваща всички процеси, при които носени от вятъра или падащи преохладени облачни или дъждовни водни капки, както и ненапълно замръзнали снежинки полепват и замръзват по повърхността на обект изложен на атмосферни въздействия.

Обледяването е явление, което се наблюдава ежегодно в областта. Географското положение на страната спрямо пътищата на зимните средиземноморски циклони е особено благоприятно за интензивни обледявания, затрудняващи нормалното функциониране на различни технически съоръжения (електропроводи, антени, мачти и др.) и често водещи до аварии по тях.

Обледяванията могат да предизвикат падане на дървета върху съоръжения и сгради и да блокират основни пътища и нарушаване на основни услуги за населението.

Най-застрашени в това отношение са планинските части на областта, където съществуват оптимални условия, както за интензивни отлагания, така и за продължителното им задържане, но е възможно да се образуват и в равнинната част при температурна инверсия.

РИСК ОТ СВЛАЧИЩА И СРУТИЩА

Свлачището е природно явление, при което се нарушава устойчивостта на големи земни маси и се създават предпоставки за тяхното придвижване. Основно причините за възникване на свлачища се поделят на две групи - пасивни и активни.

Пасивни причини са геоложкият строеж и наклонът на склона. Свлачища възникват най-чисто при склонове, където сравнително водопропускливи разновидности (песъчливи глини, глинести пясъци, глини) залягат върху водонепропускливи скали. Също така при наклонени пластове от седиментни скали.

Активни причини са колебанията на нивата на подземните води, навлизане на повърхностни води, земетресенията, работата на тежки машини и др. дейности в строителството. Свлачищата се характеризират с някои основни признаци – нарушен микрорелеф на склона, наличие на пукнатини в почвата, наклонени дървета, пукнатини в сградите, наличие на заблатявания и извори на различни нива по склона.

В регистъра на „Геозащита“ ЕООД – Варна, на територията на област Сливен са регистрирани 65 свлачища, като единствено на територията на община Нова Загора няма такива. В останалите три общини, те са разпределени така:

- Община Сливен - 24;
- Община Котел - 27
- Община Твърдица - 14.

Регистър на свлачищата по общини на територията на областта с техните идентификационни номера и дати на регистрация и проведени изследвания е даден в приложение № 9.

Срутища – внезапно нарушаване на устойчивостта на стръмни склонове от сравнително твърди почви или скали, което често се наблюдава по пукнатини. При срутищата повърхнината на плъзгане обикновено е по-стръмна от 45°.

Опасност от срутване на скална и/или земна маса има по всички пътища в планинските участъци и склонове в населените места, чиито откоси са стръмни и има пукнатини и изветрели скални породи.

Щетите от тези явления са значителни, материални и финансови, но е възможно да има и човешки жертви, както и ограничаване на достъпа до населени места. За трайно стабилизиране на свлачища и срутища е необходим значителен финансов ресурс и изготвяне на проекти от специалисти в тази област.

РИСК ОТ СИЛНИ БУРИ

Бурите са метеорологично явление, свързано със силно раздвижване на атмосферата, засягащо земната повърхност. Бурите са най-често съпроводени със силен вятър, гръмотевици и светкавици (гръмотевична буря) или различни материали, носени от вятъра (снежна буря и др.). Строгата метеорологична дефиниция на буря е вятър от $10^{-та}$ или по-висока степен по скалата на Бофорт, което съответства на скорост на вятъра над 88 km/h (24,5 m/s). Снежни бури на територията на областта възникват ежегодно с продължителност понякога до 2 - 3 денонощия. Ако преди години, те бяха съпроводени със силен вятър и снегонавявания, в последните години са предимно само с вятър, поривите на който може да достигнат до 40 m/s.

За региона на Сливен рискът от бури е определен като вероятен, но с ниско ново на риск, в предвид на това, че това явление за тях не е рисково, те са свикнали и знаят как да се предпазват и какви мерки за имуществото си да предприемат. Особено характерен за региона на Сливен е вятърът „бора“, който се формира предимно през студеното полугодие. Когато студеният въздух срещне планинска преграда, той се натрупва зад нея, прехвърля се през седловините, което води до свиване на въздушния поток и увеличаване на скоростта му. Въздухът се спуска с голяма скорост по подветрения склон. Последната такава буря от 06.02.2023 г. продължи 3 дни, когато скоростта на вятъра достигна до 120 - 130 km/h.

През всички сезони на годината, на територията на цялата област възникват подобни природни явления, които нарушават електроснабдяването, телекомуникациите, водоподаването, транспортните връзки поради паднали дървета, често водят до значителни щети на обществени и жилищни сгради. Възможни са и човешки жертви.

РИСК ОТ ГРАДУШКИ

Градушките са атмосферни явления, които се наблюдават главно през по-топлите месеци на годината, но падат и такива в студените месеци (напр. ноември). В зависимост от циркулацията на атмосферния въздух и рязкото му охлаждане през пролетта или лятото, парата придобива твърдо агрегатно състояние във вид на ледени топчета в различни размери. Те могат да бъдат с големина от оризово зърно до орех. В крайни случаи може и да са по-големи. Градушката пада във вид на твърд валеж. Заради голямата маса на ледените елементи те се движат с голяма скорост и сила от огромна височина към земята.

Градушката се образува през лятото от характерен тип облаци, които в науката са познати като градоносни или купесто-дъждовни. Те обикновено се формират много бързо над сравнително малка територия. Процесът на валеж на градушката е доста интензивен. Обикновено той продължава за кратко време и след това бързо затихва.

Градушките могат да нанесат сериозни поражения върху автомобили, стъклени покривни конструкции, тавански прозорци, и най-вече върху земеделската продукция, селскостопанските посеви и насаждения. Географското положение и разнообразния релеф предопределят страната като една от най-градобитните страни в региона.

РИСК ОТ ПРОДЪЛЖИТЕЛНИ ЗАСУШАВАНИЯ

Продължителното засушаване е период без валежи със съпътстващи го повишена температура, намалена влажност и повишени изпарения. Налице е дефицит на почвена

влажност и нарушен воден баланс в почвата, които влияят върху развитието на растенията и техните добиви и условията за развитие на организмите в почвата.

Свързан е с отчетливо намаление на водните ресурси – повърхностен и подземен отток, намалено подхранване на язовири, водоеми и влажни зони със съпътстващи ги въздействия по отношение на природата, екосистемите и хората;

Такива периоди дават пряко отражение върху добите на земеделска продукция и върху недостига на вода за питейно водоснабдяване и за напояване и др.

РИСК ОТ ГОЛЯМА ТРАНСПОРТНА КАТАСТРОФА

Риск от голяма транспортна авария винаги има, особено в участъка на автомагистрала „Тракия" на територията на областта. В товарния транспорт се използват високотонажни коли с ремаркета, тежки самосвали, малотонажни товарни коли, специализирани автомобили и други съвременни автомобилни средства. Превозват се различни типове товари, някои от които са опасни (твърди, течни или газообразни) вещества.

Основните транспортни коридори през територията на областта са четири - два за автомобилен транспорт и два за железопътен транспорт.

За автомобилния транспорт това са първокласните пътища I-6 София, Карлово, Бургас (т. н. Подбалкански път), който се използва като дублиращ маршрут в направленията на запад и на изток от областния център и I-7 Силистра, Шумен, Ямбол, Лесово, който се използва често от тежкотоварни автомобили в направлението север - юг.

През областта преминават също две главни железопътни линии № 3 София, Карлово, Карнобат, Варна и № 8 Пловдив, Стара Загора. Ямбол, Бургас.

При движението на транспортните средства или при товаро-разтоварни дейности могат да се получат тежки произшествия, които да доведат до загуба на човешки животи, различни видове наранявания на хората, застрашаване живота и здравето на населението в населените места, както и до тежки екологични последствия.

От 1962 г. до края на 2022 г. на територията на страната са загинали 189 човека при 18 тежки железопътни катастрофи.

Последната голяма катастрофа е на 10-ти декември 2016 г. на гара Хитрино, когато при дерайлиране на вагони от товарен влак, превозващ пропан-бутан загиват 7 човека от селото и 29 са ранени.

Ежегодно на територията на страната възникват тежки автомобилни катастрофи с тежки последствия. За територията на областта през последните години няма случаи на възникнали големи транспортни катастрофи с автомобилен и железопътен транспорт.

За целите на оценката на риска са дефинирани четири области на вредни последствия:

а) **Социални последствия** - последствия за хората и прекъсване на нормалната социална функция – потенциалният брой на загиналите, на сериозно пострадалите или заболелите, както и броят на непосредствено засегнатите хора – евакуирани/преместени и временно настанени лица;

б) **Последствия за инфраструктурата** - поражения на сгради, съоръжения, прекъсване на доставките на основни стоки/услуги;

в) **Икономически загуби** - общите загуби в лева за всички категории, включително разходите за лечение, разходите за незабавни или дългосрочни мерки за възстановяване, разходите от прекъсване на икономическата дейност, косвени социални разходи и други преки и косвени разходи;

г) **Последствия за околната среда** - въздействие върху географията на района с последствия за околната среда, релефа, природните ресурси - разходите за възстановяване на околната среда или щетите върху околната среда.

За представяне на качествената оценка на идентифицираните рискове е използвана матрица на риска, определена от два фактора: **вероятност** и **последствия**, като са дефинирани четири нива на риск – ниско, умерено, високо и екстремно, които са показани в следващата таблица.

МАТРИЦА НА РИСКА

Вероятност	Последствия				
	1 Незначителни	2 Малки	3 Умерени	4 Големи	5 Катастрофални
A - Много вероятно	Умерено	Умерено	Високо	Екстремно	Екстремно
B - Вероятно	Ниско	Умерено	Високо	Високо	Екстремно
C - Възможно	Ниско	Умерено	Умерено	Високо	Високо
D - Малко вероятно	Ниско	Ниско	Умерено	Умерено	Умерено
E - Много рядко	Ниско	Ниско	Ниско	Умерено	Умерено

За приоритизирането на рисковете е използван помощен инструмент, одобрен от Съвета за намаляване на риска при бедствия към Министерски съвет за прилагане на предложения модел в „Указания за разработването и готовността за изпълнението на плановете за защита при бедствия“, който е базиран върху следните критерии:

а) **Сериозност** – относителните вредни последици върху хората и/или щетите в лева;

б) **Управляемост** – относителната способност за намаляване на риска (чрез средства за управление на риска);

в) **Нарастване** – степента на нарастване на риска – чрез увеличаване на вероятността да настъпи екстремно събитие, чрез увеличаване излагането (на хора, сгради, съоръжения и околната среда) на опасността или комбинация от двете.

Профил на риска за област Сливен е представен детайлно в приложение № 5. Качествената оценка и приоритизирането на рисковете от бедствия на територията на област Сливен са представени в следващата таблица.

КАЧЕСТВЕНА ОЦЕНКА И ПРИОРИТИЗИРАНЕ НА РИСКОВЕТЕ ОТ БЕДСТВИЯ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЛАСТ СЛИВЕН

№ по ред	Идентифициране на опасностите	Анализиране на риска			Преценяване на риска											Общ сбор (приоритет)
					Сериозност					Управляемост					Нарастване	
		Вероятност	Последствия	Ниво на риск	Социални последствия	Последствия за инфраструктура	Икономически загуби	Последствия за околната среда	*Резултат*	Превенция	Готовност	Реагиране	Възстановяване	*Средно аритметична стойност*	*Оценка на нивото*	
1	Наводнение-инфраструктурно (авария/разрушаване на ХТС)	Малко вероятно	Катастрофални	*Умерено*	5	5	5	5	**10,00**	2	4	4	4	**3,50**	3	**16,50**
2	Промишлена авария/инцидент с опасни химични вещества	Вероятно	Големи	*Високо*	4	4	4	4	**8,00**	3	3	3	3	**3,00**	5	**16,00**
3	Земетресение	Възможно	Катастрофални	*Високо*	5	4	3	2	**8,30**	4	4	3	4	**3,75**	3	**15,05**
4	Ядрена или радиационна авария	Малко вероятно	Големи	*Умерено*	4	4	4	4	**8,00**	2	2	4	4	**3,00**	1	**12,00**
5	Горски пожар (пожар извън урбанизирана територия)	Много вероятно	Умерени	*Високо*	3	3	3	3	**6,00**	2	1	2	2	**1,75**	4	**11,75**
6	Наводнение-поройно (дъждовно повърхностно наводнение)	Възможно	Умерени	*Умерено*	3	1	1	1	**4,00**	2	3	4	4	**3,25**	3	**10,25**
7	Наводнение-речно	Вероятно	Големи	*Високо*	4	3	3	2	**6,80**	2	2	2	3	**2,25**	1	**10,05**
8	Голям транспортен инцидент (железопътен транспорт)	Вероятно	Големи	*Високо*	4	4	3	3	**7,50**	1	1	1	2	**1,25**	1	**9,75**
9	Снегонавяване	Много вероятно	Умерени	*Високо*	3	1	3	1	**4,60**	3	3	3	4	**3,25**	1	**8,85**
10	Голям транспортен инцидент (автотранспорт)	Възможно	Големи	*Високо*	4	1	2	1	**5,30**	1	1	1	1	**1,00**	2	**8,30**
11	Силна буря	Вероятно	Незначителни	*Ниско*	1	1	1	1	**2,00**	3	3	3	3	**3,00**	3	**8,00**

Раздел III
ПРЕВЕНЦИЯ

Съдържание: Разделът представя процесите, мерките и дейностите за превенция, с цел намаляване на риска от бедствия (рисковете определени в раздел II „Профил на риска", които касаят общността в областта и са от значение за Съвета за намаляване риска от бедствия (СНРБ).

1. Правна рамка.

Законът за защита при бедствия възлага:

- Разработването на планове за защита при бедствия от СНРБ, с които се определят опасностите и рисковете от бедствия и мерките за предотвратяване или намаляване на риска от тях;
- На областните управители да организират и контролират изпълнението на превантивни мерки за недопускането или намаляването на последиците от бедствия.

Въпреки това намаляването на риска включва много други заинтересовани страни, включително централни органи на изпълнителната власт и техните териториални структури, службите за спешно реагиране, доставчиците на жизненоважни стоки и услуги, както и отделните лица и общности.

Редица други закони са релевантни към намаляването на риска от бедствия:

- Закон за устройство на територията;
- Закон за водите;
- Закон за горите;
- Закон за опазване на околната среда;
- Закон за безопасното използване на ядрената енергия;
- Закон за регионалното развитие;
- Закон за общинската собственост и др.

За изпълнение на целите на Националната програма за намаляване на риска от бедствия и във връзка с намаляване на рисковете, определени в Областния план за защита при бедствия се разработва Областна програма за намаляване на риска от бедствия с разписани оперативни цели и дейности за реализиране на оперативните цели. Проектът на Областна програма за намаляване на риска от бедствия се публикува за обществено обсъждане на интернет страницата на Областна администрация Сливен за срок от един месец. След изтичане на общественото обсъждане, Областния управител внася Областната програма за намаляване на риска от бедствия за разглеждане и приемане в Областния съвет за намаляване риска от бедствия.

За изпълнение на Областната програма за намаляване на риска от бедствия се приема годишен план. Финансирането на дейностите се осъществява в рамките на одобрения бюджет на съответния компетентен орган и от други източници на финансиране.

Областният управител ежегодно до месец май внася в Областния съвет за намаляване риска от бедствия годишен доклад за състоянието на защита при бедствия на територията на областта за предходната година и доклад за приоритетните дейности за намаляване на риска от бедствия, за които е необходимо финансиране през следващата календарна година.

Годишният доклад се изготвя със структура в съответствие с указанията и препоръките на Съвета за намаляване на риска от бедствия към Министерски съвет.

След приемането му, също до м. май доклада се изпраща до Председателя на Съвета за намаляване на риска от бедствия към Министерски съвет.

2. Въпроси и приоритети:

Област Сливен е изложена на широк спектър от опасности и не всички заинтересовани страни имат добра осведоменост за тях:

- Оценката на риска и прилагането на мерки за неговото намаляване са фрагментирани и липсва съгласуваност между различните институции/организации;
- Необходимо е да се работи за постигане на общо разбиране и тълкуване на целта и състоянието на дейностите и практиките за превенция;
- Мерките за превенция често се възприемат като вариант с висока цена, тъй като икономическите ползи от предотвратяването на загуби във времето са трудно доказуеми.

3. Цели:

- Подобряване на разбирането за опасностите на територията на областта и свързаните с тях рискове;
- Предприемане на дългосрочно стратегическо намаляване на рисковете от опасности, чрез съвместно планиране между заинтересованите страни.

4. Принципи и критерии за намаляване на риска от бедствия, чрез превенция:

- Идентифициране и координиране на дейностите за намаляване на риска от бедствия между заинтересованите страни;
- Приоритизиране на дейностите за намаляване на риска от бедствия с предимство на защитата на човешкия живот и отчитане на вредното въздействие върху икономическите дейности на територията на областта, опазването на околната среда, както и управляемостта на риска и вероятността за неговото реализиране;
- Количествена измеримост на резултатите от изпълнението на дейностите за намаляване на риска чрез превенция;
- Ясно определени отговорни институции за изпълнението на дейностите и времева обвързаност;
- Реалистичност на резултатите от изпълнението на дейностите и постижимост с разполагаемите ресурси.

4. Основни функции и задачи на отделните институции по управление на намаляването на риска от бедствия на територията на областта:

4.1. Областен управител:

- Координира и контролира разработването и изпълнението на Областна програма за намаляване на риска от бедствия;
- Координира и контролира разработването и изпълнението на Областен план за защита при бедствия;
- Организира и отговаря за обучението на областната администрация за начините на поведение и действие при въвеждане в действие на Областния план за защита при бедствия;
- Организира и контролира изпълнението на превантивни мерки за недопускане или намаляване на последиците от бедствия;
- Създава организация за ранно предупреждение за бедствия.

4.2. Областен съвет за намаляване на риска от бедствия:

- Разработва и координира изпълнението на областната програма за намаляване на риска от бедствия;

- Координира дейностите по изпълнение на общинските програми за намаляване на риска от бедствия;
- Съгласува общинските програми за намаляване на риска от бедствия;
- Съгласува общинските планове за защита при бедствия;
- Приема Годишен план за дейността на съвета по защитата при бедствия в областта;
- Прави преглед и изготвя годишен доклад за състоянието на защитата при бедствия на територията на областта.

4.3. Кмет на община:

- Координира и контролира разработването и изпълнението на Общинска програма за намаляване на риска от бедствия;
- Координира и контролира разработването и изпълнението на Общинския план за защита при бедствия;
- Планира в проекта на общински бюджет финансови средства за защитата при бедствия;
- Организира, координира и провежда превантивни мерки за недопускането или намаляването на последиците от бедствия;
- Създава организация за ранно предупреждение за бедствия за общината;
- Организира и отговаря за обучението на общинската администрация и населението, за начините на поведение и действия при бедствия и изпълнение на необходимите защитни мерки;
- Предоставя данни за изготвяне на Областна програма за намаляване на риска от бедствия и Областния план за защита при бедствия.

4.4. Общински съвет за намаляване на риска от бедствия:

- Разработва и координира дейностите по изпълнение на общинската програма за намаляване на риска от бедствия;
- Разработва, преразглежда и актуализира Общинския план за защита при бедствия.
- Приема Годишен план за дейността на съвета по защитата при бедствия в общината;
- Прави преглед и изготвя годишен доклад за състоянието на защитата при бедствия на територията на общината, за предходната година.

4.5. Министерство на вътрешните работи, чрез РД „Пожарна безопасност и защита на населението" - Сливен:

- Информиране на обществеността, включително чрез редакционно-издателска дейност, относно опасностите и риска от бедствия и извънредни ситуации;
- Подпомагане обучението и практическата подготовка на териториалните органи на изпълнителната власт, местната власт, силите за реагиране и населението;
- Подпомага обучението по защита при бедствия в системата на предучилищното и училищното образование и в системата на висшето образование;
- Подпомага Областния и Общинските съвети за намаляване на риска от бедствия при изпълнение на функциите им;
- Съхранява и публикува картите на опасностите и картите на рисковете от бедствия;
- Оказва методическа и експертна помощ на териториалните органи на изпълнителната власт по отношение на планирането и защитата при бедствия, включваща: подпомагане на щабовете по чл. 62а, ал. 2, чл. 64, ал. 1, т. 10 и чл. 65, ал. 1, т. 7 от Закона за

защита при бедствия при изпълнение на функциите им; подпомагане разработването на програми и проекти на документи, свързани с намаляване на риска от бедствия;

- Осигуряване на таблетки за йодна профилактика на населението.

4.6. Министерство на околната среда и водите, чрез Изпълнителна агенция по околна среда и води, РИОСВ Стара Загора и Басейнови дирекции „Дунавски район", „Черноморски район" и „Източнобеломорски район":

- Изготвяне на Оценка на въздействието върху околната среда /ОВОС/, изготвяне на екологична оценка /ЕО/ и изготвяне на комплексни разрешителни;
- Управление на рисковете от химикали при тяхното производство, употреба, съхранение, пускане на пазара, внос и износ в самостоятелен вид, в смеси и в изделия;
- Прилагане на мерки за намаляването на вероятността и последствията от големи аварии при работа с определени опасни вещества;
- Изготвяне на Планове за управление на речните басейни със съответните програми от мерки;
- Изготвяне на Планове за управление на риска от наводнения със съответните оценка на риска, райони със значителен потенциален риск от наводнения, карти на заплахата от наводнения и програми от мерки;
- Анализ и оценка на риска от наводнения;
- Определяне на обемите на комплексните и значими язовири;
- Мониторинг на количеството и качеството на повърхностните води, качеството на подземните води, качеството на почвите и качеството на въздуха;
- Мониторинг на атмосферен въздух, токсични вещества, прах във въздуха и други;
- Поддържане на регистри за отпадъците, защитените територии и зони и за вековните дървета.

4.7. Министерство на здравеопазването, чрез Регионална здравна инспекция Сливен:

- Осъществява държавната политика в областта на здравеопазването на територията на областта;
- Извършва прогнозиране, оценка и анализ на епидемиологичната обстановка, разработване и прилагане на програми от мерки, съобразно данните;
- Планира, организира и контролира дейностите по медицинското осигуряване на населението при бедствия;
- Ръководи дейността на Съвета по медицинско осигуряване на населението при бедствия, аварии и катастрофи
- Химични, физични и санитарно-микробиологични изследвания на питейни води, води от открити водни площи и басейни.

4.8. Министерство на Регионалното развитие и благоустройство, чрез Областно пътно управление Сливен, Териториално звено „ГРАО" Сливен, РДНСК Сливен, Служба по геодезия, картография и кадастър Сливен:

- Извършва анализ и оценка на сеизмичния и геоложкия рискове и прилагане на превантивни мерки за отстраняване или ограничаване въздействието на рисковите фактори;
- Създава и контролира прилагането на мерки при устройственото планиране на територията, инвестиционното проектиране, изграждането и експлоатацията на строежите за намаляване на риска от бедствия;
- Поддържа и актуализира данните по отношение на геоложкия и сеизмичния риск;

- Организира поддържането и експлоатацията на републиканската пътна мрежа;
- Поддържа регионална база данни „Население";
- Поддържане на държавния геодезически, картографски и кадастрален фонд.

4.9. Министерство на образованието и науката, чрез Регионално управление на образованието - Сливен:

- Разработване на програми и планове за обучение при бедствия със съответните теоретични и практически форми;
- Дейности по организиране и провеждане на ученически състезания на регионално и национално ниво;
- Координация и взаимодействие между институциите в системата на образованието и териториалните органи на изпълнителната власт.

4.10. Министерство на земеделието, чрез Областна дирекция „Земеделие" - Сливен, Напоителни системи клон „Средна Тунджа", Регионална дирекция па горите Сливен, Областна дирекция по безопасност на храните - Сливен и Регионална дирекция за борба с градушките - Старо село:

- Изготвя програма за управление на рисковете в отрасъла;
- Изготвя Национална стратегия за развитие на горския сектор и съответните планове за управление;
- Извършва анализ, оценка и картографиране на риска от горски пожари;
- Прогнозира, оценява и анализира епизоотичната обстановка, разработване и прилагане на програми от мерки, съобразно данните;
- Извършва наблюдение за градоносни облаци и въздействие с противоградни ракети;
- Извършва лабораторни изследвания и анализи на храни, фуражи, препарати за растителна защита и други, прилагане на националните стандарти и сътрудничество с браншови организации;
- Прилага в действие програми и мерки за осигуряване на проводимостта на речни корита в коригирани участъци и поддържане на безопасно състояние на системите и съоръженията за напояване. Поддържа и възстановява на защитни диги на територията на областта.

4.11. Държавна агенция за метрологичен и технически надзор, чрез ГД „Надзор на язовирните стени и съоръженията към тях":

- Превенция на риска при експлоатация на язовирните стени и съоръженията към тях;
- Контролира изпълнението на мерките за поддържане на язовирните стени и съоръженията към тях в изправно техническо състояние и осигуряване на безопасната им експлоатация;
- контролира изпълнението на дейностите по незабавно извеждане от експлоатация на язовирни стени и/или съоръжения към тях, които са в предаварийно състояние;
- дава задължителни предписания на собствениците на язовирни стени и/или на съоръженията към тях съобразно правомощията си по Закона за водите и контролира тяхното изпълнение.

4.12. Областен съвет на Български Червен Кръст Сливен:

- Участва в обучението на териториалните органи на изпълнителната власт, местната власт, доброволните формирования и населението.

4.13. Министерство на труда и социалната политика, чрез Агенция за социално подпомагане и Регионална дирекция „Социално подпомагане" Сливен:

- Координира и контролира дейностите по развитие на социалните услуги;
- Поддържане на регистър на лицата, които предоставят социални услуги и тяхната подготовка за бедствия.

4.14. Доставчици на основни услуги на населението - електроенергия, телекомуникации и водоснабдяване:

- Прилагат и осъществяват превантивни мерки за поддържане на съоръженията в изправност.

4.15 Юридически лица и еднолични търговци, собственици и ползватели, осъществяващи дейност в обекти, която представлява опасност от възникване на бедствие:

- Изготвят авариен план и планират мерки за защита на персонала, средства и ресурси за защита на персонала и ограничаване и ликвидиране последиците от бедствия;
- Провеждат обучение на работещите за защита при бедствия;
- Изграждат и поддържат локални системи за оповестяване за осигуряване ранно предупреждение на персонала, компетентните органи и населението.

5. Отчет на резултатите от извършените дейности по превенция:

Резултатите от дейностите по превенцията и изпълнението на заложените мерки се отчитат както следва:

5.1. Чрез отчети на регионалните структури на министерствата и ведомства в чийто компетентност са заложените мерки и в чийто бюджет са финансирани.

5.2. Периодично през годината в насрочени заседания по актуална тематика на Областния съвет за намаляване на риска от бедствия може да се извършват корекции на планираните мерки съобразно промяна в обстоятелствата и данните, използвани при планираните мероприятия. Отчетите или промените се докладват писмено от съответната регионална структура на министерство или ведомство, като при необходимост от промяна в мероприятията се посочват и съответните мотиви.

Писмени доклади и предложения се внасят в Областна администрация Сливен до Председателя на Областния съвет за намаляване на риска от бедствия, който от своя страна информира членовете на Областния съвет за намаляване на риска от бедствия за внесените документи и в едномесечен срок насрочва заседание на съвета, за приемане или отхвърляне на предложените промени, след което същите се публикуват за обществено обсъждане и приемане от Националния съвет за защита при бедствия при спазване на процедурата на чл.6г от Закона за защита при бедствия.

5.3. Годишен преглед и доклад за състоянието на защитата при бедствия:

- От Общинските съвети за намаляване на риска от бедствия до Областния съвет за намаляване на риска от бедствия, за състоянието на защитата при бедствия на територията на съответната община;
- От Областния съвет за намаляване на риска от бедствия до Съвета за намаляване на риска от бедствия към Министерски съвет, за състоянието на защитата при бедствия на територията на област Сливен.

6. Мерките и дейностите за намаляване на идентифицираните значителни рискове на територията на област Сливен, са представени в следващата таблица „Мерки за превенция".

ОПИСАНИЕ НА ПРОБЛЕМА	МЕРКИ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ	МЕТОДИ, ДЕЙНОСТИ И СРЕДСТВА	ОТГОВОРНИ ИНСТИТУЦИИ
1. ЗА ВСИЧКИ ИДЕНТИФИЦИРАНИ РИСКОВЕ			
Постигане на устойчивост на обществото при бедствия			
Липса на достатъчна ангажираност сред всички заинтересовани страни по намаляване на риска от бедствия.	Засилване ролята на платформите за намаляване на риска от бедствия на областно и общинско ниво, сътрудничеството и комуникация между местните власти идругите заинтересовани страни в областта на намаляване на риска.	Разработване на годишни планове за намаляване риска от бедствия и привличане за участие в дейността на съвета на всички заинтересовани страни. Периодично провеждане на срещи с всички заинтересовани страни.	Областен и общински съвети за намаляване на риска от бедствия. Срок: 12.2030 г.
Изграждане на капацитет за управление на риска			
Недостатъчен капацитет за управление на риска от бедствия.	Оценка и анализ на текущото състояние на капацитета за управлениена риска.	Провеждане на целенасочено и координирано образование и обучение за развиване на капацитета за управление на риска от бедствия.	Областна и Общински администрации Срок: 12.2030 г.
Постигане на съгласуваност при провеждане на политиките за устойчиво развитие, адаптиране към промените в климата и намаляване на риска от бедствия			
Липса на съгласуваност между отделните документи и политики.	Интегриране на ПЗБ с др. инструменти, като: ⬑ Регионални планове за развитие и областни стратегии за развитие (поЗакона за регионалното развитие); ⬑ Общи и подробни устройствени планове (по Закона за устройство натериторията); ⬑ Планове за управление на риска от наводнения (по Закона за водите); ⬑ Инвестиционни програми и проекти за регионално и местно развитие; ⬑ Извършване на прегледи на нормативните актове свързани с управлението на риска от бедствия и иницииране на промени, при необходимост.	⬑ Ясно разпределение на ролите и отговорностите на заинтересованите страни, изясняване на очакванията на СНРБ и определяне на реалистични и постижими резултати; ⬑ Планиране и развитие на стратегически партньорства за намаляване на риска от бедствия, в сътрудничество между местните власти и другите заинтересовани страни; ⬑ Създаване на общ подход за превенция, ясни връзки между дейностите на всички заинтересовани страни и повишаване на координацията при извършването им; ⬑ Установяване и поддържане на връзки между ПЗБ и всички стратегии, планове и програми, за реализиране политиката за намаляване риска от бедствие в района на действие на СНРБ.	Областен и общински съвети за намаляване на риска от бедствия. Срок: 12.2030 г.

ОПИСАНИЕ НА ПРОБЛЕМА	МЕРКИ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ	МЕТОДИ, ДЕЙНОСТИ И СРЕДСТВА	ОТГОВОРНИ ИНСТИТУЦИИ
	Постигане на устойчивост на финансирането на защитата при бедствия		
Липса на координирано финансиране на дейности за намаляване на риска от бедствия.	Въвеждане на механизми за финансиране на дейностите за намаляване на риска от бедствия.	Предвиждане на финансови средства за защита при бедствия вгодишните бюджети. Мониторинг на разходваните финансови средства при превенция, реагиране, възстановяване и подпомагане. Осигуряване на финансови средства от структурните фондове на ЕС.	Общински администрации РДПБЗН, БЧК и др. териториални структури на изпълнителната власт. Срок: 12.2030 г.
	2. РЕЧНИ НАВОДНЕНИЯ		
	Постигане на устойчивост на обществото при бедствия		
Липса на достатъчно разбиране и познания относно риска от наводнение.	Повишаване на знанията и разбирането на риска от наводнение.	Използване на информацията от изготвените карти за риска от наводнения. Изучаване и използване на опита от предходни наводнения в страната Провеждане на информационни кампании за повишаване осведомеността на населението. Провеждане на обучение в системата на предучилищното и училищното образование и в системата на висшето образованиеза риска от наводнение.	Областна администрация и Общински администрации РДПБЗН, ОДМВР, БЧК, ЦСМП Срок: 12.2030 г.
Висок риск от наводнение	Обследване на експлоатационното и техническо състояние на мостовете. Почистване на речни участъци и дерета за осигуряване преминаване на висока вълна. Постоянен мониторинг на застрояването в близост до заливните зони. Почистване и стопанисване на речните легла в границите на урбанизирана територия. Изграждане, реконструкция и поддържане на корекции. Изграждане на земно-насипни диги.Надграждане на диги.	Съгласно изготвените програми от мерки на Басейновите дирекции от Плановете за управление на риска от наводнения (ПУРН).	Съгласно програмата от мерки на БД „Дунавски район“, „Черноморски район“ и „Източно-беломорски район“, РДПБЗН, БЧК, ЦСМП Срок: 12.2030 г.

ОПИСАНИЕ НА ПРОБЛЕМА	МЕРКИ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ	МЕТОДИ, ДЕЙНОСТИ И СРЕДСТВА	ОТГОВОРНИ ИНСТИТУЦИИ
3. ЗЕМЕТРЕСЕНИЯ			
Постигане на устойчивост на обществото при бедствия			
Липса на достатъчно разбиране и познания относно риска от земетресение.	Повишаване на знанията и разбирането на риска от земетресение.	Използване на информацията от изготвените карти на сеизмичния риск на територията на областта. Изготвяне на оценка и анализ на сеизмичния риск за сградния фонд в областта. Изучаване на чуждия опит от предходни земетресения по света, поуки, добри практики и т.н. Провеждане на информационни кампании за повишаване на осведомеността на населението на областта. Провеждане на обучение в системата на предучилищното и училищното образование и в системата на висшето образование за риска от земетресение на територията на област Сливен.	Областна и Общински администрации, ОДМВР, РДПБЗН, БЧК, ЦСМП Срок: 12.2030 г.
Липса на информация, относно сеизмичната устойчивост на сградния фонд и съоръженията.	Гарантиране на сеизмичната устойчивост на сградния фонд в областта.	➧ Обследване на сеизмичната осигуреност на социално-значими обществени сгради (училища, болници и др.) и предприемане на мерки по усилването им при доказана необходимост; ➧ Обследване състоянието на сградния фонд на предприятията с рискови производства в област Сливен; ➧ Съобразяване на показателите за плътност и интензивност на застрояване с оценката на риска от земетресения; ➧ Регулиране на застрояването чрез общите и подробни устройствени планове изготвени за територията на областта.	Областна и Общински администрации, ОДМВР, ЦСМП Срок: 12.2030 г.

ОПИСАНИЕ НА ПРОБЛЕМА	МЕРКИ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ	МЕТОДИ, ДЕЙНОСТИ И СРЕДСТВА	ОТГОВОРНИ ИНСТИТУЦИИ
4. ЯДРЕНА ИЛИ РАДИАЦИОННА АВАРИЯ			
Постигане на устойчивост на обществото при бедствия			
Липса на достатъчно разбиране и познания относно риска отядрена или радиационна авария	Повишаване на познанията и разбирането за риска от ядрена или радиационна авария	Използване на информацията след изготвяне на оценка и анализ, както и карти на риска от ядрена или радиационна авария. Изучаване на чужд опит от предходни аварии, поуки, добри практики. Провеждане на информационни кампании за повишаване на осведомеността на населението. Провеждане на обучение в системата на пред-училищното, училищното и висшето образованиеза риска от ядрена или радиационна авария.	Областна администрация, Общински администрации ОДМВР, РДПБЗН, БЧК, ЦСМП Срок: 12.2030 г.
Липса на ИСЗ и съвременна апаратура за измерване на гама – фона.	Осигуряване на съвременни индивидуални средства за защита и технически средства за измерване на гама – фона.	Поддържане на запас от ИСЗ за населението и създаване на организация за своевременното им раздаване при необходимост; Поддръжка на наличните защитни съоръжения	Областна и Общин-ски администрации ОДМВР, РДПБЗН, БЧК, ЦСМП Срок: 12.2030 г.
5. ГОРСКИ ПОЖАРИ			
Постигане на устойчивост на обществото при бедствия			
Среден риск от горски пожари на територията на областта.	Съгласно лесоустройствените и годишните планове за защита на горските територии от пожари.	Направа на лесокултурни прегради. Направа на нови и поддържане на съществуващи минерализовани ивици. Поставяне на указателни и забранителни табели с противопожарна тематика. Поддържане в изправност на системата от противопожарни наблюдателни пунктове за ранно откриване на пожари и изграждане на нови такива. Осъществяване на контрол върху дейностите в селскостопанските райони, граничещи с горски територии, за спазване на забраната за палене на стърнища, сухи треви и храсти, съгласно Закона за опазване на земеделските земи.	ЮИДП, ОДМВР, РДПБЗН, РДГ, БЧК, ЦСМП Срок: 12.2030 г.

ОПИСАНИЕ НА ПРОБЛЕМА	МЕРКИ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ	МЕТОДИ, ДЕЙНОСТИ И СРЕДСТВА	ОТГОВОРНИ ИНСТИТУЦИИ
6. РАЗРУШАВАНЕ НА ЯЗОВИРНА СТЕНА			
Постигане на устойчивост на обществото при бедствия			
Липса на поддръжка и обследване състоянието на язовирните стени.	Изпълнение на мерки за поддържане на язовирните стени и съоръженията към тях в изправно техническо състояние и осигуряване на безопасната им експлоатация.	➧ Изпълнение на дейности по извеждане от експлоатация на язовирни стени и/или съоръжения към тях, които са в предаварийно състояние, до възстановяване на технологичната и конструктивната им сигурност или ликвидация на такива язовирни стени и/или съоръжения, ако възстановяването или реконструкцията им са нецелесъобразни или икономически неизгодни; ➧ Поддържане на язовирните стени и съоръженията към тях в изправно техническо състояние и осигуряване на безопасната им експлоатация в съответствие с изискванията на Наредба за условията и реда за осъществяване на техническата и безопасната експлоатация на язовирните стени и на съоръженията към тях, както и на контрол за техническото им състояние; ➧ Осъществяване на контрол на техническата и безопасната експлоатация на язовирните стени и на съоръженията към тях; ➧ Почистване и поддържане на проводимостта на речните легла в урбанизираните територии; ➧ Разработване на програми за поетапно финансиране и изпълнение на мерките от Плановете за управление на риска от наводнения на Басейновите дирекции; ➧ Осъществяване контрол на готовността за безопасна експлоатация на язовирите, язовирните стени и съоръженията към тях от вредното въздействие наводите“ от Закона на водите.	Собственика/ оператор на язовира, БД „Дунавски район“, „Черноморски район“ и „Източно-беломорски район“ Областна администрация и общински Администрации, ОДМВР, РДПБЗН, БЧК, ЦСМП Срок: 12.2030 г.

ОПИСАНИЕ НА ПРОБЛЕМА	МЕРКИ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ	МЕТОДИ, ДЕЙНОСТИ И СРЕДСТВА	ОТГОВОРНИ ИНСТИТУЦИИ
7. ПРОМИШЛЕНА АВАРИЯ С ОТДЕЛЯНЕ НА ОПАСНИ ВЕЩЕСТВА И ПРОДУКТИ			
Постигане на устойчивост на обществото при бедствия			
Възникване на промишлена авария и нанасяне на негативни въздействия върху човешкото здраве и околната среда.	Контрол за спазване изискванията на Закона за опазване на околната среда (ЗООС) за обектите с рисков потенциал.	Извършване на ежегодни проверкина обектите с рисков потенциал по ЗООС, съгласно заповед на министъра на околната среда и водите.	РИОСВ, РДПБЗН, Общинска администрация, Дирекция„ИТ“ Срок: 12.2030 г.
	Контрол по спазване изискванията на ЗООС за обектите съхраняващи негодни препарати за растителна защита	Извършване на ежегодни и периодични проверки на обектите с рисков потенциал.	РИОСВ, Общински администрации Срок: 12.2030 г.
	Контрол по спазване Наредбата за реда и начина за съхранение на опасни химични вещества и смеси (ОХВС).	Периодичен контрол на операторите, съхраняващи ОХВС.	РИОСВ Срок: 12.2030 г.
	Идентифициране и оценяване на евентуалните въздействия върху околната среда и човешкото здраве от строителството и експлоатацията на инвестиционни предложения във всички отрасли на икономиката и развитието на инфраструктурата на ранен етап от тяхното проучване и разработване, както и на планове и програми от национално, регионално и местно равнище.	Оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС), Екологична оценка (ЕО)	РИОСВ Срок: 12.2030 г.
	Управление и контрол на рисковете от опасни химикали или опасни отпадъцинри тяхното производство, употреба, съхранение, пускане на пазара, внос/износ.	Периодичен контрол на оператори и съоръжения с налични ОХВС	РИОСВ Срок: 12.2030 г.

Раздел IV
ГОТОВНОСТ

Съдържание: Разделът представя текущото състояние на организационна готовност на съставните части на Единната спасителна система и населението за справяне с бедствия, включваща планиране, обучение и тренировки.

„Готовност“ са знанията и способностите на държавни структури, организации, общности и хора, които спомагат за предвиждането, реагирането и ликвидирането на последствията от вероятни, неизбежни, случващи се или случили се бедствия, постигнати в резултат на предварително предприети действия.

Основните съставни части на Единната спасителна система (ЕСС) на територията на областта са:

- Регионална дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“ - Сливен;
- Областна дирекция на МВР - Сливен;
- Център за спешна медицинска помощ - Сливен;
- Областен съвет на Български Червен кръст - Сливен.

Основните съставни части на ЕСС осигуряват непрекъсната готовност за приемане на съобщения при възникване на бедствия, тяхната оценка и незабавни действия.

Другите съставни части на Единната спасителна система включват структурите на министерства и ведомства, общини, търговски дружества и еднолични търговци, лечебни и здравни заведения, юридически лица с нестопанска цел, доброволни формирования и въоръжените сили. Те предоставят помощ при поискване, съгласно плановете за защита при бедствия.

Въоръжените сили предоставят помощ при провеждане на спасителни и неотложни аварийно-възстановителни работи с разрешение на министъра на отбраната въз основа на искане от съответния държавен орган, съгласно плановете за защита при бедствия.

Със заповед на Областния управител е създаден Областен щаб за изпълнение на Областния план за защита при бедствия и взаимодействие с Националния и Общинските щабове.

На територията на общините със заповед на съответния кмет на община са създадени Общински щабове за изпълнение на Общинските планове за защита при бедствия и взаимодействие с Областния и Национален щабове.

Подготовката на съставните части на ЕСС се извършва, чрез провеждането на тренировки и учения. Те се провеждат по заповед на министъра на вътрешните работи, Областния управител или кмета на съответната община. В зависимост от мащаба на бедствието и/или при комбинация от активни рискове е възможно наличния ресурс на ЕСС за територията на областта да бъде недостатъчен. При такава ситуация се търси съдействие и координация от Националния щаб за защита при бедствия и пренасочване на ресурси съобразно обстановката на територията на страната.

1. Готовността включва два отделни, но свързани аспекта:

- ***Организационна готовност*** - готовност на съставните части на ЕСС на територията на областта. Повишаването на организационната готовност се постига, чрез:
  - ✓ Планиране на готовността на областно ниво;

✓ Участие в процеса на управление на риска от бедствия на всички заинтересовани страни (местните власти, службите за спешно реагиране, доставчиците на основни стоки/услуги, териториалната администрация и териториалните звена на централната администрация на изпълнителната власт, включително частния бизнес);

✓ Установяване на договорености, стандартни оперативни процедури и процеси за реагиране;

✓ Способност на служителите от структурите на ЕСС да прилагат договореностите за управлението при бедствия;

- ***Готовност на населението*** – способността на хората, семействата и общностите за адекватно реагиране при бедствия. Повишаването на готовността на населението чрез обучение за начините на поведение и действие и за изпълнението на необходимите защитни мерки при бедствия играят ключова роля за създаването на готовност за посрещане на собствените нужди по време на и след извънредни ситуации.

2. Организационна готовност.

2.1. Текущо ниво на готовност на частите на ЕСС и населението:

2.1.1. Текущо ниво на готовност на основните съставни части на ЕСС:

2.1.1.1. Регионална дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“:

В структурата на Регионална дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“ - Сливен са обособени следните териториални звена:

- Районна служба „Пожарна безопасност и защита на населението“ - Сливен;
- Районна служба „Пожарна безопасност и защита на населението“ - Нова Загора;
- Районна служба „Пожарна безопасност и защита на населението“ - Котел;
- Районна служба „Пожарна безопасност и защита на населението“ - Твърдица.

Те разполагат със следните сили и средства: автомобили за пожарогасене - 22, специализирани автомобили - 6, инженерна техника МТЛБ-У - 2, транспортна техника - 2 единици, леки автомобили - 11, електрогенератори - 15, помпи 23 бр., лодки - 2 и хидравлични инструменти 7 комплекта.

Чрез ОЦ на РД „ПБЗН“ се извършва събиране и оценка на информацията и е създадена готовност за извършване на ранно предупреждение и оповестяване на населението и на органите на изпълнителната власт при бедствия.

На територията на областта изградената система за ранно предупреждение и оповестяване (СРПО) може единствено да излъчва акустични сигнали, без излъчване на гласова информация. Монтирани са 129 броя сирени С-40, за оповестяване на населението при бедствия и въздушна опасност, от които с централизирано задействане - 43 и такива с местно задействане - 86.

2.1.1.2. Областна дирекция на МВР - Сливен:

Разполага с необходимите ресурси и техника по осигуряване на обществения ред и за извършване на дейности, съобразно обстановката при бедствия. ОД на МВР има обособени следните териториални звена:

- Районно управление „Полиция“ - Сливен;
- Районно управление „Полиция“ - Нова Загора;
- Районно управление „Полиция“ - Котел;
- Районно управление „Полиция“ - Твърдица.

2.1.1.3. Център за спешна медицинска помощ - Сливен:

Поддържането на постоянна и аварийна готовност в ЦСМП се осъществява, чрез изпълнение на 24-часово непрекъснато дежурство от медицинските екипи, които са на смяна.

Във филиалите на центъра в Сливен, Нова Загора, Котел и Твърдица, работят в непрекъснат дванадесет часов график 9 мобилни и 4 стационарни екипа:

- В ФСМП - Сливен - 2 (два) реанимационни екипа;
  - 2 (два) долекарски екипа;
  - 1 (един) транспортен екип;
  - 1 (един) стационарен екип;
- В ФСМП - Нова Загора - 1 (един) лекарски екип за спешна помощ;
  - 1 (един) долекарски екип;
  - 1 (един) стационарен екип;
- В ФСМП - Котел - 1 (един) долекарски екип;
  - 1 (един) стационарен екип;
- В ФСМП - Твърдица - 1 (един) долекарски екип;
  - 1 (един) стационарен екип;

При необходимост ЦСМП може да формира допълнително 2 (два) екипа. Центъра разполага с 15 (петнадесет) автомобила, оборудвани с необходимата апаратура.

2.1.1.4. Областен съвет на Български Червен кръст - Сливен:

Поддържа екипи от доброволци съобразно разчетите на БЧК. Поддържа резерв от имущество за незабавно подпомагане на бедстващи.

2.1.2. Текущо ниво на готовност на другите съставни части на ЕСС:

2.1.2.1. Областна администрация Сливен:

Областният управител координира и контролира подготовката за бедствия на територията на областта и изпълнява функциите си за готовност, съгласно Закона за защита при бедствия. Администрацията разполага с експертен капацитет за реагиране при бедствия.

2.1.2.2. Общински администрации Сливен, Нова Загора, Котел и Твърдица.

Кметовете на общини изпълняват функциите си за готовност регламентирани в Закона за защита при бедствия. Общинските администрации разполагат с експертен капацитет за реагиране при бедствия.

2.1.2.3. РЗИ - Сливен, лечебни и здравни заведения на територията на областта:

Поддържат в готовност екипи, консумативи и ресурси за реакция при бедствия. Разполагат с експертен капацитет съобразно функциите на структурата.

2.1.2.4. Областна дирекция по безопасност на храните - Сливен:

Разполага с експертен капацитет за реагиране съобразно компетентността на структурата.

2.1.2.5. Регионална инспекция по околна среда и водите - Стара Загора:

Разполага с експертен капацитет, екипи за действие при аварийни ситуации с риск от замърсяване на околната среда и екипи за действие при пожар в защитени територии, съобразно функциите на структурата.

2.1.2.6. Регионално управление на образованието - Сливен:

Координира дейности с учебните заведения по готовността им за бедствия.

2.1.2.7. Басейнова дирекция „Дунавски район“ - Плевен:

Разполага с експертен капацитет съобразно функциите на структурата.

2.1.2.8. Басейнова дирекция „Черноморски район“ - Варна:

Разполага с експертен капацитет съобразно функциите на структурата.

2.1.2.9. Басейнова дирекция „Източнобеломорски район“ - Пловдив:

Разполага с експертен капацитет съобразно функциите на структурата.

2.1.2.10. Регионална дирекция „Социално подпомагане“ - Сливен:

Поддържа ресурс съобразно разчетите и функциите на структурата.

2.1.2.11. Областна дирекция „Земеделие“ - Сливен:

Разполагат с експертен капацитет съобразно функциите на структурата.

2.1.2.12. Регионална дирекция по горите - Сливен:

Разполагат с екипи и техника за намеса при необходимост и поискване.

2.1.2.13. Областно пътно управление - Сливен:

Разполагат с техника и ресурс, чрез договорите с пътноподдържащите фирми.

2.1.2.14. Напоителни системи клон „Средна Тунджа“:

Разполагат с техника и ресурс за изпълнение на дейности, съобразно дейността на предприятието.

2.1.2.15. Военно формирование 22220 - Сливен:

Координира по команден ред дейностите с Министерството на отбраната за реагиране при необходимост.

2.1.2.16. ЕВН „Електроразпределение“ ЕАД:

Разполага с аварийни екипи и техника за отстраняване на повреди по инфраструктурата им.

2.1.2.17. ЕСО - ЕАД отдел Сливен:

Разполага с аварийни екипи и техника за отстраняване на повреди по инфраструктурата им.

2.1.2.18. Регионален отдел „Надзор на язовирните стени и съоръженията към тях“ Пловдив:

Разполага с експертен капацитет съобразно функциите на структурата.

2.1.2.19. Юридически лица и еднолични търговци, включени в плановете за защита при бедствия на общините и/или областния план за защита при бедствия:

Разполагат с техника за използване при поискване.

2.1.2.20. Доброволни формирования, създадени по реда на Закона за защита при бедствия:

На територията на областта има формирани 7 доброволни формирования в общините Сливен - 4, Нова Загора - 1, Котел - 1 и Твърдица - 1, с общо 91 доброволци. Значителна част от доброволците са преминали обучение първи и втори модул и са оборудвани с лични предпазни средства. В община Сливен има противопожарен автомобил за доброволните

формирования. Предстои увеличаване на числения състав на доброволните формирования във всички общини до общо 110 души, съгласно стандарта за численост, финансиран от държавата.

2.1.2.21. Доставчици на основни услуги за населението, „В и К - Сливен" ООД, Мобилни оператори, Газоснабдяване, Оператори на радио мрежи, телевизионни мрежи и други средства за масово осведомяване на населението:

Разполагат с аварийни екипи и техника за отстраняване на повреди по изградената им инфраструктура и мрежи.

3. Готовност на населението:

При опасност от възникване на опасни събития (бедствия, извънредни ситуации и др. представляващи заплаха за живота, здравето или имуществото на гражданите), населението може да бъде оповестено със системата за ранно предупреждение при извънредни ситуации и бедствия **BG-ALERT**, чрез мрежите на мобилните оператори, до крайните устройства на гражданите (мобилни телефони, таблети и някои видове смарт часовници, които поддържат технологията Cell Broadcast Service.

Новоизградената и тествана системата ***BG-ALERT*** е допълнение към съществуващата национална система за ранно предупреждение.

Всички хора и общности трябва да са запознати с опасностите и рисковете, както и как да се подготвят и да се справят при бедствие.

Обучението на цялата общественост (обществената осведоменост) е основа за подобряване на нивото на устойчивост на общността на бедствия. В областта се работи в тази насока, чрез изпълнение на проекти от различни институции, но липсва систематизиран подход.

В детските и учебните заведения се извършва обучение по защита при бедствия, извършват се и задължителните тренировки за изпълнение на съответния план за защита при бедствия. Готовността и информираността на населението до 18 години е на сравнително добро ниво.

Работещите в предприятия с опасни производства също са добре информирани за рисковете на територията на предприятието и необходимите действия. Извършват се обучения и тренировки по изпълнението на съответния авариен план.

Работещите в предприятия от критичната инфраструктура, структури на министерства и ведомства и териториалните органи на изпълнителната власт са запознати с рисковете и реакцията при възникване на бедствие.

Последните природни бедствия доведоха до нарастване на обществената осведоменост, но все още има значителна необходимост от повишаване на действителната готовност - като наличие на семейни планове, аварийно захранване, хранителни запаси и др.

Въпреки това, най-рискова е групата на населението над 65 години. Необходимо е повишаване на осведомеността за вероятните бедствия на територията и начините за действие.

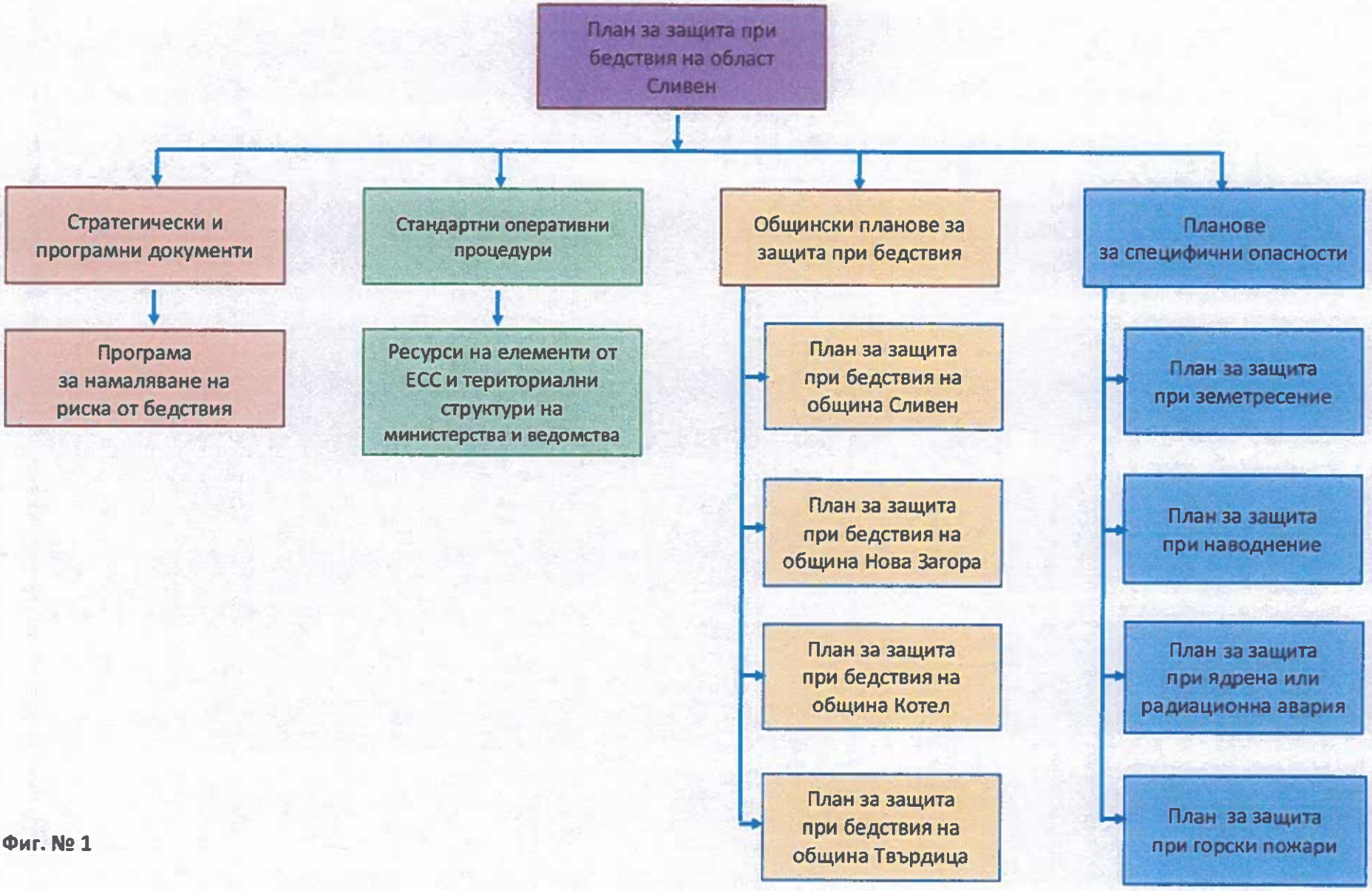
Особено рисков фактор при възникване на бедствия би могъл да е паниката и липсата на информация за развитието на бедствието, за действията на спасителните екипи и изпълнителната власт по овладяването му.

Мерките за готовност на съставните части на ЕСС и населението са представени в следващата таблица:

Мерки за готовност на съставните части на ЕСС и населението

ОПИСАНИЕ НА ПРОБЛЕМА ПО ОТНОШЕНИЕ ГОТОВНОСТТА	МЕРКИ ЗА ГОТОВНОСТ	МЕТОДИ, ДЕЙНОСТИ И СРЕДСТВА	ОТГОВОРНИ ИНСТИТУЦИИ
1. За всички идентифицирани рискове			
Постигане на устойчивост на обществото при бедствия			
Ниско ниво на обществена информираност за опасностите, възможните последствия и готовността за адекватно реагиране при ранно предупреждение и оповестяване при бедствия;	Разработване и прилагане на Стратегия за обществена осведоменост. Разработване и редовно актуализиране на уебсайта на областната администрация с подходяща информация за опасности и свързаните с тях мерки за готовност. Провеждане на обучение и повишаване на готовността на населението и бизнеса за рисковете от бедствия, и провеждане на тренировки за начините на поведение и действие и за изпълнението на необходимите защитни мерки	➧ Определяне със стратегията на приоритетни целеви групи, ключови за обществената осведоменост послания във връзка с опасностите; ➧ Методи за предаване на посланията до различни целеви групи - чрез съществуващи мрежи, подходящи медии и други средства; ➧ Методи за оценка / мониторинг на обществената осведоменост и готовност; ➧ Ресурси, материали и т.н.; ➧ Извършване на мониторинг и докладване за напредъка на Стратегията за обществена осведоменост; ➧ Поддържане и подобряване на СРПО; ➧ Провеждане на тренировки (най – малко един път годишно) по изпълнение на плановете за защита при бедствия.	Общински администрации, РДПБЗН, БЧК, МВР, ЮЛ и ЕТ, осъществяващи дейност в сгради и съоръжения за обществено обслужване с капацитет над 1000 места за посетители, в лечебни заведения за болнична помощ, училища и детски градини и в обекти, в които се осъществява дейност, която представлява опасност за възникване на бедствие.

ОПИСАНИЕ НА ПРОБЛЕМА ПО ОТНОШЕНИЕ ГОТОВНОСТТА	МЕРКИ ЗА ГОТОВНОСТ	МЕТОДИ, ДЕЙНОСТИ И СРЕДСТВА	ОТГОВОРНИ ИНСТИТУЦИИ
Изграждане на капацитет за управление на риска			
Нивото на капацитет и координацията между съставните части на ЕСС в случай на бедствия не е на необходимото ниво.	Разработване на планове зазащита при бедствия и плановеза изпълнение на задачите, произтичащи от ПЗБ на общинско и областно ниво. Подобряване на координацията и връзките наобластния план с други планове. Провеждане на обучения, семинари, тренировки и учения за подобряване на готовността за реагиране при бедствия, взаимодействието и координацията на органите наизпълнителната власт и съставните части на ЕСС; Поддържане на актуална информация за наличните ресурси на ЕСС и начина на привличането им. Участие на доставчиците на основни стоки/услуги впланирането на дейностите по реагиране и възстановяване при бедствия.	Провеждане най – малко един път годишно на тренировка и учение на щаба за изпълнение на задачите на ОПЗБ. Извършване на преглед на връзките и процедурите в областния план с тези в националния и общинските планове за защита при бедствия и плановете на структурите на ЕСС за изпълнение на задачите Провеждане на тренировки и учения за изпълнение на задачите от плановете на териториалните звена на централната администрация на изпълнителната власт и съставните части на ЕСС. Разработване на подходящи информационна система и процедури за поддържане на актуална информация за наличните ресурси на ЕСС и начина на привличането им. Включване на представители на доставчиците на основни стоки/услуги в планирането на дейностите по реагиране и възстановяване при бедствия, чрез участието им в заседания на Областния съвет за намаляване риска от бедствия, както и при провеждането на семинари, тренировки и учения.	Областна администрация, Общински администрации, ОДМВР, РДПБЗН, ЦСМП, БЧК и други териториалните звена на държавната администрация на изпълнителната власт; ВиК, EVN Електроразпределение Юг България АД, Юридически лица, включително юридически лица с нестопанска цел, и други, имащи отношение към намаляването на риска от бедствия в рамките на областта.

План за защита при бедствия на област Сливен
Стратегически и програмни документи
Програма за намаляване на риска от бедствия
Стандартни оперативни процедури
Ресурси на елементи от ЕСС и териториални структури на министерства и ведомства
Общински планове за защита при бедствия
План за защита при бедствия на община Сливен
План за защита при бедствия на община Нова Загора
План за защита при бедствия на община Котел
План за защита при бедствия на община Твърдица
Планове за специфични опасности
План за защита при земетресение
План за защита при наводнение
План за защита при ядрена или радиационна авария
План за защита при горски пожари

Фиг. № 1

Раздел V
РЕАГИРАНЕ

Съдържание: В раздел „Реагиране“ са определени оперативните мерки, структурите на ЕСС, процесите и отговорностите при възникване на бедствие и са регламентирани принципите, приоритетите и системите за реагиране, организационната рамка, функциите и задачите на съставните части на ЕСС (структури и организации на областно ниво), които ще бъдат задействани, развърнати и координирани по време на бедствие.

„Реагиране“ са действията, които са предприети непосредствено преди, по време на или незабавно след бедствието с цел спасяване на човешки живот, намаляване въздействията върху здравето, осигуряването на обществената безопасност и на основните потребности на засегнатите хора.

1. Принципи за реагиране:

Основните принципи за реагиране при възникване или опасност от възникване на бедствие са:

- *Поетапно предоставяне на сили и ресурси за защита.*

Отговорностите по реагиране са основно на общинско ниво В случай, че е необходима помощ на структурите на ЕСС на общинско ниво и/или наличните ресурси са недостатъчни или изчерпани, те ще бъдат подпомогнати от структурите на ЕСС на областно ниво. Ако необходимата помощ или ресурси надхвърлят наличните на областно ниво ще се иска помощ на национално ниво;

- *Управлението и координацията на дейностите по реагиране се осъществява на възможно най-ниското ефективно действащо ниво*

Управлението и координацията на дейностите по реагиране се осъществява на ниво структура с водеща роля и отговорности за реагиране в случай на инцидент. При опасност или нарастване на обстановката, управлението и координацията преминават на по-високо ниво, съответно областно или национално;

- *Отговорност за изпълнението на мерките за защита.*

Отговорната структура на ЕСС на общинско ниво може да привлича допълнителни ресурси от собствената институция или организация извън засегнатата територия или на областно ниво, в случай че операциите са от компетентността на една институция или организация. При операция която е от компетентността на конкретна институция или организация съгласно нормативен акт, при поискване на помощ от ръководителя на институцията или организацията, осъществяващи операцията, съответният кмет на засегнатата от възникналото събитие община или областният управител поемат координацията по привличане и осигуряване на необходимите ресурси от други структури на ЕСС, съгласно общинския или областния план за защита при бедствия. Областният управител поема управлението и координацията при извънредни събития съгласно настоящия план, в случай че: това бъде поискано от ръководителя на Националния щаб при определени обстоятелства и ситуация; е отправено искане от водещата институция или организация и областният управител прецени, че ситуацията и обстоятелствата налагат преминаване на управлението на областно ниво или това бъде разпоредено от министър-председателя.

Областният управител поема управлението и координацията и тогава, когато в Националния план за защита при бедствия или части към него е посочено, че най-ниското ниво на управление и координация е областното ниво;

• *Публичност на информацията за рисковете от бедствия и за дейността на органите на изпълнителната власт по защитата при бедствия.*

Структурите на ЕСС незабавно информират областния управител: за всяка операция която може или ще изисква помощ и въвеждане в изпълнение на общинския или областния план за защита при бедствия; за всяка възникнала или предстояща да възникне извънредна ситуация; за всяко обявено бедствено положение или въведен в изпълнение общински план за защита при бедствия.

2. Основни задачи на реагирането при бедствия:

- Опазване живота и здравето на хората;
- Ограничаване разрастването на бедствието;
- Поддържане на обществения ред и спазването на законите;
- Грижи за болни и ранени и хора в неравностойно положение (първа помощ, медицинска помощ, места за настаняване на евакуираните и др.);
- Осигуряване на основни стоки/услуги (храна, вода, укрития/места за настаняване, предоставяне на информация на населението);
- Осигуряване функционирането на държавното управление;
- Опазване на имуществото, включително сгради и имущество свързани с културно-историческото наследство;
- Опазване на природните ресурси и околната среда, доколкото позволяват обстоятелствата;
- Опазване на стопанските дейности.

3. Дейности и отговорности на структурите на ЕСС:

3.1. Органи на изпълнителната власт и съставни части на ЕСС на територията на областта:

3.1.1. Реагират при възникване на бедствие като въвеждат в изпълнение техните планове за защита при бедствия по чл. 9, ал. 6, 8 и 10 от ЗЗБ и координират дейностите с областния щаб за изпълнение на ОПЗБ;

3.1.2. В условията на възникнало бедствие и произтичащи от това ограничения, всяка от структурите на ЕСС координира действията си с другите взаимосвързани структури на ЕСС, за да:

✓ Оцени въздействието от събитието върху собствения си персонал, активи и предоставяни услуги;

✓ Активира създадената собствена организация за осигуряване на непрекъснатост на дейността;

✓ Продължи да изпълнява или да възстанови изпълнението на предоставяните услуги;

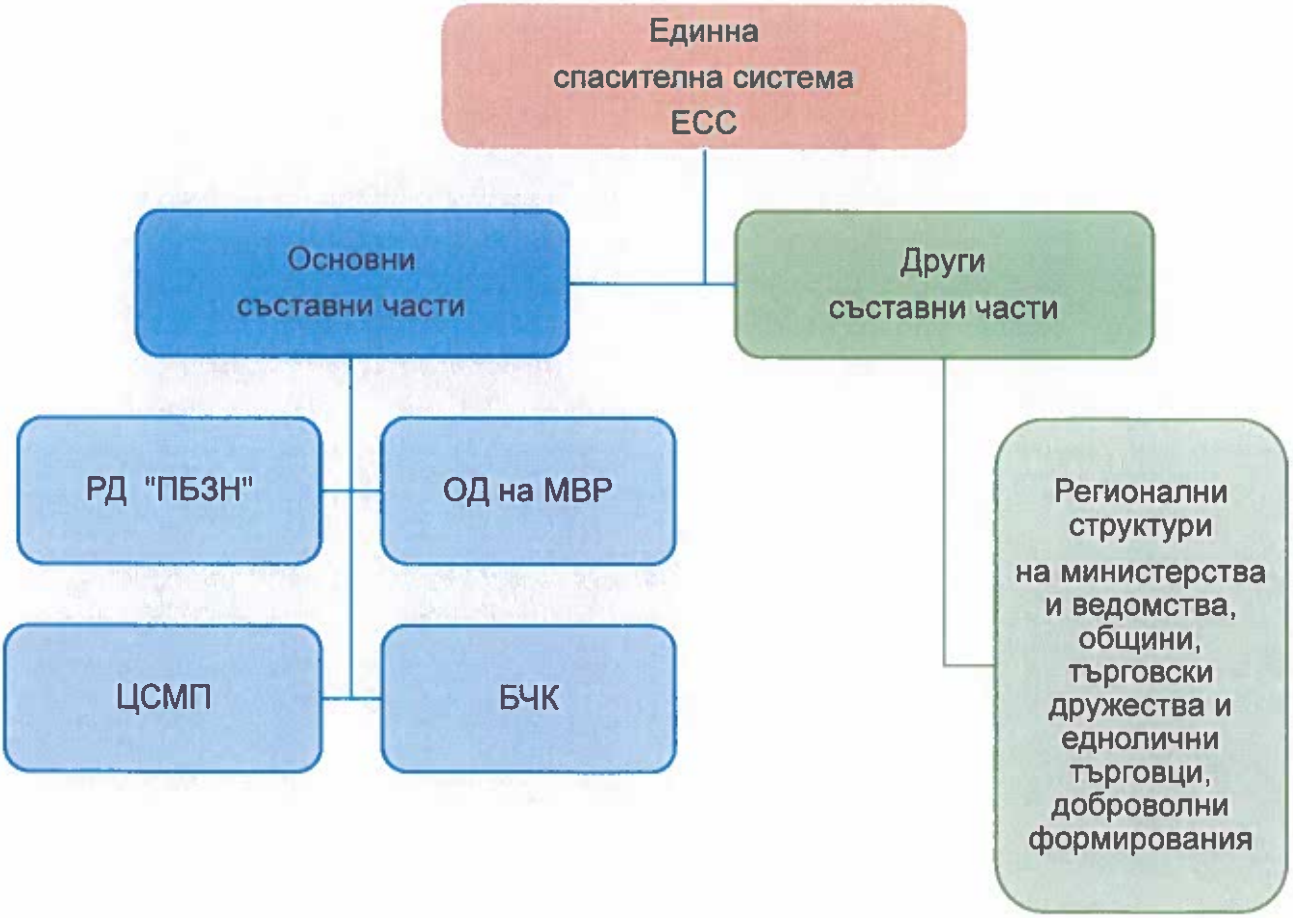
✓ Осъществява комуникацията със съответния щаб (ведомствен, общински, областен), другите реагиращи структури на ЕСС и населението;

✓ Синхронизира дейностите по реагирането с областния щаб и другите структури на ЕСС, с цел избягване на пропуски или дублиране на дейности.

3.2. Дейности по защита на населението в случай на опасност или възникване на бедствия са:

- Предупреждение;
- Изпълнение на неотложни мерки за намаляване на въздействието;
- Оповестяване;
- Спасителни операциите;
- Оказване на медицинска помощ при спешни състояния;
- Оказване на първа психологична помощ на пострадалите и спасителните екипи;
- Овладяване и ликвидиране на екологични инциденти;
- Защита срещу взривни вещества и боеприпаси;
- Операции по издирване и спасяване;
- Радиационна, химическа и биологична защита при инциденти и аварии с опасни вещества и материали и срещу ядрени, химически и биологични оръжия;
- Ограничаване и ликвидиране на пожари;
- Временно извеждане, евакуация, укриване и предоставяне на индивидуални средства за защита;
- Извършване на неотложни аварийно-възстановителни работи;
- Ограничаване разпространението и ликвидиране на възникнали епидемични взривове, епидемии и епизоотии от заразни и паразитни болести;
- Други операции, свързани със защитата.

Дейностите по защита на населението се изпълняват от съставните части на Единната спасителна система.

3.3. Описание на ролите, функциите и отговорностите при реагиране:

3.3.1. Регионална дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“ извършва дейности, регламентирани в Закона за МВР и Закона за защита при бедствия:

- Извършва пожарогасителна дейност по чл. 17, ал. 2, т. 3 от ЗМВР, която включва:
  - ✓ Определяне на начините и средствата за извършване на дейността;
  - ✓ Планиране на дейността;
  - ✓ Незабавно изпращане на сили и средства при съобщение за пожар;
  - ✓ Анализ и оценка на пожарната обстановка;
  - ✓ Привличане на допълнителни сили и средства;
  - ✓ Спасяване или евакуация на хора;
  - ✓ Ограничаване и ликвидиране на пожари;
- Осъществява спасителна дейност по чл. 17, ал. 2, т. 3 от ЗМВР, която включва:
  - ✓ Определяне на начините и средствата за извършване на дейността;
  - ✓ Незабавно изпращане на сили и средства при съобщения за бедствия и извънредни ситуации;
  - ✓ Анализ и оценка на произшествието;
  - ✓ Привличане на допълнителни сили и средства;
  - ✓ Спасяване или евакуация на хора;
  - ✓ Оказване на долекарска помощ на пострадалите;
  - ✓ Организиране транспортирането на пострадалите до лечебните заведения;
  - ✓ Ограничаване и ликвидиране на произшествието;
- Провежда неотложни аварийно-възстановителни работи и оперативна защита при наводнения по чл. 17, ал. 2, т. 6 от ЗМВР, които включват дейности за ограничаване на въздействието и подпомагане възстановяването на обекти на техническата инфраструктура при бедствия и извънредни ситуации;
- Осъществява операции по издирване и спасяване, които включват дейности по разузнаване, оказване на помощ и евакуация на хора, изложени на опасност, при:
  - ✓ Разрушаване на строежи или на части от тях;
  - ✓ Движения на маси (срутища, свлачища, кално-каменни порои, изкопни работи и др.);
  - ✓ Инциденти в повърхностни води с изключение на случаите по чл. 126, т. 3 от ЗМВР;
- Осъществява химическа, биологическа и радиационната защита по чл. 17, ал. 2, т. 6 ЗМВР, която включва дейности за подпомагане ограничаването на последствията при бедствия и инциденти с опасни химични вещества и смеси, опасни биологични агенти или радиоактивни вещества и материали;
- Поддържа в постоянна готовност личен състав, пожарна и спасителна техника за осъществяване на пожарогасителна и спасителна дейност;
- Осъществява ранно предупреждение и оповестяване при бедствия и при въздушна опасност на органите на изпълнителната власт и населението по реда, определен в наредбата по чл. 62, ал. 2, т. 5 от Закона за защита при бедствия. Ранното предупреждение и оповестяването при бедствия и при въздушна опасност на органите на изпълнителната власт и на населението по чл. 17, ал. 2, т. 7 ЗМВР обхващат: предоставяне на информация за приближаваща или непосредствена заплаха от възникване на бедствие или въздушна опасност на определен кръг лица - органи на изпълнителната власт и сили за реагиране на

ЕСС, с цел повишаване на готовността им за реагиране и предприемане на необходимите мерки; оповестяване с акустични сигнали и гласова информация на големи групи хора на определена територия за предстоящо или настъпило бедствие или въздушна опасност и излъчване на указания за необходимите предпазни мерки и действия.

✓ При поискване от областния управител (като ръководител на областния щаб), РД „ПБЗН“ подпомага други операции по реагиране за които разполага с обучен персонал и подходящо оборудване;

✓ Други операции, свързани със защитата.

3.3.2. Областна дирекция на МВР - Сливен:

- Осигурява обществения ред и сигурност при бедствия, като осъществява дейности по противодействие на престъпността и заплахите за националната сигурност, опазване на обществения ред и разследването на престъпления;
- Осигурява обществения ред и защитата на живота и имуществото на хората и подпомага структурите на ЕСС при необходимост;
- Извършва разузнаване на територията засегната от бедствието;
- Осъществява контрол на трафика и движението на хора, включително охрана и контрол на пътищата за достъп;
- Извършва идентификация на загинали и ранени лица и уведомяване на техните близки;
- Осигурява охраната на евакуираните райони и собствеността на загинали, ранени и евакуирани лица;
- Организира провеждането на разследвания, съвместно със следователите и районната прокуратура;
- Организира на информационен център, който да осигури предоставяне на обща информация на заинтересованите лица от населението за инцидентите и бедствените ситуации, включително за загинали, ранени и евакуирани лица;
- Осигурява регистрацията и систематизирането на информацията за загинали, ранени и евакуирани лица при бедствия;
- При поискване от областния управител (като ръководител на областния щаб), ОД МВР подпомага други операции по реагиране за които разполага с обучен персонал и подходящо оборудване.

3.3.3. Център за спешна медицинска помощ - Сливен:

- Координира дейностите по оказване на спешна медицинска помощ на заболели и пострадали лица;
- Реагира при инциденти и бедствия с наличния персонал и оборудване;
- При пристигане на мястото на инцидента, приема изпълнението на съответната роля в координираната система за управление при бедствие в случай, че е установена такава. Оказва спешна медицинска помощ и транспортира заболели и пострадали лица;
- Извършва медицинска сортировка, стабилизиране и транспортиране на пострадалите, като осъществява координация с местните и областни болници за транспортирането на пострадалите лица до съответните лечебни заведения;
- Създава комуникации и координация на терен с другите части на ЕСС и радио или телефонни комуникации с болниците. Осигурява координирани комуникации и управлява медицинските дейности и всички екипи на терен, участващи в реагирането;

• При поискване от координатора на медицинските дейности осигурява и/или поема отговорностите за транспортиране на създадени медицински екипи и тяхното оборудване до местата на инцидентите или приемащите болници;

• При необходимост участва в евакуацията на пациенти от болнични заведения, засегнати от бедствието.

3.3.4. Областен съвет на Български Червен кръст - Сливен:

• Въвежда доброволните екипи на БЧК в действия за ограничаване на последиците от бедствия, съгласно плановете на областно и национално ниво;

• Подпомага на дейността на специализираните екипи за работа при бедствия, в съответствие с квалификацията и мястото в системата за работа при бедствия на БЧК;

• Оказва първа психологическа помощ;

• Участва в извършването на оценка на нуждите при бедствие;

• Извършва дейности по събиране, получаване, съхраняване и разпределяне на хуманитарни помощи и дарения от страната и чужбина;

• Извършва издирване на членове на семейства, разделени в резултат на бедствието и поддържа система за подпомагане на семействата за намиране на своите близки;

• Подпомага лица, търсещи закрила в Република България, регистрирани в Държавна агенция за бежанците към Министерски съвет, лица с хуманитарен статут, лица със статут на бежанец, лица получили временна закрила и мигранти.

3.3.4. Други съставни части на Единната спасителна система:

Предоставят помощ при поискване. Запазват институционалната или организационна принадлежност и определените им функции или предмет на дейност. Въоръжените сили предоставят помощ при провеждане на спасителни и неотложни аварийно-възстановителни работи с разрешение на министъра на отбраната въз основа на искане на съответния държавен орган.

3.4.1. Областна администрация - Сливен:

3.4.1.1. Съвместно с ОД на МВР координира дейностите по информиране на населението, като:

Подпомагат ефективното провеждане на операциите чрез координиране предоставянето на официални съобщения и информация на медиите и населението за ситуацията, включително за предприетите или планирани мерки. Това може да изисква:

• Създаване на информационен център за медиите, организиране на медийни пресконференции от името на областния управител и когато е подходящо, организиране на достъп на представителите на медиите до засегнатата от бедствието зона;

• Подготовка на съобщения до медиите от името на областния управител и областния щаб;

• Подготовка, предоставяне за одобрение и издаване от областния управител на официални предупреждения и съобщения за населението, които ще се разпространяват чрез електронните медии;

• Създаване и поддържане на регистър на наличния персонал за подпомагане и осъществяване на дейностите за връзки с обществеността.

3.4.1.2. Съвместно с РД ПБЗН координира дейностите по създаване и поддържане на надеждни комуникации за осъществяване на координацията на операциите по реагиране и възстановяване, като:

• Предоставят консултации и подпомагат областния щаб, относно създаване и поддържане на надеждни комуникации за координация на операциите по реагиране и възстановяване;

• Предоставят консултации и подпомагат дейностите по осигуряване на алтернативни комуникационни връзки в случай на претоварване или необходимост от осигуряване на по-голям капацитет;

• Предоставят консултации и подпомагат дейностите по осигуряване на алтернативни средства за комуникация при отказ на нормалните телефонни линии.

3.4.1.3. Съвместно с общинските администрации осъществява координацията на дейностите по осигуряването на:

А) Инженерна помощ на структурите на ЕСС участващи в реагирането, включително:

• Координация на ресурсите, които могат да бъдат специфични артикули, инженерно оборудване или персонал;

• Техническа помощ или експертиза;

• Планиране на очаквани нужди.

Б) Всички ресурси, необходими за операциите по реагиране и възстановяване и извършване на неотложни аварийни и възстановителни работи, включително:

• Почистване и възстановяване на пътища и пътни мостове;

• Разрушаване или укрепване на сгради и съоръжения;

• Премахване на отломки;

• Изграждане при необходимост на инсталации и съоръжения за осигуряване на електричество, вода, канализация и газ, временно или за постоянно;

• Изграждане на диги за защита от наводнения;

• Поддържане на основни услуги (доставки на електричество, вода, комуникации и др.);

• Други свързани инженерни дейности.

3.4.1.4. Осъществява координацията на областно ниво на дейностите по осигуряване на доставките на енергия и основни услуги във взаимодействие с кметовете на общини и общинската администрация, като:

• Осигуряват необходимите доставки на енергия за структурите ЕСС, участващи в реагирането;

• Координират (съвместно със структурите отговорни за координацията и изпълнението на задачите/дейностите в областта на неотложни аварийни и възстановителни работи) осигуряват захранването с електрическа енергия, вода, горива, включително газ, за временно или постоянно;

• Координират предоставянето при необходимост консултации на ръководителя на областния щаб (областния управител) от операторите и доставчиците на основни услуги (електроснабдяване, доставки на горива, телекомуникации, водоснабдяване).

ЗАБЕЛЕЖКА: *Задачите/дейностите по координация и осигуряване на доставките на енергия и основни услуги, които ще се осъществяват от Областна администрация-Сливен във взаимодействие с кметовете на общини и общинските администрации, не засягат управлението на процесите и дейностите по нормално възстановяване на доставките на услугите, които се извършват от операторите и доставчиците на услуги. Целта е координиране на дейностите по реагиране в случай на бедствие с големи мащаби.*

3.4.2. Общински администрации Сливен, Нова Загора, Котел и Твърдица:

- Осигуряват човешки и материални ресурси и оборудване, според наличността им при поискване за подпомагане на операциите по реагиране и възстановяване при бедствия;
- При поискване осигуряват експертиза и помощ на структурите на ЕСС, участващи в изпълнението на този план;
- Поемат водещата роля и подпомагат операциите по възстановяване на територията на засегнатата община.

3.4.3. Регионална здравна инспекция - Сливен:

РЗИ организира, координира и провежда дейността по медицинско осигуряване при бедствия и епидемии, независимо от причините за тяхното възникване, съвместно с лечебните и здравните заведения на територията на областта и във взаимодействие с БЧК.

А) Планира и организира здравните дейности при бедствия, като осигурява координирана болнична и спешна медицинска помощ за пострадалите в засегнатата/засегнатите/ от бедствие територия/територии/ в областта;

Б) Координира и контролира мобилизирането на здравните ресурси за реагиране при бедствия, включително:

- Планира, организира и контролира дейностите по медицинското осигуряване на населението при бедствия;
- Организира и осъществява противоепидемични и хигиенни дейности и санитарен контрол в засегнатата територия;
- Координира дейностите на лечебните заведения и на местните държавни и общински органи и други организации по отношение на надзора на заразните болести;
- Следи и анализира епидемичната обстановка на територията на областта, планира и предприема мерки за предотвратяване и овладяване на епидемичните ситуации;
- Организира дейностите по ранно оповестяване и организиране на отговор в случай на възникване на заразни болести, епидемични взривове и/или епидемии, както и при използване на биологични агенти за нанасяне на вреда;
- Извършва епидемиологични проучвания на болни от заразни и паразитни болести, епидемични взривове и епидемии, възникнали по хранителен, воден и контактно-битов път; подпомага и методично ръководи лечебните заведения при разработването и провеждането на мерки за ограничаване епидемичните взривове и тяхната превенция;
- Организира и провежда микробиологична и вирусологична диагностика за нуждите на надзора на заразните болести;
- Извършва микробиологични изследвания и анализи за определяне на ефективността на провежданите дезинфекции и стерилизации;
- Извършва изследвания, свързани с провеждане на мерки за ограничаване, намаляване и ликвидиране на негативните ефекти от въздействието на факторите на средата от екологични произшествия, аварии и бедствия върху здравето на населението;
- Предоставя консултативна и експертна помощ.

В) В съответствие със Закона за здравето, директорите на РЗИ и лечебните и здравни заведения отговарят за осъществяване на управлението, организацията и ресурсното осигуряване на здравната помощ при бедствия.

Г) Съветът за медицинско осигуряване при бедствия към директора на РЗИ осъществява медицинското осигуряване на населението при бедствия, аварии и катастрофи.

3.4.4. Областна дирекция по безопасност на храните - Сливен:

- Извършва установяване, диагностика, оценка на риска и наблюдение на болестите по животни и растения;
- Организира и провежда противоепизоотични мероприятия за ограничаване и ликвидиране на болести по животните, хранителни отравяния при хора и животни и мероприятия за ограничаване и ликвидиране на огнища от карантинни вредители;
- Осъществява контрол и при необходимост извършва дезинфекция, дезинсекция, дератизация и девастация;
- Осъществява лабораторни изследвания за диагностика на болести по животните и растенията, безопасност и качество на суровини, храни, фуражи, растителни продукти, почви;
- Осигурява бързо и адекватно действие на областно ниво при наличие на информация за опасност за човешкото здраве, свързана с храни и фуражи, както и сигнали за други извънредни ситуации, засягащи здравния статус на животните и растенията и/или контрола и безопасността на храните и фуражите;
- Координира с Централното управление на БАБХ дейностите за осигуряване на необходимите вещества и материали за вземане на проби, изпитване, почистване, дезинфекция, обеззаразяване, лечение на животни и унищожаване на трупове на животни при бедствия и извънредни ситуации;
- Извършва дезинфекция на замърсени зони, сгради и превозни средства;
- Участва в унищожаването и загробването на животни, растения и продукти при необходимост;
- Осъществява карантинен контрол за придвижването и транспортирането на животни и растения;
- Осигурява обучен персонал за да се гарантира наблюдението по спазването на въведена карантина;
- Администрира финансовите обезщетения и помощи за собствениците на унищожени животни, храни, фуражи и др., свързани с прилагането на мерки за овладяване и ликвидиране на опасни заразни болести, в съответствие с действащото национално законодателство;
- Участва в оценяването на загубите и щетите от унищожаването на животни, храни, фуражи и инвентар;
- Координира доставките и разпределението на фуражи и други материали, необходими за изхранване и опазване на животните на хора и стопанства в засегнатите от бедствието територии;
- С помощта на другите подпомагащи и участващи в реагирането структури на ЕСС, координира дейностите и осигурява предоставянето на грижи за диви и домашни животни и домашни любимци на лица евакуирани от зоната засегната от бедствието;
- Изготвя регионален план за действие при опасност или възникване на заразни болести по животните и предлага мерки за контрол на болестите и опазване на животните при бедствие;
- При поискване от областния управител (като ръководител на областния щаб), подпомага други операции по реагиране за които разполага с обучен персонал и подходящо оборудване.

3.4.5. Регионална инспекция по околна среда и водите - Стара Загора:

- Консултира и подпомага дейностите по реагиране и възстановяване при бедствие, във връзка с опазването на околната среда;
- Консултира и координира предоставянето на експертиза/научна помощ на Ръководителя на операциите при осъществяването на дейности по ограничаване и отстраняване на замърсяване на почви, повърхностни и подземни води на територията на областта;
- Консултира и координира предоставянето на експертиза/научна помощ на структурите на ЕСС, участващи в операциите по реагиране, в случай на опасност или възникване на инциденти, свързани с изтичане на опасни вещества и субстанции;
- Консултира и подпомага структурите на ЕСС, участващи в операциите по реагиране и възстановяване, относно депонирането на отпадъците в резултат на бедствието, включително на опасни или замърсени материали;
- След събирането на отпадъците, координира дейностите по почистване и обезвреждане на опасните материали, които представляват заплаха за околната среда;
- При поискване от областния управител (като ръководител на областния щаб), подпомага други операции по реагиране, за които разполага с обучен персонал и подходящо оборудване.

3.4.6. Регионално управление на образованието - Сливен:

Извършва координация с директорите на образователните институции по прилагането на Плана за защита при бедствия на пребиваващите при възникнали бедствия.

3.4.7. Басейнови дирекции „Дунавски район", „Черноморски район" и „Източнобеломорски район":

- Консултират и подпомагат дейностите по реагиране и възстановяване при бедствие, във връзка с опазването на повърхностните и подземните води в зоната за отговорност;
- Консултират и координират предоставянето на експертиза/научна помощ на ръководителя на операциите при осъществяването на дейности по ограничаване и отстраняване на замърсяване на повърхностни и подземни води на територията на областта;
- Консултират и координират предоставянето на експертиза на структурите на ЕСС, участващи в операциите по реагиране, в случай на опасност или възникване на наводнения (речни наводнения, наводнения вследствие на авария или разрушаване на хидротехническо съоръжение);
- Консултират и подпомагат структурите на ЕСС, участващи в операциите по реагиране и възстановяване, относно депонирането на отпадъците в резултат на бедствието, включително на опасни или замърсени материали, с оглед опазване на повърхностните и подземни води от замърсяване;
- При поискване от областния управител (като ръководител на областния щаб), подпомагат други операции по реагиране, за които разполагат с обучен персонал и подходящо оборудване.

3.4.8. Регионална дирекция „Социално подпомагане" - Сливен:

Участва в извършването на оценка на нуждите при бедствие и съдейства за осигуряването на подслон, продукти от първа необходимост, храна и вода. Съвместно с ОС на БЧК извършва организация по набиране и предоставянето на помощи на пострадали.

3.4.9. Областна дирекция „Земеделие“ - Сливен:

Участва с експертен персонал при възникнали бедствия.

3.4.10. Регионална дирекция по горите - Сливен:

Участва с техника, експертен персонал и организирани групи в гасенето на пожари в горски територии, както и при овладяване на болести по горската флора и фауна. При поискване от областния управител (като ръководител на Областния щаб), подпомага други операции по реагиране, за които разполага с обучен персонал и подходящо оборудване.

3.4.11. Областно пътно управление - Сливен:

- При поискване от областния управител, ръководителя на операциите или структури на ЕСС участващи в реагирането координира осигуряването на транспорта, като поддържа, доколкото условията позволяват, функционирането на пътищата за осигуряване на превоза на хора, стоки и товари. Задачите могат да включват: осигуряване придвижването на техника и персонал на службите за спешно реагиране и структурите на ЕСС; осигуряване придвижването на спешни доставки и стоки, включително вода, храна и горива; осигуряване придвижването и евакуацията на хора; оказване на помощ за медицинския транспорт;
- Поддържа пътните условия и осигурява функционирането на пътищата, включително предоставя информация на структурите на ЕСС и населението за състоянието на пътищата, трафика и интензитета на движение, главните и обходните маршрути, организацията на движението, затварянето на пътища и пътни участъци;
- При поискване от областния управител (като ръководител на областния щаб), подпомага други операции по реагиране за които разполага с обучен персонал и подходящо оборудване.

3.4.12. Напоителни системи клон „Средна Тунджа“:

Участва с техника, експертен персонал и работни групи при овладяването на бедствия вследствие на увредени диги, язовири и хидротехнически съоръжения собственост на дружеството. При поискване от областния управител (като ръководител на областния щаб), подпомага други операции по реагиране за които разполага с обучен персонал и подходящо оборудване.

3.4.13. Военно формирование 22220 - Сливен:

Въоръжените сили предоставят помощ при провеждане на спасителни и неотложни аварийно-възстановителни работи с разрешение на министъра на отбраната въз основа на искане на съответния държавен орган. Оказва съдействие по координация с военните формирования, участващи в ликвидирането на бедствия на територията на областта или възникнали бедствия на територията на военни обекти. Процедурата по искане на помощ от въоръжените сили на Република България е описана в приложение № 31 и приложение № 32.

3.4.14. ЕВН „Електроразпределение“ ЕАД:

Участват с техника, екипи и експертен персонал при извършване на аварийни дейности, възникнали в района на бедствието. При поискване от областния управител (като ръководител на областния щаб), подпомага други операции по реагиране за които разполага с обучен персонал и подходящо оборудване.

3.4.15. ЕСО - ЕАД отдел Сливен:

Участват с техника, екипи и експертен персонал при извършване на аварийни дейности, възникнали в района на бедствието. При поискване от областния управител (като

ръководител на областния щаб), подпомага други операции по реагиране за които разполага с обучен персонал и подходящо оборудване.

3.4.16. Регионален отдел „Надзор на язовирните стени и съоръженията към тях“ Пловдив:

Консултира и координира предоставянето на експертиза на структурите на ЕСС, участващи в операциите по реагиране, в случай на опасност или възникване на наводнения (наводнения вследствие на авария или разрушаване на хидротехническо съоръжение).

3.4.17. Юридически лица и еднолични търговци, включени в плановете за защита при бедствия на общините и/или областния план за защита при бедствия:

Предоставят помощ при поискване. Участват с техника, специалисти и материали при неотложни аварийни дейности, съобразно решенията на Областния щаб за защита при бедствия.

3.4.18. Доброволни формирования, създадени по реда на Закона за защита при бедствия:

По-голямата част от доброволците от общини Сливен, Нова Загора, Котел и Твърдица са преминали обучение и са оборудвани с лични предпазни средства. В община Сливен има противопожарен автомобил за доброволното формирование. Доброволните формирования са оборудвани частично с инструменти и технически средства.

Доброволните формирования подпомагат основните съставни части на ЕСС, като изпълняват следните основни дейности по защитата на населението:

- Спасителни операции;
- Ограничаване и ликвидиране на пожари;
- Операции по издирване и спасяване;
- Извършване на неотложни аварийно-възстановителни работи;
- Оказване на първа помощ на пострадалите е при пожари, бедствия и извънредни ситуации;
- Други операции, свързани със защитата.

Доброволците могат да извършват дейностите, съобразно завършените курсове за обучение и придобитата квалификация;

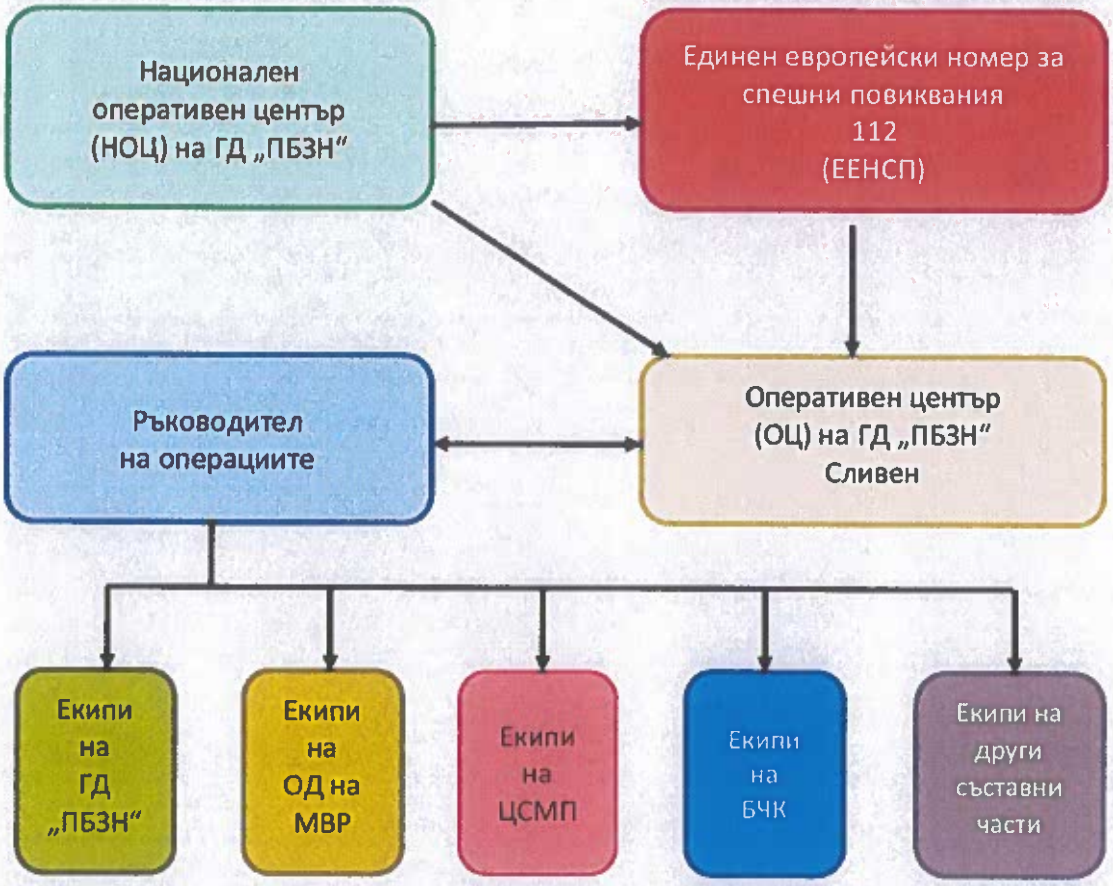
3.4.19. Доставчици на основни услуги за населението, „В и К Сливен“ ООД, Мобилни оператори, Газоснабдяване, Оператори на радио мрежи, телевизионни мрежи и други средства за масово осведомяване на населението:

Предоставят помощ при поискване. Извършват дейности съобразно спецификата им на работа и съобразно решенията на Областния щаб за защита при бедствия.

3.4.20. Държавно предприятие радиоактивни отпадъци (ДПРАО) и Агенцията за ядрено регулиране (АЯР):

Предоставят помощ при поискване. Извършват дейности по събиране, изземване и извозване на ядрено гориво, радиоактивни източници и материали, и/или радиоактивни отпадъци.

В случай на опасност или възникване на бедствие органите на изпълнителната власт и съставните части на ЕСС на територията на областта осигуряват персонал и ресурси за изпълнението на дейностите по чл. 19, ал. 1 от Закона за защита при бедствия.

Всяка от структурите на ЕСС изготвя и поддържа актуални списъци на собствените ресурси, в съответствие с възложените отговорности и дейности по изпълнението на този план. Списъците с ресурси на структурите на ЕСС са представени в приложение № 33.

Вредно въздействие, функции, задачи и отговорни структури при реагиране

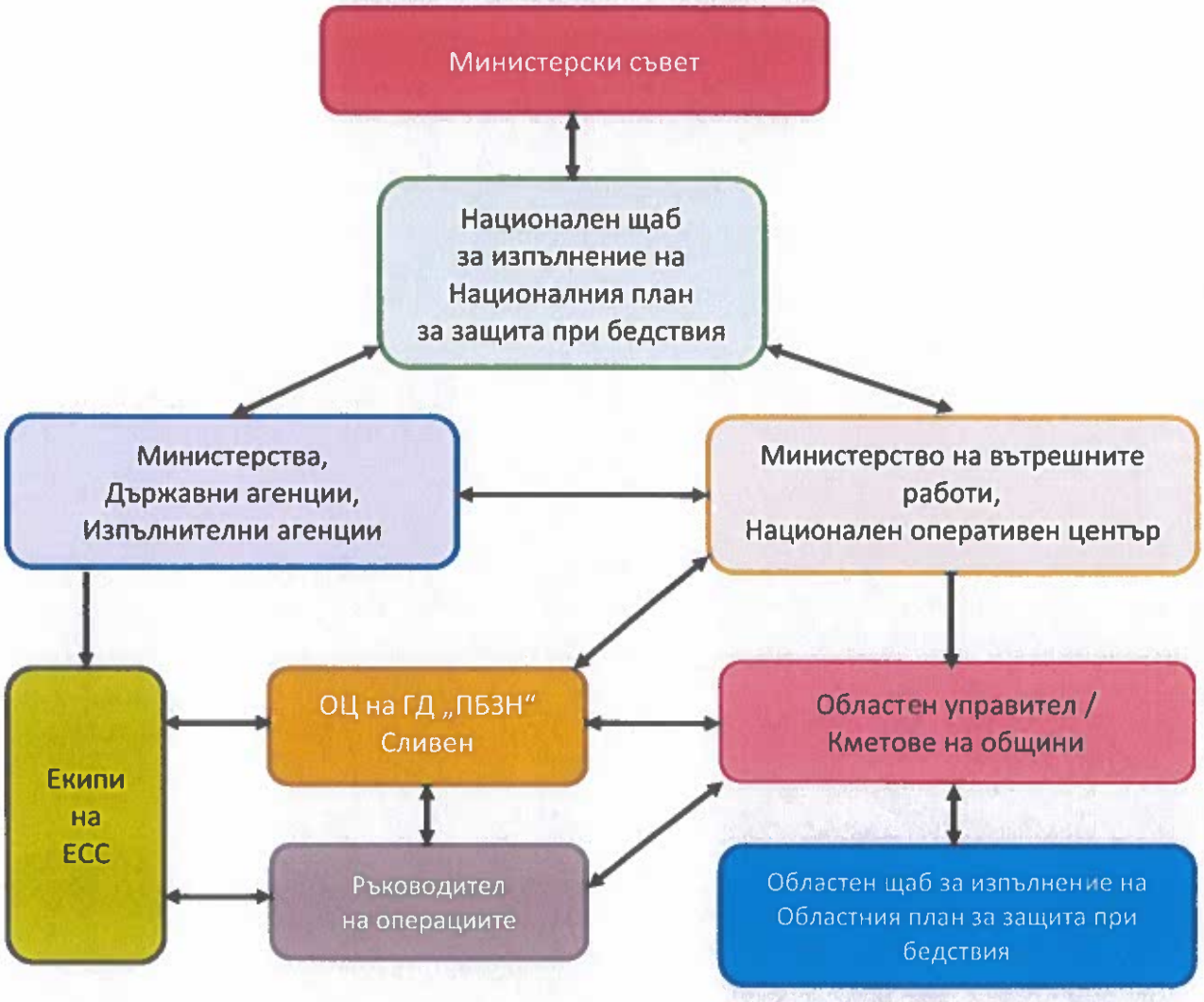
Вредно въздействие/ последствия	Функции / Задачи	Водеща отговорна структура
Разрушени жилищни сгради	1. Търсене и спасяване.	РДПБЗН Сливен
	2. Евакуация.	Провежда се след заповед на: • Кмет на община, • Областен управител. Участват РД „ПБЗН“, ОД на МВР, Доброволни формирования, други части на ЕСС, съгласно разчети за евакуация
	3. Оказване на медицинска помощ.	ЦСМП Сливен, РЗИ Сливен, лечебни заведения за болнична помощ на територията на областта и общопрактикуващи лекари
	4. Настаняване на евакуираните.	Общински администрации
	5. Оценка на сградите.	
	6. Спиране на електрозахранване, газоподаване и водоснабдяването	Общински администрации Екипи на ЕВН, екипи на газови доставчици и В и К дружество
	7. Осигуряване на обществения ред и охрана на обекти	ОД на МВР

Вредно въздействие/ последствия	Функции / Задачи	Водеща отговорна структура
Разрушени обществени сгради.	1. Търсене и спасяване 2. Евакуация 3. Оказване медицинска помощ 4. Оценка на сградите 5. Спиране на електро-захранването, газоподаването и водоснабдяването 6. Осигуряване на обществения ред и охрана на обекти	РД „ПБЗН“ Провежда се след заповед на: • Кмет на община, • Областен управител. РД „ПБЗН“, ОД на МВР, ДФ, други части на ЕСС съгласно разчети за евакуация ЦСМП Общински администрации Екипи на ЕВН, екипи на газови доставчици и В и К дружество ОД на МВР
Разрушени инфраструктурни съоръжения.	1. Оценка на щетите и годността 2. Алтернативи	Собственик на съоръжението
Пострадали хора.	1. Оказване на спешна медицинска помощ 2. Настаняване в болнични заведения	ЦСМП РЗИ
Човешки жертви.	1. Идентифициране 2. Съхранение и погребване	ОД на МВР Общински администрации
Евакуирани хора.	1. Установяване на самоличност 2. Осигуряване на подслон 3. Осигуряване на храна 4. Хигиенни мероприятия 5. Медицинска помощ	ОД на МВР Общински администрации, РДСП Общински администрации, РДПС, ОС на БЧК Общински администрации, РДПС РЗИ
Недостиг на медикаменти, места в болници .	Осигуряване на медикаменти и места в болници	РЗИ
Замърсени водоизточници за питейни и битови нужди.	Контрол на водоизточниците за питейни и битови нужди	В и К дружество
Разлив на опасни вещества.	1. Ограничаване на разливи 2. Събиране и извозване на веществата	РД „ПБЗН“ Собственици на вещества (обекти за съхранение)
Пожари.	1.Ограничаване разпространението на пожара. 2. Евакуация при необходимост	РД „ПБЗН“, РДГ РДПБЗН
Замърсяване на въздух с опасни вещества.	1. Замервания на показатели 2. Евакуация при необходимост	РИОСВ РДПБЗН
Замърсяване на почви с опасни вещества.	1. Вземане на проби и оценка на показателите 2. Евакуация при необходимост 3. Отстраняване на замърсени почви	РИОСВ РД „ПБЗН“ Общински администрации

Вредно въздействие/ последствия	Функции / Задачи	Водеща отговорна структура
Замърсяване на повърхностни и подземни води	1. Вземане на проби и оценка на показателите 2. Мероприятия по пречистване и ограничаване на замърсяването	РЗИ и РИОСВ РЗИ и РИОСВ
Замърсяване и недостиг на храни	1. Събиране и унищожаване на замърсени храни 2. Доставки на необходимите храни 3. Организиране на кухни	ОД БХ Общини и БЧК РДСП и ОС на БЧК
Убити животни	Събиране и загробване	ОДБХ и общини
Разрушени ферми и избягали животни	Събиране на животните и оценка на щетите на фермите	Собственици
Разрушени хидротехнически съоръжения	1. Оповестяване на застрашените жители 2. Евакуация 3. Оценка на щетите	РД „ПБЗН“, ОД на МВР, кметове на общини. Провежда се след заповед на: • Кмет на община, • Областен управител. РД „ПБЗН“, ОД на МВР, ДФ, други части на ЕСС съгласно разчети за евакуация. Комисии от общинските администрации и собственици на съоръжения
Нарушено водоподаване и водоснабдяване	Оценка на съоръженията и осигуряване на алтернативи	В и К дружество
Нарушени комуникации	Оценка на съоръженията и осигуряване на алтернативи	Доставчици на мобилни услуги
Нарушено електрозахранване	Оценка на съоръженията и осигуряване на алтернативи	ЕВН и МЕПР
Нарушено снабдяване с продукти от първа необходимост	Осигуряване на продукти от първа необходимост	Общински администрации
Нарушено снабдяване с горива	Осигуряване на необходимите горива	Общински администрации
Нарушени битови условия	1. Почистване и дезинфекция на сгради и помещения 2. Осигуряване на минимално необходими битови условия за живеене	Собственици на имоти и общините РДСП и кметове на общини
Йодна профилактика	1. Осигуряване на таблетки йод 2. Съхраняване, раздаване и контрол по приемане	РД „ПБЗН“ Общини и РЗИ
Нарушени транспортни комуникации	Осигуряване на проходимост на пътищата или алтернативи	ОПУ

4. Организация, управление и координация на дейностите по реагиране:

Организацията, взаимовръзките в процеса на управление и координация на дейностите по реагиране са представени най-общо на следващата графика.

4.1. Активиране изпълнението на Областния план за защита при бедствия:

Областния план за защита при бедствия се въвежда в изпълнение от областния управител със заповед, при следните случаи:

- Когато се провеждат операции по реагиране при бедствие на общинско ниво, при които може да е необходима помощ от областно ниво и кметът на засегнатата община поиска обявяване на бедствено положение от областния управител, когато не могат да бъдат обезпечени дейностите по чл. 19, ал. 1 от Закона за защита при бедствия, чрез изпълнението на общинския план за защита при бедствия;
- Когато се провеждат операции по реагиране при бедствие на територията на две и повече общини и е необходимо да се осъществява координация на областно ниво;
- Когато е посочено в специфични планове (плановете за конкретни специфични опасности - за наводнение, земетресение, ядрена или радиационна авария по чл. 9, ал. 2 ЗЗБ, външните аварийни планове по чл. 108, ал. 1 от Закона за опазване на околната среда или други помощни планове) или в Националния план за защита при бедствия;
- По заповед на министър-председателя или по искане на ръководителя на Националния щаб по чл. 62а, ал. 2 от Закона за защита при бедствия;

• Ако се случва, случило се е или има опасност да се случи бедствие, при което управлението на операциите по реагиране е необходимо да се осъществява на областно ниво;

• Общото ръководство се осъществява по хоризонтала между съставните части на ЕСС, участващи в реагирането при бедствие, а командването е по вертикала в рамките на всяка съставна част на ЕСС и се осъществява от представител на съответната структура, притежаващ необходимите за това правомощия.

4.2. Областен управител:

• Организира и ръководи защитата при бедствия в областта;

• Създава организация за ранно предупреждение за бедствия;

• Създава със заповед Областен щаб за изпълнение на областния план за защита при бедствия и за взаимодействие с националния и общински щабове;

• Със заповед определя ръководител на операциите;

• Може да обяви бедствено положение на територията на областта или на част от нея (при изпълнение на условията по чл. 48, ал. 3 от ЗЗБ);

• Разпорежда оповестяването на членовете на Областния щаб за защита при бедствия. Съгласно заповедта оповестяването се извършва от ОЦ на РД „ПБЗН“ или от ОСС.

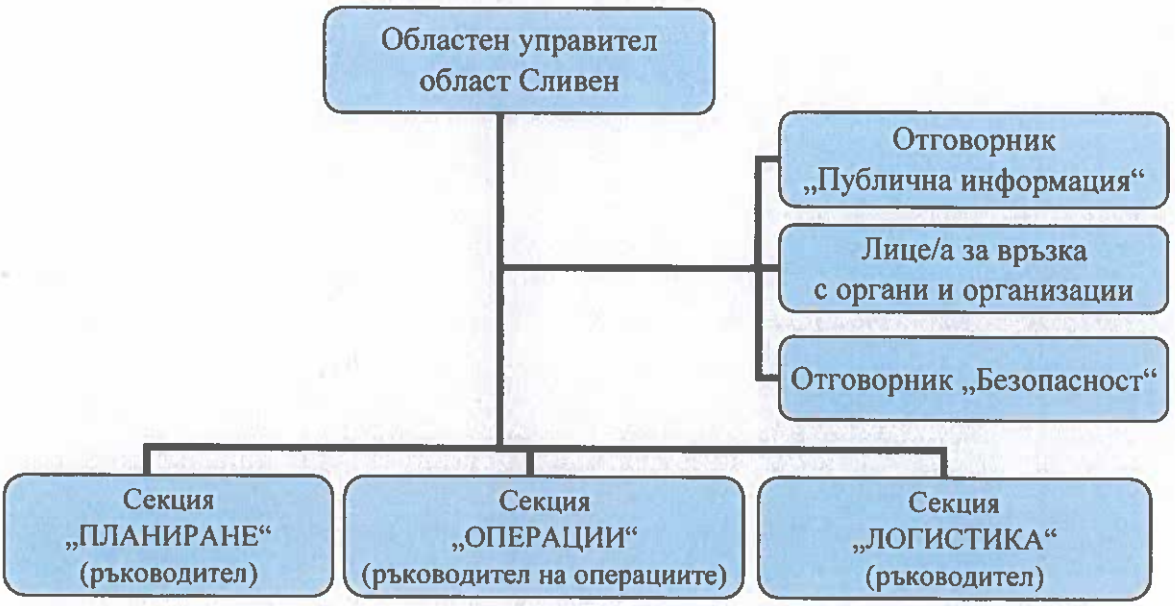
4.3. Областният щаб за изпълнение на Областния план за защита при бедствия и за взаимодействие с Националния и общинските щабове извършва:

• Анализ и оценка на обстановката при бедствие;

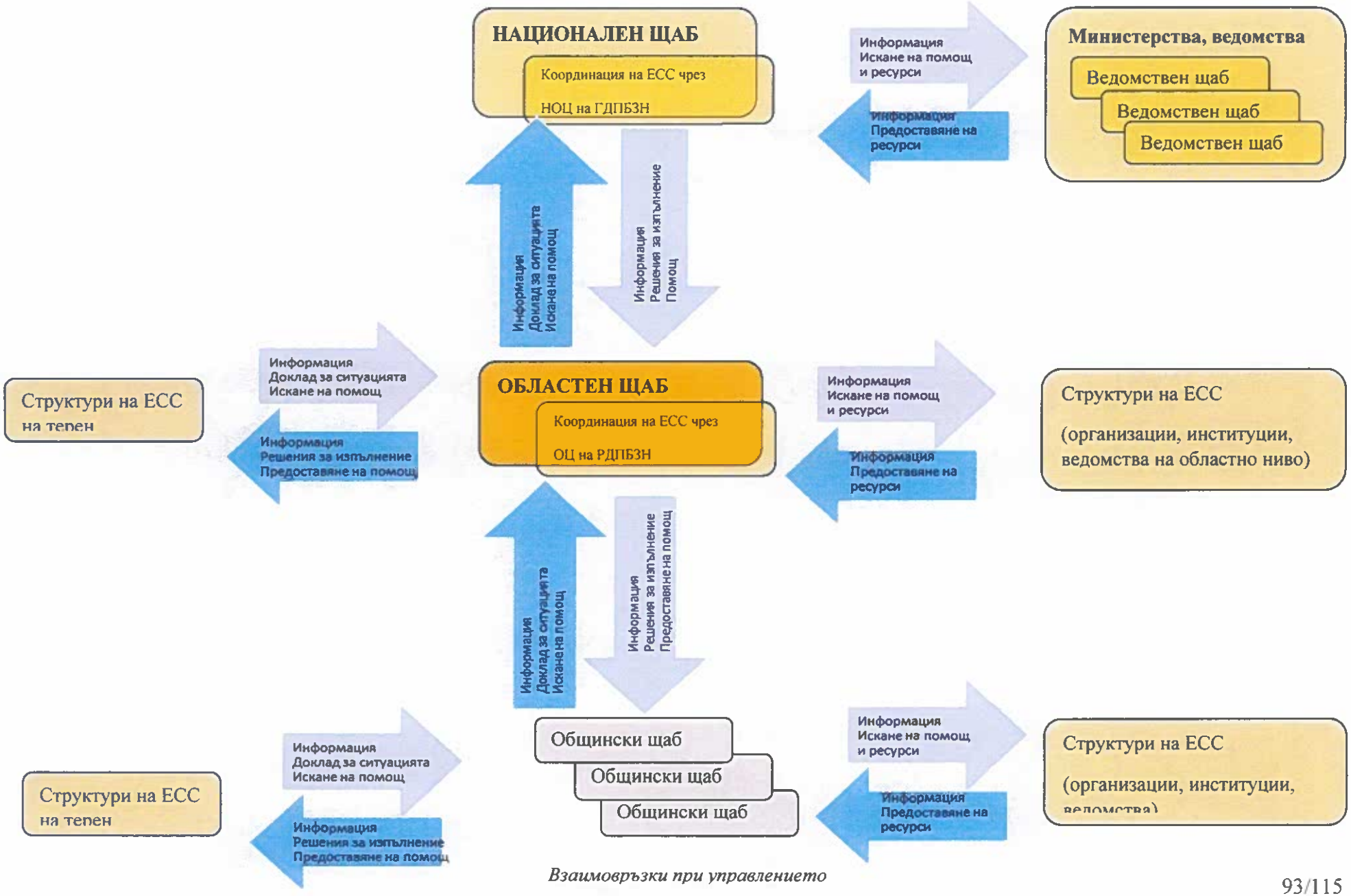
• Предлага на областния управител варианти за решение относно необходимия обем и ресурсно осигуряване на СНАВР за предотвратяване, ограничаване и ликвидиране на последствията от бедствието и за подпомагането на засегнатото население;

• Контролира изпълнението на задачите и мерките за овладяване на бедствието и докладва на областния управител за хода на провежданите защитни мероприятия;

• Информира населението за развитието на бедствието, за предприетите действия за неговото ограничаване и овладяване и за необходимите предпазни мерки и действия.

Структура
на Областен щаб за изпълнение на Областния план за защита при бедствия

Взаимовръзки при управлението

4.4. Оперативен център на РД „Пожарна безопасност и защита на населението“:

Осъществява координация на съставните части на Единната спасителна система:

- Приема и оценява информацията за възникнали бедствия;
- Уведомява компетентните съставни части на единната спасителна система и координира по-нататъшната дейност на основата на стандартни оперативни процедури;
- Извършва ранно предупреждение и оповестяване при бедствия по реда на Наредбата за условията и реда за функциониране на националната система за ранно предупреждение и оповестяване на органите на изпълнителната власт и населението при бедствия и за оповестяване при въздушна опасност на органите на изпълнителната власт и съставните части на ЕСС и населението;
- По искане на ръководителя на операциите организира включването на предвидените в плановете за защита при бедствия съставни части на единната спасителна система, както и допълнителни сили и средства.

4.5. Ръководител на операциите:

Определя се със заповед на Областния управител.

1. Той следва да притежава необходимата експертиза и опит в зависимост от характера на бедствието;

2. Извършва взаимодействие и координация на частите на единната спасителна система, участващи в дейности по защита на населението в случай на опасност или възникване на бедствие;

3. Организира и контролира изпълнението на одобрените решения на Областния или общински щабове за защита при бедствия.

4. Ръководителят на операциите при провеждане на спасителни и неотложни аварийно-възстановителни работи има право да:

- Забрани или ограничи влизането на лица в района на бедствието;
- Нареди временно извеждане на лица от района на бедствието;
- Разпореди незабавно извършване или спиране на строителни работи, теренни преустройства или разрушаване на строежи или части от тях с цел предотвратяване или намаляване на негативните последици от бедствието;
- Поиска от юридически или физически лица предоставяне на помощ в съответствие с възможностите им;
- Създаде щаб на ръководителя на операциите с представители на участващите екипи от единната спасителна система;
- Раздели района на бедствието на сектори или на участъци, да определи техните ръководители, да им възлага задачи, както и да разпределя сили и средства за тях.

5. Средства и ресурси, необходими за изпълнение на мерките:

5.1. Комуникации:

- Нормалните наземни и мобилните телефонни линии са основните средства за комуникация за осъществяване на управлението и координацията при операциите по реагиране при бедствия.
- Алтернативни средства за комуникации, в случай на отпадане на основните или при невъзможност на същите да осигурят необходимата гъвкавост, са радиокомуникационните системи. Службите за спешно реагиране и другите структури на ЕСС, ако не могат да осигурят свои собствени алтернативни комуникационни системи отговарят за своевременното информиране и консултиране с областния управител.

5.2. Информация и планиране:

• Областният управител отговаря за предоставянето на оперативна и разузнавателна информация на ръководителя на Националния щаб и на областните управители на съседните области по време на всички видове операции по реагирането и етапи на активиране.

• При операции които се провеждат под ръководството на една водеща структура на ЕСС или се подпомагат от една водеща структура на ЕСС съответния ръководител на структурата отговаря за предоставянето на информация за населението и медиите и споделянето на оперативната и разузнавателна информация между областния управител, кметовете на общини и включените структури на ЕСС.

• При операции които се провеждат под ръководството на една водеща структура на ЕСС съответния ръководител на структурата може да поиска от областния управител да поеме отговорностите по споделяне на цялата или определени видове оперативна и разузнавателна информация между кметовете на общини и/или включените структури на ЕСС.

• При извършването на операции по реагиране на областно ниво областният управител отговаря за:

а) предоставянето на оперативната и разузнавателна информация на кметовете на общини и/или всички участващи структури на ЕСС чрез използване ОЦ на РД „ПБЗН“ като точка за събиране и разпространение на информацията;

б) Предоставяне на информация на населението;

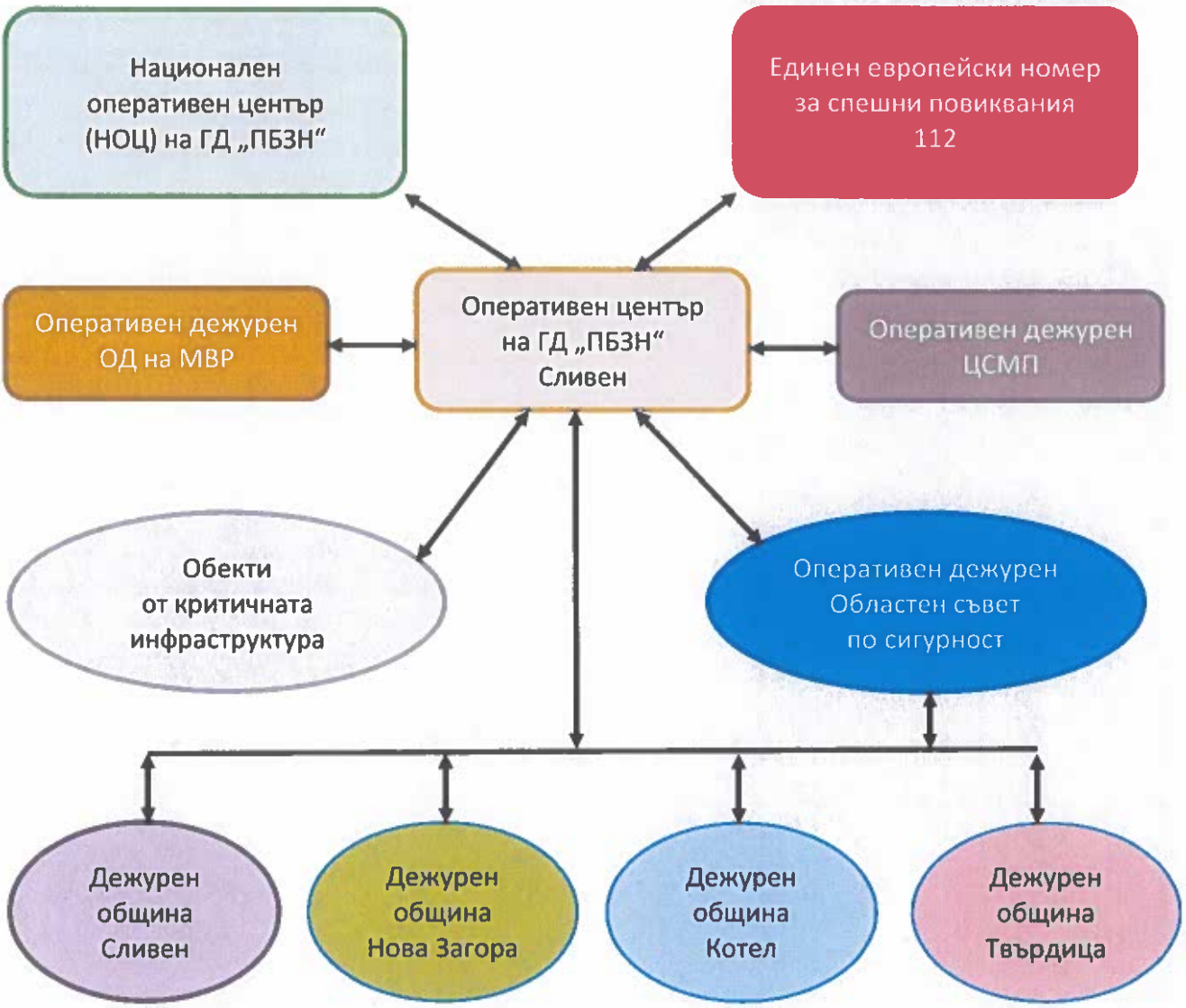
в) Предоставяне на редовна информация на медиите;

г) Осигуряване на информираността на ръководителя на Националния щаб, относно хода на операциите и прогнозите за нуждите от оказване на помощ.

• Съответните кметове на общини отговарят за предоставянето на оперативна и разузнавателна информация на областния управител по време на всички операции по реагиране и етапи на активиране на местно (общинско) ниво.

• ОЦ в РД „ПБЗН“ приема и оценява информацията за възникнали бедствия. Получената и предадена гласова информация в и от ОЦ се записва и архивира с възможности за последващо прослушване. Информацията в ОЦ на РД „ПБЗН“ се получава от:

- ✓ Приетите информация и сигнали, подадени от населението на ЕЕНСП 112;
- ✓ Информация и сигнали от дежурните по общински съвет по сигурност в общините;
- ✓ Информация и сигнали от дежурния в областния съвет по сигурност;
- ✓ Информация от дежурния в ОД на МВР и от дежурното длъжностно лице в ЦСМП;
- ✓ Информация от ръководителя на операциите и екипите в мястото на намесата;
- ✓ Информация от обекти на критичната инфраструктура.

5.3. Логистична помощ:

• Структурите на ЕСС участващи в реагирането отговарят за осигуряването на собствена логистична помощ, включително осигуряване на необходимите доставки и помощ за собствения персонал.

• Структурите на ЕСС участващи в реагирането отговарят за своевременното информиране и консултиране с областния управител за специфичните потребности, които не могат да бъдат осигурени със собствените ресурси.

5.4. Привличане на ресурси:

• За привличането на ресурси за операциите по реагиране:

а) Областният управител определя приоритетите за привличане на ресурсите, за които координацията се осъществява от областния управител;

б) Всяка от участващите структури на ЕСС изготвя и поддържа актуален списък на собствените си ресурси, съобразено с нуждите за осигуряване на изпълнението на възложените с този план задачи;

в) Включването на предвидените в плановете за защита при бедствия съставни части на ЕСС, както и на допълнителни сили и средства се осъществява, чрез ОЦ на РД „ПБЗН“;

• Всяка от структурите на ЕСС може да привлича допълнителни ресурси от собствените институции/организации извън територията на областта, за което информира областния управител;

• Всички други искания за привличане на ресурси извън територията на областта се отправят до областния управител, които отправя искане до ръководителя на Националния щаб или привлича ресурси съгласно съответния план чрез НОЦ на ГД „ПБЗН" - МВР.

• Привличането на ресурси от структури на въоръжените сили на Република България за провеждане на СНАВР се извършва с разрешение на министъра на отбраната въз основа на искане от областния управител, в случай, че наличните други териториални ресурси са изчерпани или са недостатъчни за изпълнението на операциите.

5.5. Предоставяне на помощ извън територията на областта:

Всяка от институциите или организациите с отговорности по изпълнението на този план може да изпраща собствените си ресурси за оказване на помощ извън територията на областта, съобразно собствените си процедури и планове.

5.6. Финансово и материално-техническо осигуряване защитата при бедствия:

То включва:

• Текуща издръжка на силите и средствата на единната спасителна система;

• Производство, ремонт, доставка на техника, оборудване и друго имущество, необходимо за защитата при бедствия;

• Проектиране и извършване на капитално строителство, изграждане и поддържане на системи за ранно-предупреждение и оповестяване при бедствия;

• Управление на недвижими имоти и движими вещи- държавна собственост, предоставени на министерства и ведомства за защитата при бедствия;

• Осъществяване на международно икономическо и научно-техническо сътрудничество в областта на защитата при бедствия;

• Социални и обслужващи дейности;

• Създаване и поддържане на кризисни запаси от материални средства и горивосмазочни материали за осигуряване защитата на населението при бедствия;

• Предоставяне на държавни и общински имоти и движими вещи за целите на защитата.

• Други дейности, свързани с осигуряването на защитата при бедствия.

Финансовото и материално-техническото осигуряване на защитата при бедствия се осигурява от:

• Бюджетите на министерствата и ведомствата;

• Общинските бюджети;

• Търговските дружества и едноличните търговци- за обектите им;

• Структурните фондове на Европейския съюз и други.

Разплащане на непредвидени разходи за спасителни и неотложни аварийно-възстановителни работи при бедствия на включените, чрез ОЦ на РД „ПБЗН" сили и средства на ЕСС се осъществява по реда на Закона за защита при бедствия и Правилника за организацията и дейността на междуведомствената комисия за възстановяване и подпомагане към Министерския съвет.

Междуведомствената комисия за възстановяване и подпомагане приема решение за предоставяне на средства за възстановяване на извършени непредвидени разходи:

• За спасителни и неотложни аварийни работи (СНАР) при бедствия на включените сили и средства на единната спасителна система;

• За обезщетяване на органите на държавната власт, местното самоуправление, юридическите лица и гражданите, които са предоставили при поискване от органите - за пожарна безопасност и защита на населението собствени спасителни, пожарогасителни, превозни, съобщителни и други технически средства при бедствия, пожари и извънредни ситуации.

Конкретните ресурси (финансови, технически и човешки и други) за овладяване на бедствията са в зависимост от мащабите на бедствието, неговата продължителност и последствия.

6. Ред за обявяване на „бедствено положение":

Редът за обявяване на бедствено положение е регламентиран в глава пета от чл. 48 до чл. 52 от Закона за защита при бедствия.

Чл. 48 (1) Бедствено положение е режим, който се въвежда в зоната на бедствието от определените в закона органи, свързан с прилагането на мерки за определен период от време с цел овладяване на бедствието и провеждане на спасителни и неотложни аварийно-възстановителни работи.

(2) С обявяването на бедствено положение се въвежда съответния план за защита при бедствия.

(3) Бедствено положение се обявява, при условие че се случва, случило се е или има опасност да се случи бедствие, свързано със:

1. Загуба на човешки живот, и/или

2. Увреждане здравето на хората, и/или

3. Значителни вреди на имуществото и/или икономиката, и/или

4. Значителни последици за околната среда, свързани със замърсяване на почвата, водата или въздуха с химически, биологически или радиоактивни вещества и материали или с унищожаването на биологични видове.

Чл. 49 (1) Кметът на общината обявява със заповед бедствено положение за цялата или за част от територията на общината.

(2) Копие от заповедта по ал.1 се изпраща незабавно на областния управител и на министъра на вътрешните работи.

Чл. 50 (1) Областният управител обявява със заповед бедствено положение за цялата или за част от територията на областта.

(2) Копие от заповедта по ал.1 се изпраща незабавно на министъра на вътрешните работи.

чл. 50а Министерският съвет по предложение на министъра на вътрешните работи обявява с решение бедствено положение на територията на повече от една област или на територията на цялата страна.

Чл. 51 (1) В заповедта по чл. 49, ал.1 и по чл. 50, ал.1 и в решението по чл. 50а се посочват:

1. Обстоятелствата, послужили като основание за обявяване на бедствено положение;

2. Обосновка на необходимостта от обявяване на бедствено положение, съгласно чл.48, ал.3;

3. Границите на територията, на която се обявява бедственото положение;

4. Мерките за овладяване на бедствието, включително и предприетите временни ограничения върху правата на гражданите;

5. Органите и длъжностните лица, отговарящи за прилагането на предприетите мерки;

6. Началото на въвеждане на бедственото положение и срокът на неговото действие, но не повече от 7 дни;

(2) При необходимост срокът на действие на бедственото положение може да бъде удължен до 30 дни:

1. От кмета на общината след съгласуване с областния управител;

2. От областния управител след съгласуване с министъра на вътрешните работи;

3. По решение на Министерския съвет;

(3) Бедственото положение се отменя предсрочно при отпадане на обстоятелствата, послужили като основание за обявяването му от органа, който го е обявил.

(4) Актовете по ал.2 и 3 влизат в сила незабавно и се разгласяват чрез средствата за масово осведомяване.

Чл. 52 (1) При обявено бедствено положение в неизбежно необходимия обем и продължителност може да се ограничи:

1. Правото на неприкосновеност на лицата и жилищата при временно извеждане от места, в които животът или здравето на лицата са непосредствено застрашени;

2. Правото на ползване на имущество поради необходимост от защита на живота, здравето и имуществото на лица или на околната среда;

3. Свободата на движение и пребиваване в определена част на територията, застрашена или засегната от бедствието;

4. Правото да се извършва дейност, която би затруднила или възпрепятствала осъществяването на спасителни работи.

(2) При обявено бедствено положение като необходими мерки могат да бъдат предприети:

1. Временно извеждане на лица, животни и изнасяне на имущества от определената територия;

2. Забрана за влизане, пребиваване и движение в определени места или територии;

3. Незабавно извършване на строежи, строителни работи, теренни преустройства или отстраняване на строежи за намаляване или предотвратяване на заплахата, произтичаща от бедствието;

4. Грижи за децата и хората в неравностойно положение, ако тези грижи не могат да бъдат осъществявани в условията на бедствено положение от хората, които обичайно ги полагат;

5. Приоритетно снабдяване на детски, социални, лечебни и здравни заведения и спасителните екипи;

6. Евакуация и/или разсредоточаване;

7. Временно настаняване на лица, пострадали (засегнати) от бедствието, в сгради с друго предназначение за срок до 6 месеца.

(3) Условията и редът за провеждане на евакуация и разсредоточаване се определят с наредба на Министерски съвет.

7. Ред за преминаване на по-високо ниво на управление при бедствия:

С обявяването на „бедствено положение“ и въвеждането в изпълнение на областния план за защита при бедствия, управлението и координацията на участващите в реагирането сили и средства на ЕСС преминава на областно ниво.

Кметът на засегнатата от бедствието община и щабът за изпълнение на общинския план за защита при бедствия изпълняват своите функции и задължения, като координират дейностите с областния управител и щабът за изпълнение на областния план за защита при бедствия. Когато мащабът на бедствието надхвърля възможностите за справяне с наличните сили и средства на ЕСС на областно и общинско ниво и са необходими допълнителни ресурси, областния управител може да поиска помощ на национално ниво, чрез НОЦ на ГД „ПБЗН“ - МВР.

При въвеждане на националния план за защита при бедствия управлението преминава на национално ниво. Областният и общинските щабове за изпълнение на съответните планове за защита при бедствия в засегнатите територии продължават да изпълняват своите функции и задължения, като координацията и управлението на силите и средствата на ЕСС се осъществява на национално ниво.

8. Ред за осъществяване на наблюдение, ранно предупреждение и оповестяване при различни опасности:

Редът е регламентиран в чл. 11 от Закона за защита при бедствия:

Чл.11 (1) Наблюдението, ранното предупреждение и оповестяването се основават на:

1. Информация и данни, предоставени от физически лица, организации и институции;

2. Информация и данни от системи за мониторинг на метеорологични, хидрологични, сеизмологични, химически, биологични, радиологични, ядрени, екологични и други обекти и явления;

3. Информация и данни, получени в центровете на Националната система за спешни повиквания с Единен европейски номер 112;

4. Хидрометеорологична прогностична информация за опасни явления от Националния институт по метеорология и хидрология, Агенцията за проучване и поддържане нивото на река Дунав и други;

5. Международен обмен на информация и данни.

(2) Информацията по ал. 1 се предоставя безвъзмездно на Министерството на вътрешните работи (МВР), на министрите, в рамките на тяхната компетентност, и на областните управители и кметовете на общини съобразно ситуацията.

(3) С цел предприемане на бързи и подходящи действия за намаляване на риска от бедствия и подготовка за реагиране от компетентните органи се извършва ранно предупреждение чрез комплекс от дейности за разпространяване на спешно предупреждение към обществеността за предстоящо бедствие в определена територия.

(4) Ранното предупреждение изисква:

1. Осъществяване на наблюдение за наличието на признаци за предстоящо бедствие;

2. Анализ на данните от наблюдението по т.1;

3. Вземане на решение от страна на компетентните органи;

4. Разпространение на предупредителна информация за предстоящо бедствие.

5. Предприемане на подходящи действия.

(5) Ранното предупреждение се извършва по разпореждане на министрите по ал.2, на областните управители, на кметовете на общини, на кметовете на населени места, на кметските наместници или на упълномощени от тях служители.

8.1. Организация за извършване на ранно предупреждение при опасност или възникване на бедствия в област Сливен:

1. Кметовете на общини и съответните ръководители на областно ниво на териториални структури на централната изпълнителна власт (включително ръководителите на структурите на областно ниво на службите за спешно реагиране) информират областния управител за всички възникнали инциденти, които водят или могат да доведат до:

- Необходимост от подпомагане на реагирането на общинско или областно ниво;
- Ескалиране на ситуацията на общинско или областно ниво.

2. Областния управител информира областните управители на съседни области и НОЦ при ГД „ПБЗН“ - МВР за потенциално или ескалиращо опасно събитие на територията на областта.

3. Структурите на ЕСС с отговорности по изпълнението на този план, когато е възможно, се предупреждават и поставят в режим на готовност. Тези структури трябва да имат готовност да реагират и изпратят лице за връзка в областния щаб при поискване от областния управител.

ОПАСНОСТ ЗАПЛАХА	*ОТГОВОРНА СТРУКТУРА/ ОРГАНИЗАЦИЯ*	*ПРЕДУПРЕЖДЕНИЯ КОИТО СЕ РАЗПРОСТРАНЯВАТ*
Земетресения	Национален институт по геофизика, геодезия и география към Българска академия на науките (НИГГГ-БАН)	Информация за сеизмичната активност (магнитуд, местоположение), която се публикува на интернет страницата на НИГГГ и/или се разпространява чрез медиите.
Речно наводнение	Басейнови дирекции ❖ Дунавски район; ❖ Черноморски район; ❖ Източнобеломорски район, към Министерство на околната среда и водите (МОСВ)	✓ Предупреждение до областния управител, кметовете на общини и структурите на ЕСС при опасност от наводнение.
	Областен управител по предложение на БД: ❖ Дунавски район; ❖ Черноморски район; ❖ Източнобеломорски район, РД „ПБЗН“ и ОД на МВР.	✓ Предупреждение за евакуация от застрашените зони; ✓ Предупреждение и даване на указания за безопасност на населението.
	Кмет на община	✓ Предупреждения за населението при опасност, включително провеждане на евакуация от застрашените зони; ✓ Предупреждение до Областен управител и структурите на ЕСС;

ОПАСНОСТ ЗАПЛАХА	*ОТГОВОРНА СТРУКТУРА/ ОРГАНИЗАЦИЯ*	*ПРЕДУПРЕЖДЕНИЯ КОИТО СЕ РАЗПРОСТРАНЯВАТ*
Наводнения и бури	Национален институт по метеорология и хидрология (НИМХ) към Българска академия на науките (НИМХ-БАН)	Обща хидрометеорологична прогностична информация с предупреждение за опасни явления на ниво област, която се публикува на интернет страницата на НИМХ и/или се разпространява чрез медиите.
Градушки	Изпълнителна агенция „Борба с градушките“ към Министерство на земеделието, храните и горите (МЗХГ)	✓ Обща прогностична информация за опасни атмосферни явления (градушки и други неблагоприятни атмосферни явления).
Разлив или изпускане на опасни вещества и субстанции	Областен управител по предложение на РИОСВ, РД „ПБЗН“ и ОД на МВР.	✓ Предупреждение за евакуация и даване на указания за безопасност на населението.
	РИОСВ и БД: ❖ Дунавски район; ❖ Черноморски район; ❖ Източнобеломорски район.	✓ Предупреждение и даване на указания за безопасност на населението във връзка със замърсяване на въздуха и водите; ✓ Предупреждение до Областен управител и структурите на ЕСС.
	❖ Оператор на предприятие (съоръжение) с нисък или висок рисков потенциал по ЗООС; ❖ Собственик/ползвател на обект по чл. 35 от ЗЗБ.	Специфични предупреждения при авария до кмета на непосредствено застрашената община, ОЦ РД „ПБЗН“, РИОСВ.
	Кмет на община	✓ Специфични предупреждения за населението при опасност, включително провеждане на евакуация от застрашените зони; ✓ Предупреждение до Областен управител и структурите на ЕСС.
Горски пожари	Областен управител по предложение на РД „ПБЗН“, РДГ и ДГС	Предупреждение за евакуация и даване на указания за безопасност на населението.
Заразни болести по растения и животни	ОДБХ	✓ Специфични предупреждения и даване на указания за безопасност на населението; ✓ Предупреждение до Областен управител и структурите на ЕСС.
Заразни болести	РЗИ, Главен държавен здравен инспектор	✓ Специфични предупреждения и даване на указания за безопасност на населението; ✓ Предупреждение до Областен управител и структурите на ЕСС.

ОПАСНОСТ ЗАПЛАХА	*ОТГОВОРНА СТРУКТУРА/ ОРГАНИЗАЦИЯ*	*ПРЕДУПРЕЖДЕНИЯ КОИТО СЕ РАЗПРОСТРАНЯВАТ*
Авария на язовирна стена и/или преминаване на висока вълна	Собственик/оператор на язовирната стена	❖ Специфични предупреждения при опасност до кмета на общината, областния управител, ОЦ на РД „ПБЗН“ и Басейнови дирекции: ❖ Дунавски район; ❖ Черноморски район; ❖ Източнобеломорски район.
	Кмет на община	✓ Специфични предупреждения за населението при опасност, включително провеждане на евакуация от застрашените зони; ✓ Предупреждение до Областен управител и структурите на ЕСС;
	Областен управител на област Сливен	Специфични предупреждения за населението, включително за евакуация от застрашените зони.

8.2. Сигналите за ранно предупреждение и оповестяване на населението на територията на страната са:

- „Национален сигнал за тревога”;
- „Национален сигнал за край на тревогата”;
- „Въздушна опасност”;
- „Отбой от въздушна опасност”.

Те се разпространяват и излъчват посредством:

- Националната система за ранно предупреждение и оповестяване при бедствия чрез акустични сирени;
- Подсистема на автоматизираната система за оповестяване на ГД „ПБЗН“, чрез електромеханични сирени;
- Програмите на БНТ, БНР, операторите на радио и телевизионни програми с национално и регионално покритие;
- Радиотранслационните възли / уредби, инсталирани в населените места;
- Локалните системи за оповестяване, изградени в потенциално опасните обекти.

Гласовата информация към Националния сигнал за тревога включва предварително записани съобщения - единни за страната - за вида опасност, и последващи съобщения за конкретната ситуация.

Предварително записаните съобщения се излъчват неколкократно във вида: "Внимание! Внимание! Внимание! Опасност от .....! Опасност от .....! Опасност от .....!"

Основните видове опасности са:

1. Наводнение.
2. Пожар.
3. Химическо замърсяване.
4. Биологично замърсяване.

5. Радиоактивно замърсяване.

6. Ураган.

7. Снежни бури, снегонавявания и обледенявания.

Последващите гласови съобщения на живо за конкретната ситуация съдържат:

- Информация относно характеристиките на бедствието- произход, мащаби, прогноза за развитие.
- Указания за поведение и действия на населението.

За край на тревогата се излъчва национален сигнал за край на тревогата. След подаване на сигнала се излъчва неколкократно гласова информация със съобщение във вида: "Внимание! Внимание! Внимание! Край на тревогата! Край на тревогата! Край на тревогата!". При необходимост се излъчва и допълнителна информация.

В останалите населени места от общините са разположени електромеханични сирени с възможност за подаване на акустичен сигнал без речева информация. Сирените са с възможност за задействане на местно ниво.

При опасност или възникване на бедствие на територията на областта или на част от нея ранното предупреждение и оповестяване на населението се извършва по разпореждане на Областния управител и се изпълнява от ОЦ на РД „ПБЗН".

При необходимост се предприемат действия за оповестяване чрез мегафони и/или автомобили с високоговорители на РД „ПБЗН" и ОД на МВР.

8.3. Ранно предупреждение и оповестяване на органите на изпълнителната власт и на съставните части на ЕСС:

Системата за ранно предупреждение и оповестяване на органите на изпълнителната власт и на съставните части на Единната спасителна система (ЕСС) е предназначена за индивидуално предупреждение и оповестяване в зависимост от:

- Вида и мащабите на бедствията;
- Нормативно определените правомощия на органите на изпълнителната власт на различните нива на управление;
- Правомощията на длъжностните лица в администрациите на съответните органи на изпълнителната власт;
- Специфичните функции или предмет на дейност на съставните части на ЕСС.

На областно и общинско ниво групите за оповестяване са:

1. Областният управител и областната администрация;
2. Щабът за изпълнение на областния план за защита при бедствия;
3. Кметът и общинската администрация;
4. Щабът за изпълнение на общинския план за защита при бедствия;
5. Кметът или кметският наместник;
6. Съставните части на ЕСС на областно и общинско ниво;
7. Общата група, включваща лицата от групите по т. 1 – 6.

Списъците с длъжностните лица по групи за оповестяване, със съответната информация за тях са налични в ОЦ на РД „ПБЗН"..

Ранното предупреждение и оповестяване на областно и общинско ниво, кметство и населено място се осъществява от ОЦ на РД „ПБЗН".

При опасност или възникване на бедствие, изискващо координация на областно или общинско ниво, ранното предупреждение и оповестяването се разпорежда от областния

управител, кмета на засегнатата община и се извършва от ОЦ на РДПБЗН по заповед на директора на РД „ПБЗН“, съгласно плановете за защита при бедствия. Заповедта се изпълнява от ОЦ на РД „ПБЗН“ и се информира НОЦ на ГД „ПБЗН“.

9. Евакуация на населението:

Временно извеждане или евакуация на хора и/или животни от застрашена зона или при потенциална опасност е възможна мярка, която може да бъде предприета за защита от вредното въздействие при всякаква конкретна опасност.

- За осъществяването на евакуация е необходимо да се изпълнят редица задачи от различни структури на ЕСС. Това изисква координиран подход, който да гарантира осигуряване на нуждите на евакуираните лица. При определени обстоятелства може да бъде по-подходящо хората да останат по домовете си и да бъдат предприети други мерки за осигуряване на тяхната безопасност и защита.
- При обявяване на бедствено положение или при възникване на опасност от бедствие, евакуация и/или разсредоточаване се осъществяват по реда на Наредбата за условията и реда за провеждане на евакуация и разсредоточаване (Обн. - ДВ, бр. 103 от 28.12.2012 г.).
- В зависимост от ситуацията може да не се провежда евакуация и разсредоточаване, а да се осъществи временно извеждане на лица, домашни и селскостопански животни без настаняване и изнасяне на имущество на безопасни места.

Дейностите по провеждане на евакуация и разсредоточаване включват:

а) Вземане на решение за провеждане на евакуация и разсредоточаване;

б) Ранно предупреждение и оповестяване;

в) Извеждане и транспортиране на хора и животни, изнасяне и преместване на културни и материални ценности;

г) Настаняване и осигуряване на условия за живот и съхранение на културни и материални ценности;

д) Връщане на евакуирано население, животни, културни и материални ценности.

Евакуацията и разсредоточаването се извършват с транспортни средства и/или пеша.

РЕШЕНИЕ ЗА ЕВАКУАЦИЯ се взема от кмета на община, от областния управител или от Министерския съвет, като се имат предвид всички фактори, влияещи върху обстановката, включително недостатъчната информация, нивото на информираност на населението за характера на опасността и подходящите защитни действия, възможните рискове при придвижването и др.

Евакуация и разсредоточаване се провеждат със заповед на:

а) Кмета на община - на територията на общината;

б) Областния управител - на територията на повече от една община в областта;

в) Министър-председателя - на територията на повече от една област.

Ръководството на евакуацията и разсредоточаването се осъществява:

а) От Националния щаб по чл. 62а, ал. 2 от ЗЗБ, когато е на територията на повече от една област;

б) От Областния щаб, когато е на територията на повече от една община;

в) От Общинския щаб, когато е на територията на общината.

Ръководството на евакуацията и разсредоточаването на областно и общинско ниво се осъществява от областния управител и кметовете на общини, които се подпомагат от щабовете по чл. 64, ал. 1, т. 10 и чл. 65, ал. 1, т. 7 от ЗЗБ.

Органът, разпоредил евакуацията и разсредоточаването, със заповед организира връщането по местата за постоянно местоживеене. Заповедта за връщането по местата за постоянно местоживеене се обявява на населението чрез медиите и други средства за масово осведомяване.

Раздел VI
ПОДПОМАГАНЕ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ

Съдържание: Разделът регламентира основните дейности по възстановяване след бедствие. Дадена е общата рамка и са идентифицирани функционалните отговорности и управлението на процесите по подпомагане и възстановяване.

Основната цел на процесите и дейностите по подпомагане и възстановяване е своевременно възстановяване на нормалните функции и дейности на обществото и обектите от критичната инфраструктура, както и минимизиране на последиците от бедствието.

1. Организация, управление и координация на дейностите по подпомагане и възстановяване:

Процесът е регламентиран в глава шеста (от чл. 54 до чл. 58) от Закона за защита при бедствия и в Правилника за организацията и дейността на Междуведомствената комисия за възстановяване и подпомагане към Министерския съвет.

- Водеща роля в организирането и осъществяването на дейностите по подпомагане и възстановяване при бедствие на общинско ниво имат кметовете на общини и местната власт.
- Областният управител организира, координира и контролира процеса на подпомагане и възстановяване при бедствия (чл. 64, ал 2, т. 4 от ЗЗБ).
- На областно ниво дейностите по подпомагане и възстановяване се координират от Областната администрация във взаимодействие с кметовете на общини и координаторите на дейностите по подпомагане и възстановяване на общинско ниво, съгласно общинските планове за защита при бедствия, като:

➢ По време на реагирането или операциите по възстановяване се организира предоставянето на неотложна и възстановителна помощ на пострадалите (засегнатите) лица и извършване на неотложни възстановителни работи. Това може да изисква:

✓ Създаване на евакуационни центрове чрез които да се управляват дейностите по временно настаняване на пострадалите (засегнатите) лица, осигуряване на основните материални нужди и жизненоважните услуги;

✓ Предоставяне на информация и консултиране на пострадалите (засегнатите) лица;

✓ Осигуряване на неотложна и възстановителна помощ на физически лица, включително финансова;

✓ Създаване на група за подпомагане и възстановяване, която да координира получаването на дарения и възстановителна помощ;

✓ Създаване на мобилни екипи за подпомагане, които да оперират в засегната от бедствието територия;

✓ Осигуряване, съвместно с ОДБХ, предоставянето на грижи за животните;

✓ Осигуряване, съвместно с РЗИ и Областен съвет на БЧК, предоставянето на медицинска и психологическа помощ;

➢ Мобилизират и осъществяват координацията на дейностите за:

✓ Изхранване на пострадалите (засегнатите) лица, включително на евакуираните лица в центровете за евакуация и на преместените или останали без дом лица в местата за временно настаняване;

✓ Осигуряване на храна за персонала от структурите на ЕСС, ангажиран с изпълнението на операциите по реагиране и възстановяване, съгласно създадената организация и сключени споразумения;

➢ Осъществяват координацията на дейностите по временно настаняване на пострадалите (засегнатите) лица;

➢ Организират поръчването, получаването, съхранението и разпределението на необходимите материали, включително облекло и битово имущество;

➢ Създават организация и осигуряват персонал за изпълнение на дейностите по възстановяване;

➢ е) осигуряват лице в областния щаб при поискване.

• Със заповед на областният управител се сформира Междуведомствена група за управление и координация на областно ниво на дейностите по подпомагане и възстановяване, която:

➢ Във взаимодействие с отговорните структури на общинско ниво организира извършването на оценки на първоначалните нужди и щетите, относно:

✓ Подслоняване / настаняване на пострадали (засегнати) от бедствието лица;

✓ Състояние на общността – степен на персоналните загуби на собственост и ниво на прекъсване на социалните функции;

✓ Засегната инфраструктура – прекъсване на основни услуги като транспорт, доставка на електричество, вода и др.

✓ Здравеопазване;

✓ Поражения за икономиката – прекъсване на нормалната стопанска дейност;

✓ Околна среда – оценка на безопасността и статуса.

➢ Координира дейностите по подпомагане и възстановяване с отговорните структури на общинско ниво, съгласно общинските планове за защита при бедствия.

• Оценката се извършва на база събраната информация от ръководителя на операциите в процеса на реагирането, ОЦ на РД „ПБЗН“, членовете на щаба за изпълнение на областния план за защита при бедствия, проверени сигнали от населението на ЕЕНСП 112, общински и областни комисии за оценка на щетите и др. източници;

• Отговорните структури за подпомагане и възстановяване на общинско ниво чрез кметовете на общини или определените координатори на дейностите по подпомагане и възстановяване в общината предоставят информация за извършените оценки на първоначалните нужди и щетите на областния управител или на междуведомствената група за управление и координация на областно ниво;

• Определянето на места за настаняване на пострадалите (засегнатите) лица и неотложната помощ се извършва съгласно общинските планове за защита при бедствия;

• При необходимост и по заявки/искания на кметовете на общини чрез областния управител се предоставят фургони за живеене, сглобяеми къщи или палатки от централните и териториалните органи на изпълнителната власт, юридически и физически лица;

- Предоставянето на възстановителна помощ на пострадали (засегнати) от бедствието лица се организира от кметовете на общини в съответствие със ЗЗБ и общинските планове за защита при бедствия;
- Неотложните възстановителни работи след бедствие за обектите, собственост на общините, се организират от кметовете на общини, съгласно общинските планове за защита при бедствия, а за обектите, държавна собственост – от областния управител и териториалните структури на министерства и ведомства.

2. Предоставяне на неотложна и възстановителна помощ на пострадалите (засегнатите) лица:

Подпомагането и възстановяването при бедствие включва предоставянето на неотложна и възстановителна помощ на пострадалите (засегнатите) лица и извършване на неотложни възстановителни работи след бедствие. (съгласно чл. 55, ал.1 от ЗЗБ);

Неотложната помощ се организира, осигурява и предоставя от кметовете на общините и включва:

а) Изхранване и временно настаняване на пострадалите (засегнатите) лица и животни;

б) Раздаване на облекло и битово имущество на пострадалите (засегнатите) лица;

в) Предприемане на други необходими мерки.

За извършване на дейностите се използва наличния човешки ресурс на общинските администрации, доброволните формирования, доброволци, Регионална дирекция „Социално подпомагане“, Областен съвет на БЧК, съответния Общински щаб за защита при бедствия и Областния щаб за защита при бедствия.

Осигуряването на храна и вода за питейни и битови нужди се извършва съвместно с Областния съвет на БЧК, Регионална дирекция за социално подпомагане и „В и К Сливен“ ООД. За първите три дни се предвижда разчет от суха храна. Съобразно обстановката и продължителността на бедствието е удачно да се използват със съгласието на собствениците: заведения за обществено хранене, организиране на походни кухни, както и съдействие от Министерството на отбраната.

За подслон могат да се използват общински обекти, незасегнати от бедствието като: резервни жилища по Закона за общинската собственост, обществени сгради (училища, детски градини, спортни и концертни зали и други). При необходимост се отправя искане до централните и териториалните органи на изпълнителната власт, юридически и физически лица за предоставяне на фургони за живеене, сглобяеми къщи или палатки.

Със съгласието на собствениците могат да се използват допълнително: обекти на министерства и ведомства с възможност за временно настаняване на бедстващи, хотели и други частни обекти с възможности за временно настаняване на бедстващи.

Отопление, облекло и завивки се извършва съвместно с Областния съвет на БЧК, Регионална дирекция за социално подпомагане. При необходимост се отправя искане към ГД „ПБЗН“ - МВР и Министерството на отбраната за предоставяне на необходимото имущество.

Медицинското обслужване се извършва от Болничните заведения на територията на областта със съдействието и под контрола на Регионалната здравна инспекция. При необходимост се отправя искане до Министерството на отбраната за разгръщане на полева болница или полеви медицински пункт.

Възстановителната помощ се предоставя на физически лица за подпомагане възстановяването на жилищата им, засегнати от бедствие, по ред и изисквания, определени в

правилника по чл. 54, ал. 6 от ЗЗБ и не може да превишава стойността на данъчната оценка на жилището. Възстановителната помощ се предоставя за:

а) Частичното възстановяване и/или частичната замяна на конструктивни елементи на строежа, както и за строително-монтажни работи, с които първоначално изпълнени, но увредени конструкции и конструктивни елементи, се заменят с други видове или се извършват нови видове работи, с които се възстановява експлоатационната им годност, след издаване на заповед от кмета на общината по чл.195, ал.4 от ЗУТ и разрешение за строеж;

б) Премахване на строежи, за които е издадена заповед от кмета на общината съгласно чл. 195, ал. 6 ЗУТ, които поради природно явление с геоложки или хидрометеорологичен произход са станали опасни за здравето и живота на гражданите, негодни са за използване, застрашени са от самосрутване и не могат да се поправят или заздравят.

Неотложните възстановителни работи след бедствие се организират от органите на изпълнителната власт в съответствие с функциите им, определени в ЗЗБ, в специални закони и в подзаконови нормативни актове.

Временното настаняване на пострадали (засегнати) лица се извършва в резервните жилища по чл. 45 от Закона за общинската собственост, в други имоти, във фургони за живеене, сглобяеми къщи или палатки, предоставени от централните и териториалните органи на изпълнителната власт, юридически и физически лица.

Дарителските кампании се организират и координират от Областния съвет на БЧК по ред определен от Български Червен кръст. Съдействие по разпределението, раздаването и отчитането на дарения и помощи оказват Областна администрация, Общинските администрации и Регионална дирекция „Социално подпомагане“, като заявките се приемат от Общинските администрации и Областна администрация.

Подпомагането и възстановяването при бедствие включва предоставянето на неотложна и възстановителна помощ на пострадалите (засегнатите) лица и извършване на неотложни възстановителни работи след бедствие.

1. На областно ниво дейностите по подпомагане и възстановяване се организират от областния управител във взаимодействие с кметовете на общини и определени със заповед координатори на дейностите по подпомагане и възстановяване.

2. Със заповед на областният управител се сформира Междуведомствена група за управление и координация на областно ниво на дейностите по подпомагане и възстановяване, която:

Във взаимодействие с отговорните структури на общинско ниво организира извършването на оценки на първоначалните нужди и щетите;

Координира дейностите по подпомагане и възстановяване с отговорните структури на общинско ниво, съгласно общинските планове за защита при бедствия.

3. Оценки на първоначалните нужди и щетите се извършват на база събраната информация в процеса на реагирането от щаба за изпълнение на областния план за защита при бедствия, проверени сигнали от населението на ЕЕНСП 112, общински и областни комисии за оценка на щетите и др. източници.

4. Неотложната помощ на пострадалите (засегнатите) лица се организира, осигурява и предоставя от кметовете на общините и включва:

- Изхранване и временно настаняване на пострадалите (засегнатите) лица и животни;
- Раздаване на облекло и битово имущество на пострадалите (засегнатите) лица;
- Предприемане на други необходими мерки.

5. Възстановителната помощ се предоставя на физически лица при необходимост от основен ремонт на жилищата им, засегнати от бедствие при условия и по ред, определени с правилника по чл. 54, ал. 6 от ЗЗБ, и не може да превишава стойността на данъчната оценка на жилището.

6. Възстановителната помощ се предоставя за:

- Частичното възстановяване и/или частичната замяна на конструктивни елементи на строежа, както и за строително-монтажни работи, с които първоначално изпълнени, но увредени конструкции и конструктивни елементи, се заменят с други видове или се извършват нови видове работи, с които се възстановява експлоатационната им годност, след издаване на разрешение за строеж;
- Премахване на строежи, за които е издадена заповед от кмета на общината съгласно чл. 195, ал. 6 ЗУТ, които поради природно явление с геоложки или хидрометеорологичен произход са станали опасни за здравето и живота на гражданите, негодни са за използване, застрашени са от самосрутване и не могат да се поправят или заздравят.

7. Неотложните възстановителни работи след бедствие се организират от органите на изпълнителната власт в съответствие с функциите им, определени в ЗЗБ, в специални закони и в подзаконови нормативни актове.

8. От резерва за непредвидени и/или неотложни разходи в частта за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия, по решения на Междуведомствената комисия за възстановяване и подпомагане към Министерския съвет, след одобрение на Министерския съвет, се предоставят средства за:

- Възстановяване на извършени непредвидени разходи за спасителни и неотложни аварийни работи при бедствия на включените сили и средства на единната спасителна система;
- Неотложни възстановителни работи за трайно възстановяване на имоти - държавна или общинска собственост, читалища и молитвени домове на религиозни институции, които са засегнати от бедствия или са в състояние, което застрашава живота или здравето на населението, имуществото или околната среда, установено след обследване по реда на наредба № 5 от 2006 г. за техническите паспорти на строежите;
- Възстановителна помощ на физически лица при необходимост от основен ремонт на жилищата им, засегнати от бедствие, ако лицата отговарят на критерии, определени в правилника по чл. 54, ал. 6 от ЗЗБ;
- Обезщетяване на физически и юридически лица в размер на реално причинените им при или по повод извършване на нормативно установени действия за защита при бедствия имуществени вреди.

Средствата се предоставят по реда, при условията и в съответствие с критериите, определени в правилника по чл. 54, ал. 6 от ЗЗБ.

9. Исканията за финансиране се подават от:

- Кметът на община за:
  - За възстановяване на извършени непредвидени разходи за спасителни и неотложни аварийни работи при бедствия на включените сили и средства на единната спасителна система (доброволни формирования, търговски дружества, еднолични търговци, юридически лица с нестопанска цел, лечебни заведения извън структурите на Министерството на здравеопазването и др.);

➢ Неотложни възстановителни работи за трайно възстановяване на имоти - общинска собственост, читалища и молитвени домове на религиозни институции;

➢ Предоставяне на възстановителна помощ на физически лица за подпомагане възстановяването на жилищата им, засегнати от бедствие ако същите са собственици на законно построени и единствени жилища или имат учредено вещно право на ползване на тези жилища;

➢ Обезщетяване на физически и юридически лица за реално причинените им вреди при или по повод извършването на нормативно установени действия за защита при бедствия;

- Областният управител за:

➢ Неотложни възстановителни работи за трайно възстановяване на имоти - държавна собственост, които той управлява, включително при условията на чл. 18, ал. 1 от закона за държавната собственост. Може да подава искания и за читалища и молитвени домове на религиозни институции, които са засегнати от бедствия;

- От министри и ръководители на ведомства - първостепенни разпоредители с бюджет за:

➢ Възстановяване на извършени непредвидени разходи за спасителни и неотложни аварийни работи при бедствия когато силите и средствата на ЕСС (съответните звена, служби, оперативни структури или държавни предприятия) са в тяхната структура;

➢ Неотложни възстановителни работи за трайно възстановяване на имоти – държавна собственост.

3. Функции и отговорности при възстановяване и подпомагане:

Функции/задачи	Отговорни структури
Настаняване на население, останало без подслон в резервен сграден фонд	Кметове на общини
Осигуряване на палатки, фургони и сглобяеми къщи за останалите без подслон.	ОА, БЧК, кметове на общини
Осигуряване на сграден фонд за държавни структури, включително за щабове за изпълнение на съответния план за защита при бедствия.	ОА, кметове на общини
Осигуряване на продукти от първа необходимост, лекарства и осигуряване на питейна вода	ОА, кметове на общини, РЗИ, БЧК, ОДСП
Осигуряване на резервно водоснабдяване.	ОА, ВиК, кметове на общини
Отстраняване на аварии по преноса и снабдяването с ел. енергия, природен газ и горива.	Електроразпределително дружество, Газоразпределителни дружества, ВиК дружество, кметове на общини
Отстраняване на аварии по комунално-битовите мрежи.	ОА, кметове на общини
Определяне степента на разрушения на сградите и съоръженията и укрепване или разрушаване на повредени сгради	ОА, кметове на общини, ръководители на институции и ЮЛ
Възстановяване на разрушени ж. п. линии	НКЖИ
Възстановяване на пътна инфраструктура	ОПУ, кметове на общини

Функции/задачи	Отговорни структури
Разчистване на пътища и извличане на аварирала техника.	ОПУ, РДПБЗН, кметове на общини, ЮЛ съгласно сключените споразумения
Временно възстановяване на повредени мостове.	ОПУ, кметове на общини, ЮЛ съгласно сключените споразумения
Раздаване на помощи на пострадалото население.	БЧК, кметове на общини, ОДСП
Оказване на психологична помощ и психосоциална подкрепа на пострадалите и на спасителните екипи.	БЧК, ОДМВР
Осигуряване подслон, храна, вода, медикаменти и лечение на домашни и селскостопански животни	Собственици на ферми, ОДБХ, кметове на общини, ветеринарни практики

4. Финансово осигуряване:

Финансовото осигуряване на процесите по възстановяване и подпомагане се осигурява чрез:

- Средства от Държавния бюджет, чрез Междуведомствената комисия за възстановяване и подпомагане към Министерския съвет;
- Общински бюджети;
- Бюджети на министерства и ведомства;
- Структурни фондове на Европейския съюз;
- Дарения и други;
- Търговски дружества и едноличните търговци- за обектите им.

Раздел VII
МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА

Планът за защита при бедствия се преразглежда и актуализира най-малко веднъж на 5 години, след всяко въвеждане на съответния план, както и при промяна на нормативната уредба, свързана с изпълнението му.

Той може да се преразглежда, изменя, допълва, отменя или заменя по реда на ЗЗБ, по всяко време от Областния съвет за намаляване на риска от бедствия, като актуализации на плана задължително се правят при организационни промени или промени в процедурите, както и при други събития, които оказват въздействие по изпълнението на плана и процедурите.

Актуалното състояние на Областния план за защита при бедствия се следи и поддържа от Секретаря на Областния съвет за намаляване на риска от бедствия със съдействието на ръководителите на работни групи в рамките на Съвета.

Текущ анализ на резултатите и управлението на процесите се извършва по време на заседанията на Областния съвет за намаляване на риска от бедствия, по теми заложени в План за работата на съвета.

За промяна на плана се използват и констатациите от годишния доклад до Националния съвет за намаляване на риска от бедствия, за състоянието на защитата при бедствия на територията на областта.

Информация за извършените промени се предоставя на:

- РД „ПБЗН“ Сливен;
- ОД на МВР Сливен;
- Център за спешна медицинска помощ - Сливен и
- Областен съвет на БЧК - Сливен,

за нанасяне на промените в екземпляра от плана, предоставен на тях.

Планът се оценява по отношение на:

- Точност;
- Практическа приложимост;
- Обхват и координация.

Точността се проверява и оценява по отношение на:

- Пълни и актуални приложения;
- Връзките към организациите и определените функции и ресурси са пълни и актуални;
- Структурирането на частите на ЕСС и щаба за изпълнение на ПЗБ съответстват на тяхното описание в ПЗБ.

Практическата приложимост се проверява и оценява по отношение на:

- Местните власти и партньорски организации включени в ПЗБ са в състояние да осъществят определените им функции, описани в плана;
- Организациите представени в СНРБ и съставните части на ЕСС на местно ниво разполагат с необходимите ресурси, за да бъдат в състояние да изпълняват техните функциите описани в ПЗБ.

Обхватът *се проверява и оценява по отношение на:*

- Проверка за наличието на опасности, които не са разгледани в ПЗБ;
- Разглеждане на механизмите за въздействие чрез превенция, готовност, реагиране и възстановяване по отношение на разгледаните рискове;
- Оценка на адекватността на съществуващите връзки между ПЗБ и плановете на участващите организации и институции.

Координацията *се проверява и оценява по отношение на:*

- Ролите и отговорностите са ясно дефинирани;
- Описанието на това как институциите ще работят заедно в случай на бедствие е недвусмислено;
- Функциите в плана за защита при бедствия са ясно описани;
- Целите и задачите на плана са в съответствие с целите и задачите на Националния съвет за намаляване риска от бедствия;
- Заложените мерки в плана за защита при бедствия са в съответствие с тези в Националния план за защита при бедствия.

Раздел VIII
ПРИЛОЖЕНИЯ

Част I "Защита при земетресение".

Част II "Защита при наводнение".

Част III "Защита при ядрена или радиационна авария"

Част IV "Горски пожари"

1. Приложение № 1: Заповед на Областния управител на област Сливен за утвърждаване на План за защита при бедствия на област Сливен.

2. Приложение № 2: Писмо за съгласуване на План за защита при бедствия на област Сливен от Председателя на Съвета за намаляване на риска от бедствия към Министерския съвет.

3. Приложение № 3: Модел на заповед на Областния управител на област Сливен за обявяване на бедствено положение на територията (или част от нея) на област Сливен (вариант).

4. Приложение № 4: Карта за управление защитата при бедствия.

5. Приложение № 5: Профил на риска от бедствия на територията на област Сливен.

6. Приложение № 6: Сведение за адресно регистрираните лица по постоянен и настоящ адрес в област Сливен.

7. Приложение № 7: Характеристика на сеизмичната скала на Медведев - Шпонхойер - Карник (МШК-64).

8. Приложение № 8: Регистър на язовирите в област Сливен, по общини.

9. Приложение № 9: Регистър на свлачищата в област Сливен, по общини.

10. Приложение № 10: Система за ранно предупреждение „Средна Тунджа".

11. Приложение № 11: Здравни норми за прилагане и наличност на средства за йодна профилактика, по общини.

12. Приложение № 12: Лечебни заведения в област Сливен, по общини.

13. Приложение № 13: Рискови категории на ядрени обекти.

14. Приложение № 14: Международна скала за оценка на ядрени и радиационните събития INES.

15. Приложение № 15: Режим за поведение на населението при ядрена авария.

16. Приложение № 16: Места за настаняване на население, по общини и населени места.

17. Приложение № 17: Схема за оповестяване на органите на изпълнителната власт и съставните части на ЕСС при авария в АЕЦ „Козлодуй".

18. Приложение № 18: Схема за оповестяване на органите на изпълнителната власт и съставните части на ЕСС при авария в АЕЦ „Черна вода" - Румъния.

19. Приложение № 19: Правила за лична деконтаминация.

20. Приложение № 20: Разчет за храна, вода и продукти от първа необходимост при бедствия, необходими на човек за едно денонощие.

21. Приложение № 21: Списък на регистрираните транспортни фирми за превоз на пътници и товари на територията на област Сливен, по общини.

22. Приложение № 22: Категории общински пътища.

23. Приложение № 23: Регистър на защитените територии в област Сливен, по общини.

24. Приложение № 24: Нива на намеса при аварийно и хронично облъчване и предотвратими дози за прилагане на краткосрочни и дълговременни защитни мерки.

25. Приложение № 25: Критерии за вземане на решение за евакуация на населението в случай на бедствия и аварии с цел осигуряване на минималните жизнени потребности на хората.

26. Приложение № 26: Сборни пунктове за евакуация на населението в община Сливен.

27. Приложение № 27: Разчет за евакуация и настаняване на населението на селищата от заливната зона на язовир „Жребчево".

28. Приложение № 28: Заверено копие на заповед на Областния управител на област Сливен, № РД-11-10-003/18.01.2024 г., относно назначаване на работна група за разработване на План за защита при бедствия на област Сливен.

29. Приложение № 29: Протокол от заседание на работната група за приемане на проект на План за защита при бедствия на област Сливен, рег. № ОА 21-01676 / 24.04.2024 г.

30. Приложение № 30: Протокол от заседание на Областния съвет за защита при бедствия към Областния управител на област Сливен за приемане на проект на План за защита при бедствия на област Сливен, рег. № ОА 21-30000 / 28.05.2024 г.

31. Приложение № 31: Процедура за привличане на формирования от въоръжените сили на Република България, за оказване на помощ на населението при бедствия (*приета на заседание на Съвета за намаляване на риска от бедствия към Министерския съвет за подпомагане формирането и осъществяването на държавната политика в областта на защитата при бедствия с протокол № 8121п - 26678 от 22.11.2023 г.)*

32. Приложение № 32: Искане за предоставяне на помощ при провеждане на спасителни и неотложно-възстановителни работи за защита на населението при бедствия (*прието на заседание на Съвета за намаляване на риска от бедствия към Министерския съвет за подпомагане формирането и осъществяването на държавната политика в областта на защитата при бедствия с протокол № 8121п - 26678 от 22.11.2023 г.)*

33. Приложение № 33: Ресурси за овладяване и/или преодоляване последствията от бедствия на територията на област Сливен.